HEINOLAN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS 2015

TASEKIRJA

KAUPUNGINHALLITUS 21.3.2016

HEINOLAN KAUPUNKI - TASEKIRJA 2015

1. TOIMINTAKERTOMUS
1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa
1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus 3
1.1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset 5
1.1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys 8
1.1.4. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa 9
1.1.5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä 12
1.1.6. Kaupungin henkilöstö 13
1.1.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista 13
1.2. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä 14
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus
1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen 19
1.3.2. Toiminnan rahoitus 21
1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset 23
1.5. Kokonaistulot ja -menot 27
1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous 28
1.6.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä 28
1.6.2. Konsernin toiminnan ohjaus 28
1.6.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat 28
1.6.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä 28
1.6.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 29
1.7. Tilikauden tuloksen käsittely 33

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN
2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumien 33
2.2.1. Käyttötalousosan toteutuminen 33
2.2.2.Tuloslaskelmaosan toteutuminen 65
2.2.3. Investointiosan toteutuminen 70
2.2.4. Rahoitusosan toteutuminen 73
2.2.5. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 74

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT
3.1. Tuloslaskelma 77
3.2. Rahoituslaskelma 79
3.3. Tase 80
3.4. Konsernilaskelmat 82

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 85
5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET 97
6. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT 104
7. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA JA TOSITTEIDEN LAJEISTA 105

1. TOIMINTAKERTOMUS 2015

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Suomen talouden ennakoidaan kääntyvän lievään kasvuun kolmen taantumavuoden jälkeen (bkt +0,4 %). Työllisyystilanne kuitenkin heikkeni edelleen viime vuonna. Koko maailmatalouden suhdannenäkymät ovat heikot ja epävarmat. Suomen talouskasvuksi valtiovarainministeriö ennustaa 1,5% kahdelle seuraavalle vuodelle. Näin heikko taloudellinen kehitys on poikkeuksellista Suomessa ja kansainvälisestikin tarkasteltuna.

Heinolan kaupungin talouden kehitys vuonna 2015 vastasi pääpiirteissään ennakko-odotuksia. Veroja ja käyttötuloja kertyi ennakoidusti, ja ulkoisissa käyttömenoissa päädyttiin alkuperäiseen talousarvioennusteeseen lukuun ottamatta PHSOTEY:n menoja, jotka olivat 2,6 M€ ennakoitua suuremmat. Valtion toimenpitein valtionosuusjärjestelmää muutettiin siten, että sen vaikutuksesta kaupungin valtionosuudet vähenivät 1,0 M€ kuluneena toimintavuonna. Tähän ei osattu talousarviota laadittaessa varautua.

Tilikauden tulos painui 1,1 M€ tappiolliseksi. Tuloksen muodostumiseen vaikuttivat negatiivisesti em. erikoissairaanhoidon kustannusten odottamaton kasvu, valtionosuuksien alittuminen sekä poistojen ylittyminen. Tappiota pienensivät energiarahaston arvioitua parempi tuotto, korkomenojen alittuminen ja LAMK Oy:n yhtiöjärjestelyyn liittynyt satunnainen tuotto. Erityisen positiivista oli onnistuminen oman palvelutuotannon menokehityksen hillinnässä.

Tilinpäätöksen 2015 tappiollisuus ei oleellisesti heikennä kaupungin taloudellista puskuria, mutta selvää on, että talouden kehityksen suunta on kyettävä kääntämään takaisin positiiviselle uralle. Taseeseen siirrettävä alijäämä on 0,8 M€ ja kertynyttä ylijäämää on tämän jälkeen 17,0 M€ eli 867 €/ asukas (2014: 904 €/as). Energiarahaston markkina-arvo kasvoi 2,4 M€ ja oli vuoden lopussa 76,9 M€. Kaupungin lainakanta kasvoi 6,0% oli vuoden lopussa yhteensä 48,2 M€ ja asukasta kohden laskettuna 2461 € (-14: 2 308 €/as). On kuitenkin syytä varautua siihen, että lainamäärä tulee tulevina vuosina kasvamaan, kun useammat rakennushankkeet käynnistyvät.

Työttömyysaste oli toimintavuoden lopussa erittäin korkea koko Päijät-Hämeessä ja Heinolassa edelleen lähes 19 %. Myös asukaslukumäärän kehitys on ollut edelleen negatiivinen. Molemmat seikat vaikuttavat heikentävästi mm. verotuloihin. Heinolan kaupunki joutui vuonna 2015 maksamaan työttömyydestä aiheutuvina suorina korvauksina eli ns. sakkomaksuina valtiolle yhteensä 1,9 M€.

Tulevina vuosina on huolehdittava kaupungin talouden tasapainoisesta kehityksestä, sillä siihen kohdistuu yhä kasvavia haasteita mm. tulevien investointien sekä lisääntyvien ja muuttuvien palvelutarpeiden vuoksi. Epävarmuutta ja – tietoisuutta tuovat myös vireillä olevat valtion uudistushankkeet sekä niiden vaikutukset kuntatalouteen, asiakaspalveluihin ja päätöksentekoon.

Olemme siis isojen muutosten edessä ja niiden vastaanottamiseksi on syytä toimia

aktiivisesti ja omaa toimintaa kehittäen. Tämän tiedostaen kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2015 kaupungin strategian vuoteen 2021. Strategiset tavoitteet ovat:

>20.000 asukasta,
+1001 työtä,
Hyvä palvelukokemus – asiakas keskiössä sekä
Talouden tasapaino ja resurssien tehokas hyödyntäminen.

Tavoitteet ovat erittäin haastavia ja vaativat vahvaa kehittämisotetta sekä yhteistä sitoutumista. Yhteistyön ja yhteisen tekemisen tahtotila on kuitenkin selkeä. Kaupungin talous ei ole ahdingossa ja se antaakin omalta osaltaan mahdollisuuden kehittämistoimille.

Esitän lämpimät kiitokset koko henkilöstöllemme ja kaikille päättäjillemme toimintavuodesta 2015. Samalla toivotan meille kaikille yhteisesti rohkeutta ja avointa mieltä uudistus- ja kehittämistyöhömme sekä yhteisen tulevaisuutemme visiointiin. Me rakennamme vastuullisesti hyvinvoivan Heinolan tulevaisuuden!

Jussi Teittinen

1.1.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupungin hallinto-organisaatio

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 2013 – 2016

Puheenjohtaja Juuso Seppälä (Kok) 19.1.2015 alkaen
I varapuheenjohtaja Risto Turunen (SDP)
II varapuheenjohtaja Petteri Niemi (PaHe)

Kaupunginhallitus 2015 – 2016

Puheenjohtaja Raili Hildén (SDP)
I varapuheenjohtaja Niina Varjo (KOK)
II varapuheenjohtaja Sanna Karppinen (PaHe)
Jäsen Marko Heino (PS)
Jäsen Kimmo Huvinen (PaHe)
Jäsen Ilkka Jaakkola (KOK)
Jäsen Sanna Koponen (SDP)
Jäsen Kirsi Timonen (KD)
Jäsen Timo Virtanen (KESK)

Poliittiset voimasuhteet kaupunginvaltuustossa ja hallituksessa 31.12.2015

Puolue/ ryhmä	valtuusto 2013 - 2016	hallitus 2015 - 2016
KOK	10	2
SDP	11	2
PaHe	9	2
PS	5	1
KESK	3	1
KD	3	1
Kansan ääni	1	-
SKP	1	-
Yhteensä	43	9

Heinolan kaupungin luottamushenkilöorganisaatio

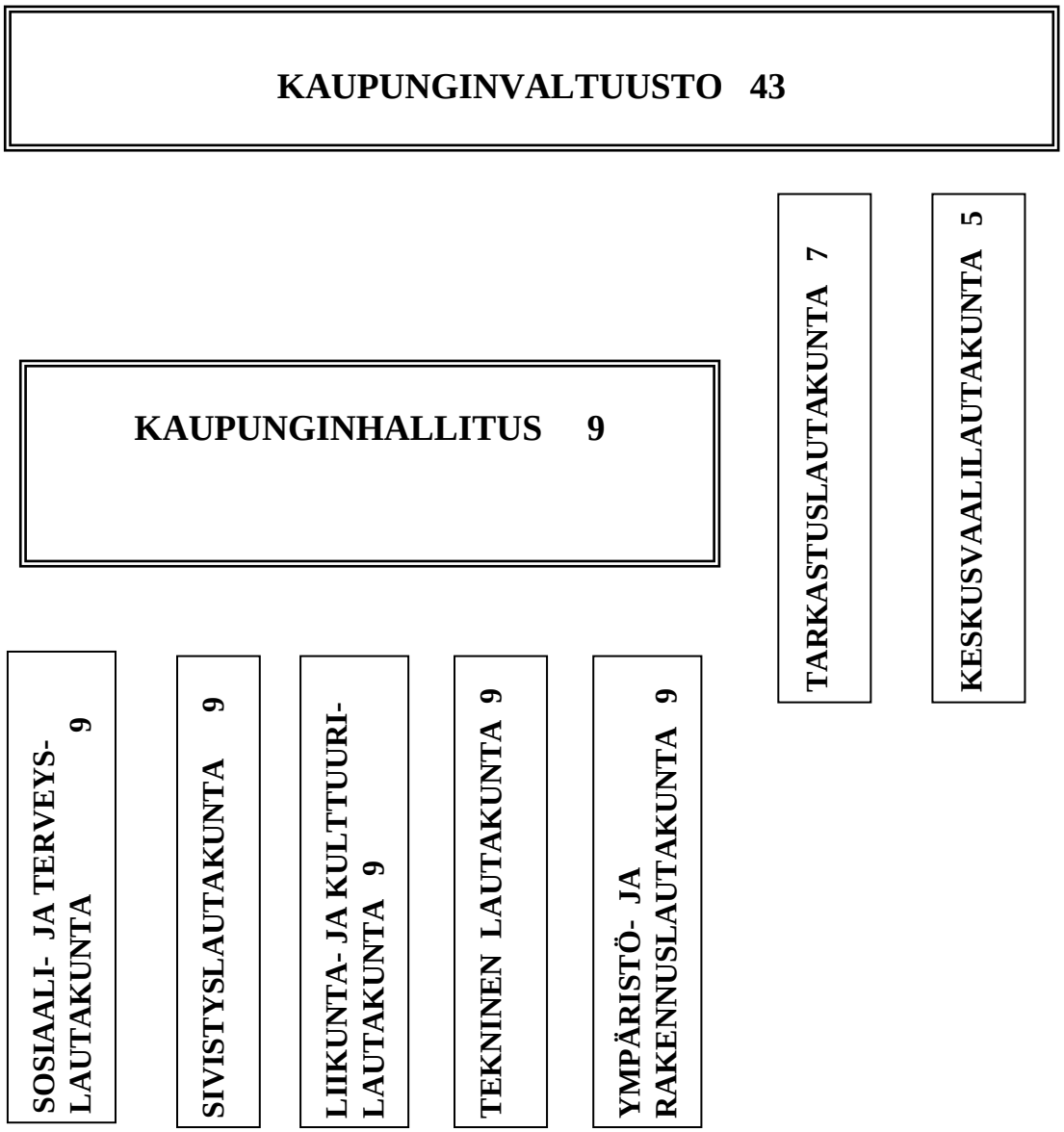

HEINOLAN KAUPUNGIN TILIVELVOLLISET VUONNA 2015

Kuntalain mukaan kunnan toimielimen jäsenet, kaupunginhallitus, lautakunnat ja johtokunnat sekä niiden jaostot ja toimikunnat

Viranhaltijat:

Teittinen Jussi	kaupunginjohtaja

Konsernihallinto

Malin Sinikka	tulosaluejohtaja / hallinto- ja kehitysjohtaja
Juuti Harri	yksikönpäällikkö / tietohallintopäällikkö
Koskinen Jukka	yksikönpäällikkö / virastopalvelut
Louko Reijo	yksikönpäällikkö / kaupunginkamreeri
Manninen Pirjo	yksikönpäällikkö / henkilöstöjohtaja

Mäkilä Heikki	yksikönpäällikkö / elinkeinopalvelut
Vuorela Ella	yksikönpäällikkö / asianhallintapalvelut

Sosiaali- ja terveystoimi

Korttila Kirsi	tulosaluejohtaja / sosiaali- ja terveysjohtaja
Posti Paavo	yksikönpäällikkö / talouspäällikkö
Riusala Aila	osastopäällikkö / johtava ylilääkäri 10.8.2015 saakka
Larjo Jaakko	osastopäällikkö / johtava ylilääkäri 11.8.2015 alkaen
Nykänen Päivi	osastopäällikkö / sosiaalipalvelujohtaja
West Riitta	osastopäällikkö / vanhus- ja hoitopalvelujohtaja
Aalto-Setälä Eero	yksikönpäällikkö / ylihammaslääkäri
Hemmilä Irja	yksikönpäällikkö / hyvinvointipalvelujohtaja
Hurme Tiina	yksikönpäällikkö / asumispalvelujohtaja
Korpinen Anu	yksikönpäällikkö / vuodeosastopalvelujohtaja
Lahti Marjatta	yksikönpäällikkö / kotihoidon johtaja
Kanerva Marja-Liisa	yksikönpäällikkö / avo- ja tukipalvelujohtaja
Korpinen Anu	vs. yksikköpäällikkö / avo- ja tukipalvelujohtaja 19.1.-22.2. ja 1.9.-30.11.
Timonen Kirsi	yksikönpäällikkö / perusterveydenhuollon ylilääkäri

Sivistystoimi

Hepo-oja Pirjo	tulosaluejohtaja / sivistystoimenjohtaja
Rinkinen Johannes	osastopäällikkö / koulutusjohtaja
Nykänen Kimmo	yksikköpäällikkö / rehtori 1.8.2015 alk
Granqvist Jarkko	vs. yksikköpäällikkö / rehtori 31.7.2015 asti
Kauppinen Anu	yksikköpäällikkö / rehtori
Rauhala Martti	yksikköpäällikkö / rehtori
Kärkkäinen Jukka	yksikköpäällikkö / rehtori
Walldèn Salla	yksikköpäällikkö / rehtori 31.7.2015 asti
Helander Pia	yksikköpäällikkö / rehtori
Hautala Sari	yksikköpäällikkö / rehtori 31.7.2015 asti
Kivistö Virpi	yksikköpäällikkö / rehtori
Männikkö Tarja	yksikköpäällikkö / rehtori
Sajaniemi Pertti	yksikköpäällikkö / rehtori 31.7.2015 asti
Vuorinen Jori	yksikköpäällikkö / rehtori 1.8.2015 alkaen
Kemppi Miia	osastopäällikkö / varhaiskasvatusjohtaja
Salminen Päivi	yksikköpäällikkö / päiväkodin johtaja
Mikkonen Päivi	yksikköpäällikkö / päiväkodin johtaja
Koski-Lammi Salme	yksikköpäällikkö / päiväkodin johtaja
Kokko Pirjo	yksikköpäällikkö / päiväkodin johtaja
Vesikko Jaana	yksikköpäällikkö / päiväkodin johtaja
Häyrinen Liisa	osastopäällikkö / kirjastotoimenjohtaja
Jäppinen Saija	osastopäällikkö / kulttuurisihteeri
Kokki Kari-Paavo	yksikköpäällikkö / museotoimenjohtaja
Nieminen Matti	osastopäällikkö / liikuntatoimenjohtaja
Warto Heli	osastopäällikkö / nuorisotoimenjohtaja 31.5.2015 asti
Pänkäläinen Anne	osastopäällikkö / nuorisopalvelujohtaja 1.8.2015 alkaen
Tuominen Paula	yksikköpäällikkö / vastaava ohjaaja

Tekninen toimi

Pesonen Tapio	tulosaluejohtaja / teknisen toimen johtaja
Hyytiä Ilpo	osastopäällikkö / kiinteistöpäällikkö
Inkilä Jukka	osastopäällikkö / ympäristöinsinööri
Luukkonen Marko	osastopäällikkö / va. kaavoituspäällikkö
Nieminen Marjo	osastopäällikkö / hallintopäällikkö 2.2.2015 alkaen
Matteinen Ari	osastopäällikkö / rakennuspäällikkö
Lääveri Elsi	osastopäällikkö / palvelupäällikkö 1.1.2015 alkaen

Hämäläinen Jari	yksikönpäällikkö / katumestari
Vanne Eve	yksikönpäällikkö/ kaupunginpuutarhuri
Hynninen Reijo	yksikönpäällikkö / metsätalousinsinööri
Lumme Juho	yksikönpäällikkö / maankäyttöinsinööri
Rinne Risto	yksikönpäällikkö / rakennuttajarakennusmestari
Matinlompolo Pertti	yksikönpäällikkö / rakennuttajainsinööri
Ylijoki Riitta	yksikönpäällikkö / siivoustyönjohtaja
Mara Juha	yksikönpäällikkö / vastaava rakennustarkastaja

1.1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Hitaan kasvun jakso maailmantaloudessa on kestänyt jo nelisen vuotta. Vuonna 2015 euroaluella bkt:n ennakoidaan kasvavan 1,5 % mutta kehittyneimmissä maissa kuten Yhdysvalloissa, Saksassa ja Ruotsissa kasvu on ollut tätä ripeämpää. Kehittyvät maat ovat kärsineet läntisen kysynnän heikkoudesta ja alenneista raaka-ainehinnoista. Venäjän talous on supistunut voimakkaasti ja Kiinan hidastunut kasvu ja perustuu enenevässä määrin maan sisäisen kysynnän lisääntymiseen.

Euroalueella elvytykseen tähtäävä rahapolitiikka yhdistettynä valtioiden pidättyvään finanssipolitiikkaan ei ole saanut investointeja ja yksityistä kulutusta kasvuun. Riskinä on ollut, että alue ajautuu deflaatiokierteeseen.

Suomen talouden elpyminen vuoden 2009 puolivälin syvästä suhdannekuopasta on ollut vaikeata. Kahden kasvuvuoden jälkeen bkt supistui kolme vuotta ja vuoden 2015 bkt:n muutokseksi tilastokeskus ennustaa 0,4 %:n kasvua. Vuoden 2015 bkt päätynee reaalisesti vuoden 2006 tasolle ja noin 6 % alle vuoden 2008 tason. Teollisuustuotannon, investointien, viennin ja tuonnin ennakoidaan supistuvan. Yksityinen ja julkinen kulutus kasvavat 1 - 2 %. Kuluttajahinnat laskivat vuonna 2015 0,2 %.

Vuonna 2015 kunnille tilitetyt verot kasvoivat edellisvuodesta 2,8 %, kun Heinolassa tilitykset vähenivät 1,2 %. Koko maan valtionosuudet kasvoivat 0,7% mutta vähenivät Heinolassa 2,6 %. Tilastokeskus arvioi kuntien toimintakulujen supistuneen noin prosentin ja vuosikatteen supistuneen yli 10 %. Koko kuntasektorin tulos olisi lähellä nollaa ja lainakannaksi arvioidaan 2 793 €/as (-14: 2697).

Tilastokeskuksen mukaan työttömiä oli joulukuussa 241 000 ja työttömyysaste oli 9,2 % (2014: 8,8%). Koko vuoden työttömyysaste oli 9,4 % (2014: 8,7%). Työllisyysaste oli joulukuussa 66,9 % (2014: 67,4%).

Työ- ja elinkeinoministeriön tilastointiperusteissa otetaan huomioon myös lomautetut. Koko maassa oli joulukuun lopussa työttömiä ja lomautettuja työnhakijoita yhteensä 377 900, mikä oli 14,4 % työvoimasta (2014: 363 300 / 13,9%). Heinolassa työttömiä ja lomautettuja työnhakijoita oli vuoden lopussa 1 623, mikä oli 18,7 % työvoimasta (2014: 1661/18,9%). Koko Päijät-Hämeen vastaava luku oli 17,1 % (2014: 17,2).

Euroopan talouskasvu ja inflaatio ovat lähellä nollatasoa, mikä on pitänyt korkotasot jo vuosia poikkeuksellisen alhaisina. Euribor 3kk-korko oli vuoden lopussa -0,133 % ja 10 vuoden lainakorko (TyEL) 1,00 %.

Vuoden 2014 verotustietojen mukaan Heinolan kunnallisveron (20,50 %) efektiivinen tuotto verovähennysten jälkeen oli 15,07 % ja vuoden 2015 tuotoksi ennakoidaan 14,98 %. Vastaavasti verotettavilla tuloilla painotettu koko maan keskimääräinen vuoden 2015 tuloveroprosentti oli 19,84 % ja sen efektiiviseksi tuotoksi ennakoidaan 14,94 %.

Viimeisen kymmen vuoden aikana Heinolassa on menetetty satoja työpaikkoja. Työttömyyden kasvu ja suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtyminen ovat supistanut työllisen työvoiman määrää. Tämä on heikentänyt verotulokertymiä. Kaupungin asukaskohtaiset verotulot ovat pudonneet alle maan keskiarvon ja kaupunki saa valtionosuudessa kuntien välistä verotulotasausta, joka vuonna 2015 vastasi 2,2 prosenttiyksikön tuottoa kunnallisverotuksessa.

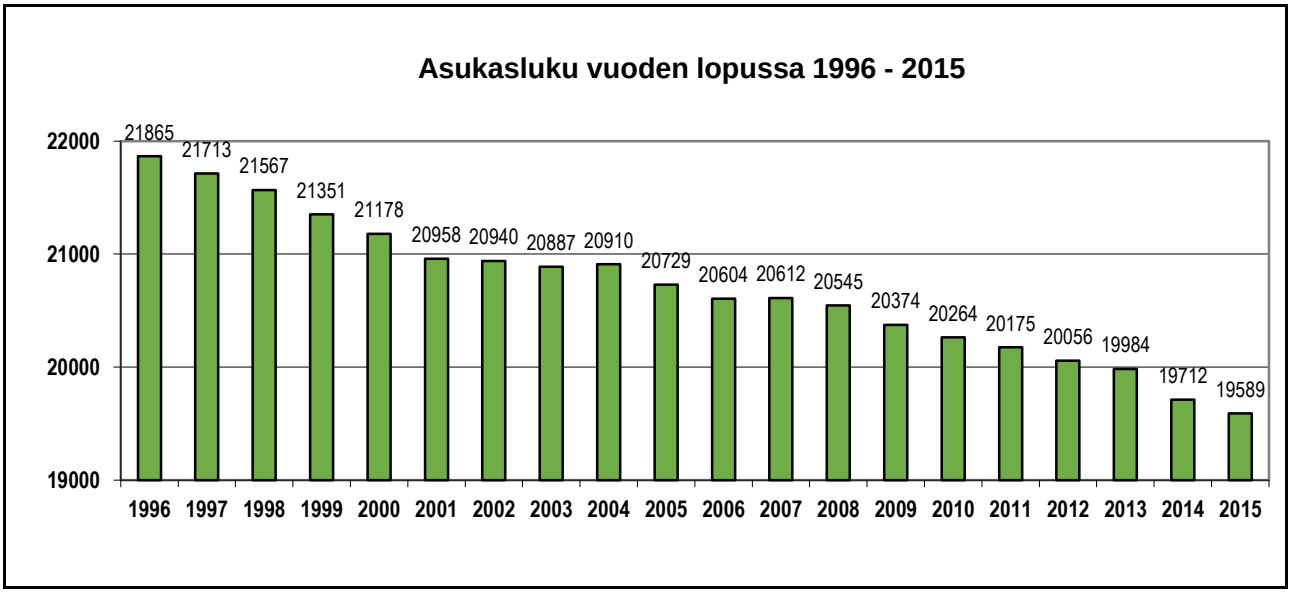

1.1.4. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Kaupunki liittyi Lahden Ammattikorkeakoulu Oy:n (LAMK Oy) osakkaaksi ja luovutti PH-koulutuskuntayhtymästä erotetun omaisuuden apporttina LAMK Oy:n osakepääoman merkitsemiseksi. Omaisuusjärjestelystä kirjattiin 1,196 M€:n satunnainen tulo, koska apportti oli suurempi kuin kuntayhtymäosuuden vähennys. Järjestely oli pelkästään laskennallinen eikä siihen liittynyt rahasuorituksia.

Kaikkien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumat ja tiedot tilikauden toiminnasta on eritelty talousarvion toteutumisvertailuissa. Tässä yhteydessä todetaan yli 50 000 euron suuruiset poikkeamat talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista siltä osin kuin valtuusto ei niitä vuoden aikana hyväksynyt talousarvion muutoksina.

<u>Käyttötalousosa</u>

Konsernihallintoon kuuluvassa Yleishallinnossa (110) tulot alittuivat 0,113 M€ (17,1 %) johtuen elinkeinohankkeiden myöhentymisestä. Tehtävän kokonaismenot puolestaan

alittuivat 0,424 M€ (5,1 %) erityisesti hallinto- ja elinkeinopalveluissa. Myös työllistämisen ja passiivisen työmarkkinatuen menot alittuivat.

Sosiaali- ja terveystoimen hallinnon (200) menot alittuivat 0,171 M€ (7,9 %) henkilöstö- ja sisäisistä ict-kuluista johtuen.

Tutkimus- ja tukipalveluissa (210) menot ylittyivät 0,772 M€ (15,9%) johtuen pääosin rekrytointiyksikön henkilöstömenoista. Myös fysio- ja toimintaterapian menot ylittyivät. Tehtävän tulojen ylitykset olivat yhtä suuret, josta sisäisiä myyntituloja oli 0,715 M€ ja ulkoisia tuloja 0,057 M€.

Perusterveydenhuollon (230) menot ylittyivät 0,496 M€ (4,2 %) pääosin vastaanottotoiminnassa mutta myös vuodeosastolla ja suun terveydenhuollossa. Ylitykset johtuivat asiakaspalvelujen ostoista, sisäisestä työvoimanvuokrauksesta, aineiden ja tarvikkeiden ostoista sekä eläkemenoperusteisesta vakuutusmaksusta.

Erikoissairaanhoidossa kaupunginsairaalan (2600) menot alittuivat 0,259 M€ (23,7 %) leikkaustoiminnassa ja erikoislääkärivastaanotoissa. Tulot alittuivat 0,087 M€ (34,9 %) arvioitua pienemmästä leikkaustoiminnan volyymistä johtuen.

Erikoissairaanhoidon ostopalvelujen (2650) menot alittuivat 0,355 M€ (1,5 %) johtuen Phsotey:n menoista.

Koti- ja vanhuspalvelujen (270) menot alittuivat 0,103 M€ (0,5 %), kun alitusta syntyi Kanervalan, Mäntylän, Kotihoidon ja tukipalvelujen menoissa. Tehostetun ostopalveluasumisen ja vanhainkodin menot ylittyivät arvion. Tulot ylittyivät 0,082 M€ (2,2 %) erityisesti tehostetun ostopalveluasumisen ja vanhainkodin asiakasmaksujen kohdalla.

Vammaisten erityispalveluissa (280) menot ylittyivät 0,615 M€ (11,1 %) johtuen tukipalvelujen, työ-ja päivätoiminnan ja laitospalvelujen menoista. Tulot ylittyivät 0,110 M€ (75,8 %) asumispalvelujen myynnissä kuntayhtymälle.

Sosiaalipalveluiden (290) menot alittuivat 0,834 M€ (6,6 %). Alitusta syntyi lasten ja perheiden palveluissa ja siellä erityisesti laitospalvelumenoissa. Myös toimeentuloturvan menot alittuivat. Myös tehtävän tulot alittuivat 0,269 M€ (12,0 %) johtuen lasten ja perheiden palvelujen asiakasmaksuista.

Perusopetuksen (410) menot alittuivat 0,077 M€ (0,6 M€ %) sisäisistä ravitsemuspalvelujen ostoista johtuen. Tulot ylittyivät 0,193 M€ (44,2 %) valtion myöntämistä avustuksista ryhmäkokojen pienentämiseen ja projektiavustuksista johtuen.

Lukio-opetuksen (416) menot alittuivat 0,182 M€ (10,0 %) johtuen säästöistä henkilöstömenoissa ja sisäisissä ruokapalvelumenoissa.

Varhaiskasvatuspalvelujen (420) menoarvio alittuivat 0,345 M€ (3,8 %), kun säästöjä saavutettiin henkilöstö- ja ruokahuoltomenoissa sekä kotihoidon ja yksityisen hoidon tukimenoissa.

Nuorisopalvelujen (440) tulot alittuivat 0,128 M€ (16,6 %) Aittaverstaan myyntitulojen

ja työllistämistukien jäätyä ennakoitua pienemmiksi.

Kulttuuripalvelujen ja museoien tulot ylittyivät 0,063 M€ (7,9 %). Ylitys muodostui kesäteatterin ja muiden tilaisuuksien pääsymaksutuloista.

Maankäytön ja mittaustoimen (502) menot alittuivat 0,123 M€ (8,1 %) asiantuntija- ja muiden palveluostojen kohdalta. Tulot ylittyivät 0,139 M€ (9,6 %), johtuen maa-alueiden myynneistä kertyneistä 0,241 M€:n myyntivoitoista.

Tehtävän Kunnallistekniset työt ja puistot (505) menot ylittyivät 0,166 M€ (3,3 %) ns. katuyksikön osalta mm. kuljetuspalvelujen ja alueiden kunnossapitokustannusten osalta. Tehtävän tulot alittuivat 0,208 M€ (4,6 %) sisäisten ja ulkoisten myyntituottojen ja joukkoliikenteen tukien osalta.

Rakennusten ja isännöinnin (520) menot alittuivat 0,241 M€ (3,5 %) lämmitys-, sähkö ja ostopalvelumenojen kohdalta. Tulot ylittyivät 0,119 M€ (2,0 %) johtuen erilaisista myyntituottoista, vuokratuotoista ja valmistuksesta omaan käyttöön.

Ruoka- ja siivouspalvelujen (550) menot alittuivat 0,437 M€ (6,9 %) mm. henkilöstö- ja tarvikemenojen osalta. Tehtävän tulot alittuivat vastaavasti 0,376 M€ (6,0 %) ennakoitua pienemmästä sisäisestä laskutustarpeesta johtuen.

Tuloslaskelmaosa

Verotulot (700) tuottivat 0,204 M€ (0,3 %) ennakoitua enemmän. Yhteisöveron tuottoarvio ylittyi ja kunnallisveron ja kiinteistöveron tuottoarviot alittuivat.

Käyttötalouden valtionosuuksia (710) kertyi 1,015 M€ (2,6 %) vähemmän kuin oli arvioitu johtuen valtaosin OKM:n negatiivisen valtionosuusarvion ylittymisestä.

Tehtävän korot ja muu rahoitus (720) budjetoitu sitova nettotuloarvio ylittyi 2,216 M€ (113,2 %). P-H koulutuskonsernin jäsenosuuksista realisoitui 1,196 M€:n budjetoimaton satunnainen tulo ammattikorkeakoulun omaisuusjärjestelyssä. Energiarahastolle ennakoitu nettotulo ylittyi 0,8272 M€. Korkokulut alittuivat johtuen ennakoitua pienemmästä lainanotosta (2014) ja arvioitua alhaisemmasta uuden lainan korkotasosta.

Investointiosa

Kiinteistöjen myynteihin budjetoitu 0,300 M€:n tuloarvio alittui 0,246 M€ (81,9 %) ja ostoihin osoitetusta 0,600 M€:n määrärahasta jäi käyttämättä 0,556 M€ (96,6%).

Osakkeiden ja elinkeinojen kehittämisinvestointien myynteihin oli budjetoitu 0,009 M€. Ammattikorkeakoulun yhtiöittämiseen liittyen PH-koulutuskonsernin peruspääoma- ja ylijäämäosuuksia palautui kaupungille siten, että investointitulot ylittyivät 0,216 M€. Koulutuskonsernilta siirtyneet omaisuuserät kirjattiin apporttina Lamk Oy:n osakkeiden hankintamenoon, mihin talousarviossa ei ollut määrärahavarausta. Menot ylittyivät tästä johtuen 1,411 M€.

Sosiaali- ja terveystoimen irtaimen omaisuuden hankintaan varatun 0,425 M€:n käyttö alittui 0,179 M€ /42,1 %).

Koulurakennuksiin jäi talousarviomuutosten jälkeen 0,306 M€ investointimäärärahaa. Määrärahan käyttö alittui 0,107 M€ johtuen pääosin Myllyojan ja Vierumäen koulujen investointihankkeiden viiveistä. Tuloihin kertyi 0,055 M€ Lyseonmäen koulun jälkirahoitteista investointiavustusta, mihin talousarviossa ei oltu varauduttu.

Muiden sivistystoimen rakennuksiin osoitettu määräraha (2,214 M€) ylittyi uimahallin peruskorjauksesta johtuen 0,509 M€ (23,0 %). Saatu investointiavustus ylitti tuloarvion 0,270 M€:lla.

Sosiaalihuollon rakennuksissa vanhusten palvelukeskuksen rakentamiseen varatun määrärahan käyttö alittui 4,358 M€ (96,9 %).

Katujen, viemärien ja vesijohtojen rakentamiseen oli osoitettu määrärahaa 1,130 M€, jonka käyttö ylittyi 0,145 M€ (12,8 %). Ylitys syntyi päällystystöistä ja Isiäisen alueen teiden peruskorjauksista.

Vesihuoltolaitoksen investointeihin oli varattu määrärahaa 0,890 M€, jonka käyttö ylittyi 0,051 M€ (5,7 %). Ylitys muodostui keskustan ja kirkonkylän yhdysvesijohdon rakentamiskustannuksista.

Rahoitusosa

Antolainoihin (900) oli arvioitu sekä lyhennyksien että uusien lainojen määräksi 0,040 M€. Tehtävä on nettositova. Uusia lainoja ei myönnetty ja vanhoja lyhennettiin siten, että tehtävän nettotulo oli 0,089 M€ budjetoitua (0 €) suurempi.

Talousarviolainojen (910) nettolisäykseksi oli budjetoitu 5,461 M€. Pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä oli ennakoitua vähemmän, koska vuonna 2014 ei otettu uutta pitkäaikaista lainaa. Tehtävän nettolainanotto ylitti talousarvion 0,752 M€:lla.

1.1.5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin taloudellinen asema on tunnuslukujen valossa vuoden 2015 tilinpäätöksen tappiollisuudesta huolimatta suhteellisen tasapainoinen. Taseen kumulatiivinen ylijäämä on 17,0 M€. Energiarahaston sijoitukset kattavat kaupungin lainat ja ovat monella tavalla kaupungin talouden tukijalkana.

Vuoteen 2019 loppuun ulottuva taloussuunnitelma perustuu oletuksille, että kaupungin nykyiset tehtävät ja niiden rahoitus jatkuvat voimassaolevan lainsäädännön ja julkisen sektorin tehtävä- ja kustannustenjaon pohjalta.

Suunnitelmassa ei ole varauduttu vuoteen 2019 kaavailtuun SOTE-uudistukseen eikä muiden maakunnalliselle itsehallintoalueelle kaavailtujen tehtävien päättymiseen. Esillä olevat uudistukset ovat valmisteluvaiheessa eikä tässä vaiheessa ole riittäviä tietoja arvioida luotettavasti, miten tehtäväsiirrot heijastuvat kaupungin palveluvelvoitteisiin, varallisuuteen ja jäljelle jäävien tehtävien rahoitukseen. Arvioidaan, että laajojen palvelujen siirto maakunnallisille toimijoille toteutetaan valtion rahoittamana tai maakuntaveron kautta. Näin ollen kuntien kustannukset ja valtionosuudet tulevat pienenemään ja kunnallisveroasteet tulevat todennäköisesti laskemaan merkittävästi.

Kaupungin välittömät vaikutusmahdollisuudet verotettavien tulojen kertymään tai käyttömenojen valtionosuuksiin ovat vähäiset. Investointien tulorahoituksen eli riittävän ylijäämän kerryttäminen nykyisillä veroasteilla tulee olemaan haasteellista. Kaavaillut suuret talonrakennusinvestoinnit tullaan arvioimaan uudelleen ottaen huomioon kuntotutkimusten tulokset ja muuttuvat tilatarpeet.

Suomen talous on hitaasti elpymässä pitkästä taantumassa mutta lähivuosien kasvuodotukset ovat edelleen heikot. Verotettavien tulojen kehitys tulee olemaan koko taloussuunnitelmajaksolla huono ja sote-ratkaisusta riippumatta paineet julkisten menojen ja valtionosuuksien alentamiseen ovat todelliset.

Talouden ja toiminnan tasapainottaminen tulee lähivuosina olemaan vaikeampaa kuin vuosien 2016-2019 taloussuunnitelman laadinnassa on osattu olettaa.

1.1.6. Kaupungin henkilöstö

Henkilöstön kokonaismäärä 31.12.2015 oli 1343 (2014: 1365), josta työllistettyjä oli 63 (2014:50). Tilikaudelta on laadittu erillinen henkilöstökertomus, jonka mukaan palkkojen ja palkkioiden suoriteperusteinen yhteismäärä on 43,088 M€, mikä on 0,6 % enemmän kuin edellisenä vuonna (2014: 42,824).

Sairaudesta johtuvat poissaolot lisääntyivät ja poissaolopäiviä oli työtekijää kohden keskimäärin 15,4 (2014:12,8). Vuotta 2014 koskevan tuoreimman valtakunnallisen tilaston mukaan kunta-alan keskiarvo oli 16,9 pv.

1.1.7. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Julkisten palvelujen tehtäväjakoon ja rahoitukseen on valmisteilla huomattavia muutoksia. Uusien hallinnollisten rajojen ja toimintayksikköjen perustaminen kuluttaa palvelutuotannon resursseja. Riskinä on, että uudistuksissa ajaudutaan merkittäviin uusiin ja päällekkäisiin investointeihin samalla, kun nykyisiä palvelujärjestelmiä toimintatiloineen lakkautetaan.

Sosiaali- ja terveystoimessa ja teknisessä toimessa on edelleen ollut vaikeuksia saada palkatuksi joidenkin ammattialojen päteviä työntekijöitä. Rekrytointiongelmia on hoidettu käyttämällä tilapäistä työvoimaa ja ostopalveluita.

Toiminnan rahoituksessa merkittävin riski liittyy investointien rahoittamiseen ja vanhan lainakannan uusimiseen. Kaupungilla on edessään suuria investointeja ja lainojen lyhennyksiä. Talousarviolainojen painotettu juoksuaika on 7,2 vuotta. Jos uusien lainojen korkotaso nousee huomattavasti, investointien toteuttaminen lainarahoituksella voi osoittautua odotettua kalliimmaksi. Lainarahoituksen vaihtoehtona kaupungin on mahdollista kotiuttaa energiarahaston sijoituksia, jos se nähdään taloudellisesti järkeväksi.

Talousarviolainoista 99% on kiinteäkorkoisia, joten lainojen korkoriski on vähäinen. Kuntien edellytykset saada luottoa ovat kunnossa Kuntien Takauskeskuksen hyvän luottoluokituksen (AAA) vuoksi. Antolainoissa ei ole merkittäviä luottoriskejä.

1.2. Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä

Heinolan kaupungin selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta perustuu tulosalueiden sekä tytäryhtiöiden antamiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selontekoihin.

Kaupunginvaltuusto on määritellyt Heinolan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 16.6.2014. Perusteiden mukaisesti kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Muut tilivelvolliset luottamushenkilöt ja viranhaltijat vastaavat kukin omilla vastuualueillaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja tuloksellisuuden seurannasta.

1.2.1. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Päätöksenteko ja delegointia koskevat linjaukset on kuvattu hallinto- ja johtosäännöissä. Päivityksiä on tehty valmius- ja pelastussuunnitelmiin. Vuoden aikana sääntöjen noudattamisen valvontaa on tehostettu mm. henkilöstöasioissa. Paikalliset säännöt, ohjeet ja ohjelmat löytyvät kaupungin intranetistä ja ovat sieltä kaikkien saatavilla.

Sisäisen valvonnan osalta huomiota on kiinnitetty kehityskeskusteluihin ja tehtävänkuvien päivittämiseen.

Vuoden aikana toimintaan on kohdistunut joitain oikaisuvaatimuksia. Lisäksi eri oikeusasteissa on kesken valituksia koskien mm. viran täyttöjä sekä maankäyttöä.

Konserniyhtiöt

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuntalain mukaan kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ja muut hallintosäännössä mainitut tahot. Kaupungin voimassa oleva hallintosääntö ei pidä sisällään lisämäärittelyjä konsernijohdon kokonaisuudelle.

Vuonna 2014 konsernivalvonnan vahvistamiseksi tiivistettiin yhteydenpitoa kaupungin johdon sekä konserniyhtiöiden toimitusjohtajien välillä. Vuoden 2015 aikana yhteydenpito on muotoutunut säännölliseksi.

Konserniyhtiöiden toimintaa ohjaa osakeyhtiölaki. Konserniohjeen mukaan yhtiöt noudattavat toiminnassaan osakeyhtiöiden hyvää hallintotapaa. Lisäksi yhtiöissä noudatetaan Heinolan kaupungin konserniohjetta ja konserniohjauspäätöksiä.

Yhtiöiden ylimmästä päätöksenteosta vastaa yhtiön hallitus ja toimitusjohtajat, jotka käyttävät päätösvaltaa hallituksen sopimalla tavalla. Toimitusjohtajat vastaavat hallituksen päätösten toimeenpanosta, yhtiöiden hallinnon järjestämisestä sekä henkilökunnan toiminnasta.

Yhtiöiden lakisääteisestä tilintarkastuksesta vastaa Heinola-konsernin tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy.

<u>Hallituksen lausuma</u>

Kaupunkikonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmä varmistaa lainsäädännön, säädösten, määräysten ja päätösten noudattamista. Toiminnan ja talouden

lainmukaisuudessa ja talousarvion noudattamisessa ei ole havaittu puutteita. Yhteydenpito kaupungin johdon ja konserniyhtiöiden välillä on säännöllistä.

Kehittämiskohteet

Sisäisen valvonnan kehittämiseksi tulee edelleen vahvistaa esimiesten ymmärrystä sisäisen valvonnan vastuista. Ohjeistuksien päivittämistyön tulee olla jatkuvaa ja tähdätä näkyvään ja täsmälliseen ohjeistukseen. Ohjeistuksissa tulee myös huomioida järkevät toimintatavat niin, ettei ohjeiden noudattaminen aiheuta turhia työvaiheita, vaan ohjaa tehokkaampaan työskentelyyn. Sisäisen valvonnan osalta tulee kiinnittää huomiota myös ohjeiden noudattamisen valvontaan.

1.2.2. Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvion yhteydessä on asetettu taloudelliset ja toiminnalliset (sitovat) tavoitteet. Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutumista ja tuloksellisuutta on arvioitu toimielimissä käsiteltävän osavuosikatsauksen sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden aikana osavuosikatsausten yhteydessä on seurattu myös tytäryhtiöiden tilannetta sekä joiltain osin investointien toteumaa. Tavoiteasetantaehdotuksen yhteydessä sitovien tavoitteiden määrään on kiinnitetty huomiota ja niiden määrää on vähennetty. Talousseurantaa on tehostettu käsittelemällä kuukausittainen toteuma toimielimissä.

Varojen käytön valvontaa suoritetaan talouden seurannan yhteydessä sekä tarkemmin laskujen tarkastamis- ja hyväksymismenettelyillä. Käteisvarojen valvontaa on suoritettu sisäisen valvonnan lisäksi pääkassaan kohdistuneilla tarkastuksilla. Tarkastuksissa ei ole ilmennyt huomautettavaa.

Johdon seurantajärjestelmän kehittämistyö on jatkunut osassa organisaatiota. Kehittäminen on kohdistunut toiminnan ja talouden tavoiteasetantaan niin, että tavoitteita voitaisiin mitata paremmin. Tuloksellisuuden arvioinnin kehittäminen on nostettu tärkeäksi kehittämiskohteeksi suunniteltaessa uuden strategian jalkauttamista.

Konserniyhtiöt

Yhtiöiden tavoitteiden toteutumista seuraavat yhtiöiden hallitukset. Heinolan kaupungin konserniohjeen mukaan tytäryhtiöiden tulee raportoida kaupunginhallitukselle neljännesvuosittain. Lisäksi kaupunginjohtaja voi pyytää yhteisöjen toiminnasta ja taloudesta erillisiä selvityksiä.

Yhtiöt ovat raportoineet toiminnastaan konserniohjeen mukaisesti.

Hallituksen lausuma

Toimintatavat ja menettelyt tavoitteiden saavuttamisen, varojen käytön valvonnan sekä tuloksellisuuden osalta ovat hyväksyttävällä tasolla.

Konsernitavoitteiden asettaminen, toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisuuden sekä taloudellisen aseman seuranta tytäryhteisöjen osalta on hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Tavoiteasetantaehdotuksen yhteydessä sitovien tavoitteiden määrään on kiinnitetty huomiota ja niiden määrää on vähennetty. Tavoiteasetantaa tulee edelleen kehittää, sillä sen tarkoituksena on ohjata toimintaa entistä tuloksellisemmaksi. Jotta tulokset

ovat helposti raportoitavissa ja analysoitavissa, on tavoitteita pystyttävä myös mittaamaan.

Talousseurannan informatiivisuuden lisäämiseksi jokaisen osavuosikatsauksen tulee sisältää tieto investointihankkeiden etenemistä. Investointien etenemisen seurannalla voidaan mahdollistaa nopeammat reagoinnit poikkeamiin.

1.2.3. Riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalain vaatiman kokonaisvaltaisen riskienhallinnan toteuttamiseksi kaupungissa on käytössä yhteinen työkalu, johon tunnistetut riskit on kuvattu, luokiteltu ja arvioitu. Tulosalueiden johtoryhmät päivittävät työkalun vähintään kerran vuodessa arvioiden mikä tunnistettujen riskien tilanne on.

Toimintaan liittyvät riskit

Toiminnan järjestämisen riskienhallinnassa on käytössä mm. turvallisuus- ja kriisi- ja valmiussuunnitelmat, joita tarkastellaan ja päivitetään säännöllisesti. Pelastussuunnitelmat ovat kiinteistökohtaisia. Päiväkodit, koulut ja kirjasto järjestävät säännöllisesti poistumisharjoituksia.

Erityisesti sosiaali- ja terveystoimessa on toiminnan järjestämisen riskinä edelleen henkilöstön rekrytointiin liittyvät vaikeudet. Vaikeuksia on ollut erityisesti eri alojen erityisosaajien kuten erikoislääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja psykologien rekrytoinneissa.

Tietosuojaan ja –turvaan on organisaatiossa panostettu eritasoisesti. Sosiaali- ja terveystoimi on laatinut oman tietosuoja- ja tietoturvapolitiikan ja strategian sekä jatkanut edelleen tietosuojaan ja –turvaan panostamista. Organisaatiotasoisesti käyttöön on otettu suojattu sähköposti. Henkilökuntaa on koulutettu mm. henkilötietosuojasta.

Investointeihin ja rahoitukseen liittyvät riskit

Rakennushankkeiden toiminnallisen koordinaation, toteuttamisen ja rahoituksen suunnittelun ei ole todettu olevan riittävän pitkäjänteistä. Riskiksi on katsottu, että rakennetaan, peruskorjataan tai otetaan vuokralle tiloja, joiden käyttötarkoitus pitkällä aikavälillä ei ole selvä ja loppuun saakka harkittu. Vuoden aikana valmistui sivistystoimen palveluverkkoselvitys. Terveyshaittojen kartoitusta on jatkettu monissa kiinteistöissä lähinnä sisäilman osalta. Kiinteistöongelmat ovat laajentuneet.

Kaupungin kassavarojen lyhytaikaisessa sijoittamisessa on käytetty hyväksyttyjen sijoitusperiaatteiden mukaisesti vain kotimaisia talletuspankkeja, osakeriskejä ei ole otettu. Energiarahastojen sijoitusstrategia on varovainen ja perustuu sijoitusten laajalle hajauttamiselle. Sijoitustoiminnan riskit on tiedostettu. Kaupungin pitkäaikaisista lainoista vaihtuvakorkoisia on vain 1%, ja lainojen keskikorko on 1,45 %. Koko lainakantaan sisältyy lyhytaikaisia lainoja 9 M€ (19%) ja lainakannan keskikorko on 1,18 %. Velkojen korkoriskejä voidaan pitää vähäisinä.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskeihin on varauduttu pääsääntöisesti vakuutuksilla. Kaupunkien vakuutuksien hallinta on keskitettyä, omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisen vastuu on voimassa olevan hallintosäännön mukaan hallinto- ja kehitysjohtajalla. Vahinkoriskien vakuuttamisessa on turvauduttu v. 2009 kilpailutuksessa valittuun yhtiöön. Toimenpiteet vakuutuksien kilpailuttamiseksi on aloitettu ja kilpailutus suoritetaan vuoden 2016 aikana. Voimassa olevien vakuutusten ulkopuolella on muutamia

vähäarvoisia kiinteistöjä. Luonnonilmiövahingot eivät myöskään ole vakuutusturvan piirissä eikä kaupungin metsien vakuuttamista ole katsottu taloudellisesti kannattavasti.

Konserniyhtiöt

Tytäryhtiöiden hallitusten vastuulla on huolehtia siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisella tavalla. Tytäryhtiöiden hallitusten tulee varmistua siitä, että toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan.

Tytäryhtiöt ovat raportoineet kaupungin johdolle riskienhallinnan toimintatavoista toimintakertomuksen yhteydessä. Lisäksi riskienhallintaa on käsitelty kaupungin johdon ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajien välisissä tapaamisissa.

Hallituksen lausuma

Kaupunkikonsernissa riskienhallinnan järjestäminen on hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Kaupungin riskienhallinnan toimintamalli on yhtenäistetty ja käyttöönotettu vuoden 2014 aikana. Prosessin arvioiminen ja jatkuvuus tulee varmistaa ja kehittää toimintamallia enemmän organisaation toimintaa tukevaksi toiminnaksi.

Tietosuojaan ja –turvaan on organisaatiossa panostettu eritasoisesti. Riskienhallinnan toimintasuunnitelmia tulee kehittää ja ottaa käyttöön organisaatiotasoisesti.

1.2.4. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuden hankinta on pohjautunut määrärahapäätöksiin ja määriteltyihin hankinta- ja sopimusvaltuuksiin. Omaisuuden hankkimisessa on noudatettu voimassa olevia ohjeistuksia ja lakeja. Hankinnat on pääasiallisesti kilpailutettu ja rakentajilta sekä tavarantoimittajilta on pyydetty riittävät vakuudet. Hankintoja on myös suoritettu maakunnallisena yhteistyönä. Hankinnoissa ei ole meneillään hallintoriitoja eikä tällä alueella ole sattunut merkittäviä taloudellisia menetyksiä.

Merkittäviä omaisuuden luovutuksia ei ole ollut, eikä oleellisia kauppahintasaamisia ole syntynyt. Valtionosuuksia tai vähennettyjä arvonlisäveroja ei ole jouduttu palauttamaan.

Kiinteistöissä on tehty erilaisia katselmuksia ja kuntoarvioita ja välittömät kunnostustarpeet on todettu. Jo edellisessä selonteossa todettiin, että kunnossapito- ja peruskorjaustoimintaa ei ole kaikilta osin voitu toteuttaa riittävän pitkäjänteisesti ja suunnitellusti, jonka johdosta on muodostunut korjausvelkaa. Samankaltainen tilanne on jatkunut menneenä tilikautena.

Konserniyhtiöt

Konserniyhtiöissä kiinteistöomaisuuden hoitoa on ennakoitu mm. PTS-suunnitelmien (pitkätähtäimen suunnitelma) vuosittaisella päivityksillä ja riittävän tiheillä katselmuksilla. Heinola-konsernin vakuutustarjoukset on pyydetty keskitetysti. Tytäryhtiöiden vahinkoriskit on turvattu vahinkovakuutuksilla.

Hallituksen lausuma

Kaupunkikonsernin omaisuuden hankinta ja luovutus sekä hoidon valvonta ovat hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Kiinteistöongelmat tuovat entistä vahvemmin esiin ennaltaehkäisevien toimenpiteisiin panostamisen. Korjausvelan vähentämiseksi pitkän tähtäimen investointisuunnitelmien kokonaisvaltaista suunnitelmallisuutta, ylläpitoa, seurantaa ja siitä raportointia tulee tehostaa ja näin mahdollistaa nopea reagointi poikkeamiin.

Organisaatiossa tulee keskittyä huolella kokonaisvaltaiseen kiinteistötarpeen kartoittamiseen, jonka pohjalta voidaan laatia taloudellisesti järkevät pitkäntähtäimen suunnitelmat kiinteistökannan kuntoon saattamiseksi tulevaisuuden palvelutarpeita varten. Toimintamallin avulla investointihankkeiden toteutusta voidaan hallita paremmin ja estää niiden kasaantuminen toteutettavaksi lyhyellä aikavälillä.

1.2.5. Sopimustoiminta ja keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Kaupunkikonsernin sopimustoiminta ja kumppanuuksien hallinta hoidetaan hajautetusti. Sopimusten laadintaa ja valvontaa koskevia ohjeita on annettu sisäisen valvonnan yleisohjeessa. Valvontaa ja täytäntöönpanoa toteutetaan asianhallintajärjestelmän sopimushallinnan avulla. Sopimusten tallennus sopimushallintaan on vielä joiltain osin kesken.

Sopimusriski toteutui vuonna 2012-2013 virassa olleen kaupunginjohtajan johtajasopimuksen osalta. Itä-Suomen Hovioikeus velvoitti kaupungin maksamaan korvauksia valtuuston irtisanomalle kaupunginjohtajalle 123.715,74 euroa viivästyskorkoineen sekä oikeudenkäyntikuluineen. Korkein oikeus ei myöntänyt asiaan valituslupaa ja kaupunki velvoitettiin maksamaan korvaukset.

Heinolan kaupunginhallituksen v. 2008 antama konserniohjeistus on edelleen voimassa. Konserniohjeen päivittäminen on siirretty vuoteen 2016.

Konserniyhtiöt

Yhtiöiden toiminnan kannalta merkittävistä sopimuksista päättää yhtiön hallitus. Toimitusjohtajat vastaavat yhtiöidensä perustoimintaan liittyvistä sopimuksista. Toteutuneita sopimusriskejä ei ole ollut menneellä tilikaudella.

Hallituksen lausuma

Kaupunkikonsernin sopimustoiminta on hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Organisaatiotasoinen sopimusten hallinta tulee varmistaa ja saattaa ajantasaiseksi. Kaupungin konserniohje tulee saattaa ajantasaiseksi ja tietoisuuteen.

1.2.6. Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen vastuulle kuuluu tavoitteiden saavuttamisen, toiminnan tehokkuuden, tiedon ja päätösten oikeellisuuden arviointi ja seuranta. Sisäinen tarkastaja avustaa kaupunginjohtajaa hänen valvontavelvollisuutensa täyttämisessä ja tukee toiminnallaan kaupungin tavoitteiden saavuttamista.

Heinolan kaupungissa on yksi sisäisen tarkastajan virka. Tehtävänkuvan mukaisesti sisäinen tarkastaja toimii myös tarkastuslautakunnan sihteerinä ja lautakunnan asioiden valmistelijana, sekä toimii tilintarkastajan ja kaupunkiorganisaation yhteyshenkilönä. Tarkastuksien ja kannanottojen riippumattomuuden varmistamiseksi sisäinen tarkastus toimii suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa.

Tarkastuskohteina ovat olleet edelleen mm. sisäiset laskutukset. Huomiota on kiinnitetty myös organisaation talousosaamisen.

Tarkastusten yhteydessä ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Muista tarkastusten yhteydessä tehdyistä havainnoista on annettu kehittämisehdotukset sekä konsultoitu aktiivisesti kehittämisehdotusten eteenpäin viemisessä. Keskeiset sisäisen valvonnan parantamisen pääpainot ovat johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytäntöjen uudistamisessa.

Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelma on sovitettu yhteen tilintarkastajan tarkastussuunnitelman sekä tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman kanssa mahdollisimman kattavan tarkastus- ja arviointitoiminnan varmistamiseksi. Kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajan johtoryhmälle tehdyn kyselyn tulosten mukaan sisäinen tarkastus nähdään johdon kumppanina ja yksi sen tärkeä tehtävä on toiminnan kehittäminen tehokkaammaksi.

Hallituksen lausuma

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen on hyväksyttävällä tasolla. Tarkastuksen riippumattomuus on varmistettu sisäisen tarkastuksen sijoittamisella suoraan ylimmän johdon alaisuuteen.

Kehittämiskohteet

Sisäisen tarkastuksen lisäarvon tuottamista johdolle tulee arvioida jatkuvasti tarkastuksen kohteilta kerättävän palautteen avulla. Sisäistä tarkastusta tulee kohdentaa erityisesti toimintatapojen ja –kulttuurin kehittämiseen.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

Alkuperäisen talousarvion mukainen vuosikate oli 5,205 M€ ja tulosennuste 5 420 € voitollinen. Vuoden aikana käyttötalouden ulkoisia tuloarvioita korotettiin nettomääräisesti 0,489 M€ ja määrärahoja 4,708 M€. Talousarvion vuosikate oli muutosten jälkeen 0,987 M€. Kun suunnitelman mukaisiksi poistoiksi oli arvioitu 5,2 M€, tarkennetun talousarvion mukainen tulos ennakoi 4,213 M€:n tappiota.

Tilinpäätöksessä ulkoiset toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön vastasivat yhteen laskien tuloarviota ja toimintakulut alittuivat 1,8 M€, jolloin toimintakate muodostui 1,8 M€ budjetoitua pienemmäksi. Kulujen poikkeama johtui pääosin henkilöstö-menojen alittumisesta 1,1 M€:lla. Rahoitustuotot ja -kulut -ryhmän nettotuotto oli talousarviossa 1,328 M€, kun tilinpäätöksen mukainen kertymä oli 2,546 M€. Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyvän energiarahaston nettotuotto oli 3,197 M€ (TA: 2,370 M€). Vero- ja valtionosuustuloarviot alittuivat yhteen laskien 0,811 M€ (0,7 %).

Tilikauden 2015 vuosikate on 3,086 M€. Ammattikorkeakoulun apporttimenettelyyn liittyen satunnaisia tuottoja kertyi 1,196 M€ ja, kun poistoja kertyi Myllyojan koulun romutuksesta johtuen ennakoitua enemmän eli 5,487 M€, tilikauden tulos on 1,105 M€ tappiollinen. Tilinpäätössiirtoina tuloutetaan yhteensä 0,260 M€ poistoerojen vähennyksiä.

Taseeseen kirjattava tilikauden 2015 alijäämä on 0,845 M€ (-14: + 4,564).

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (1000€)
(Ulkoiset tulot ja menot)

	2015	**2014**
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	5 690	5 956
Maksutuotot	7 336	7 350
Tuet ja avustukset	2 716	3 711
Vuokratuotot	3 103	2 958
Muut toimintatuotot	606	402
	19 452	20 377
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	439	401
	19 892	20 778
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-43 088	-42 824
Eläkekulut	-11 545	-11 466
Muut henkilösivukulut	-2 725	-2 417
	-57 358	-56 707
Palvelujen ostot	-52 303	-50 359
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 273	-7 631
Avustukset	-8 461	-7 505
Vuokrakulut	-1 804	-1 635
Muut toimintakulut	-492	-374
TOIMINTAKULUT	-127 691	-124 210
TOIMINTAKATE	-107 798	-103 432
VEROTULOT	71 054	71 926
VALTIONOSUUDET	37 385	38 385
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
Korkotuotot	107	101
Muut rahoitustuotot	5 134	4 155
Korkokulut	-832	-1 061
Muut rahoituskulut	-1 863	-704
	2 546	2 492
VUOSIKATE	3 187	9 370
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 487	-5 073
SATUNNAISET ERÄT		
Satunnaiset tuotot	1 196	
TILIKAUDEN TULOS	-1 105	4 297
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	260	267
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ(+) / ALJÄÄMÄ (-)	-845	4 564

Tuloslaskelman tunnusluvut (vuoden 2014 luvut suluissa)

Toimintatuotot / toimintakulut (%)	**15,3 %**	**(16,4)**
Vuosikate/ poistot (%)	**58,1 %**	**(184,7)**
Vuosikate €/asukas	**163**	**(475)**
Asukasmäärä	**19 589**	**(19 712)**

Kun arvioidaan, että suunnitelmapoistot (n.5 M€) vastaavat vuosittain keskimääräisten korvausinvestointien tarvetta, vuosikatteen tarjoama investointien tulorahoitus on ollut vuoden 1996 jälkeen riittämätön kahtenatoista vuotena. Kaupungin nettoinvestoinnit ovat myös ylittäneet korvausinvestointien tason erityisesti vuosina 2007- 2008.

Tulorahoituksen vajetta on rahoitettu velanotolla. Tulorahoituksen riittämättömyys ja samanaikainen voimakas investointitoiminta käyvät ilmi seuraavasta kuviosta. Vuosien 2006, 2008 ja 2009 poikkeukselliset vuosikatteet johtuvat suurista energiarahaston kirjanpidollisen tuoton vaihteluista. On samalla todettava, että kaupungin talous on vahvistunut merkittävästi vuosina 2009-2014.

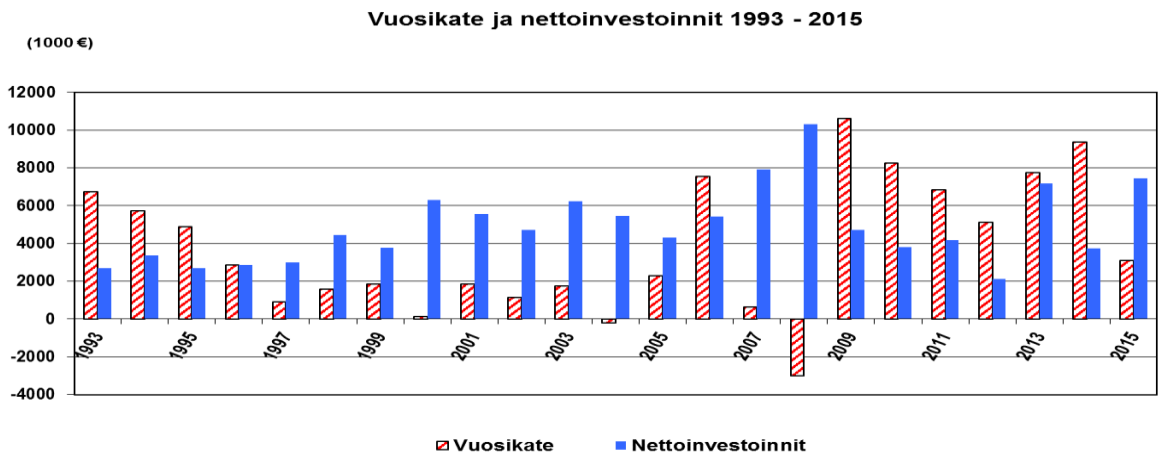

1.3.2. Toiminnan rahoitus

	2015	2014
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	**3 187**	**9 370**
Satunnaiset erät	**1 196**	
Tulorahoituksen korjauserät	**-242**	**-94**
	4 140	**9 276**
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	**-8 081**	**-4 151**
Rahoitusosuudet investointimenoihin	**345**	**192**
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	**521**	**233**
	-7 214	**-3 727**
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**-3 074**	**5 550**

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	2015	2014
ANTOLAINAUS		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
antolainasaamisten vähennykset	52	0
	52	0
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 787	-10 787
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 500	8 500
	2 713	-2 287
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Sijoitusten / muiden saamisten muutos	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	173	-46
Vaihto-omaisuuden muutos	151	-227
Saamisten muutos	1 215	637
Korottomien velkojen muutos	1 199	-11
	2 738	-352
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 504	-1 934
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 430	3 615
Rahavarat 31.12.	73 218	70 788
Rahavarat 1.1.	70 788	67 173

Rahoituslaskelman tunnusluvut (vuoden 2014 luvut suluissa)

Toiminnan ja Investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta (1000 €) **7 452** **(14 872)**
Kertymä kertoo, että investointien omarahoitus on toteutunut pidemmällä aikavälillä.

Investointien tulorahoitus: **41,2 %** **(236,7)**
(100 * vuosikate/investointien omahankintameno)

Pääomamenojen tulorahoitus: **14,8 %** **(63,5)**
100 * vuosikate/(inv. omahank.meno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset)

Sekä investointien että pääomamenojen tulorahoitusastetta kuvaavat tunnusluvut ovat heikentyneet johtuen vuosikatteen supistumisesta, investointien omahankintamenon kasvusta ja suurista lainanlyhennyksistä.

Lainanhoitokate: **0,27** **(0,88)**
(vuosikate + korkokulut)/(korkokulut + lainanlyhennykset)
Tulorahoitus riittää lainojen korko- ja lyhennysmenoihin, kun lainanhoitokate on suurempi kuin yksi. Tunnusluvun lasku johtuu vuosikatteen supistumisesta ja kertalyhenteisestä lainasta.

Rahavarat 31.12. 1000€: **73 218** **(70 788)**
Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Kassan riittävyys: **176 pv** **(184)**
(365 x rahavarat 31.12 / kassasta maksut tilikaudella)

Kassan riittävyys ei kuvaa käytännön maksuvalmiutta, koska 97 % (71,0 M€) rahavaroista kuuluu Heinolan energiarahaston pitkäaikaisiin sijoituksiin, joita ei käytetä maksuvalmiuden ylläpidossa. Kassavarojen riittävyyttä on pidetty yllä myymällä lyhytaikaisia kuntatodistuksia.

1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Pysyvät vastaavat muodostuvat valtaosin kaupungin omistamista palvelutuotannossa käytössä olevista pääomahyödykkeistä sekä osuuksista kuntayhtymissä ja konserniyhteisöissä. Investointien ylittäessä poistotason aineellisten hyödykkeiden kirjanpitoarvo kasvoi edellisestä vuodesta. Myös sijoitusten arvo kasvoi edellisvuodesta.

Toimeksiantojen varat ovat lähes pelkästään kaupungin lahjoitusrahastojen sijoituksia ja käteisvaroja. Välitetyt valtion asuntolainat ovat loppuneet.

Rahoitusarvopapereiden muutos (+3,2M€) johtuu energiarahaston sijoitusrahastoissa olevien varojen kirjanpitoarvojen nousuista. Pankkisaamiset eli maksuliikennetileillä olevat rahavarat vähenivät 0,8 M€ edellisestä vuodesta.

V A S T A A V A A	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	380	469
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	380	469
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	24 392	24 402
RAKENNUKSET	46 121	48 230
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	16 055	15 409
KONEET JA KALUSTO	1 521	1 555
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	311	311
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	2 646	266
AINEELLISET HYÖDYKKEET	91 045	90 174
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	18 342	17 155
MUUT LAINASAAMISET	2 322	2 374
SIJOITUKSET	20 663	19 529
PYSYVÄT VASTAAVAT	112 089	110 172

	2015	2014
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYISKATTEET	**612**	**498**
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	**612**	**498**
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
VALMIIT TUOTTEET / TAVARAT	**333**	**484**
VAIHTO-OMAISUUS	**333**	**484**
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	**3 394**	**3 343**
LAINASAAMISET	**13**	**53**
MUUT SAAMISET	**935**	**800**
SIIRTOSAAMISET	**1 176**	**2 537**
LYHYTAIKAISET SAAMISET	**5 518**	**6 733**
SAAMISET	**5 518**	**6 733**
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	**70 688**	**67 886**
SIJOITUKSET RAHAMARKKINAINSTRUMENTTEIHIN	**422**	**5**
RAHOITUSARVOPAPERIT	**71 110**	**67 891**
RAHAT JA PANKKISAAMISET		
RAHAT	**4**	**4**
PANKKISAAMISET	**2 104**	**2 894**
RAHAT JA PANKKISAAMISET	**2 108**	**2 897**
VAIHTUVAT VASTAAVAT	**79 069**	**78 006**
V A S T A A V A A	**191 769**	**188 675**

Taseen vastattavissa oma pääoma väheni tilikauden alijäämän (0,845 M€) verran. Muut omat rahastot käsittää Heinolan energiarahaston peruspääoman, joka on muodostettu rahastosiirtona vuoden 1999 ylijäämäisestä tuloksesta kaupungin kirjattua energialaitoksen myynnistä myyntivoittoa.

Poistoeroa purettiin poistosuunnitelman mukaisesti 0,260 M€.

Pakollisissa varauksissa on Helsingin kaupungilta 1980-luvulla ostetun saha-alueen ympäristövastuiden varaus, joka arvioitiin entisen suuruiseksi (0,150 M€).

Pitkäaikainen vieras pääoma kasvoi 12,8 M€, koska vuonna 2015 otettiin 20 M€:n uusi talousarviolaina. Lyhytaikaisten kassalainojen ja vuonna 2016 erääntyvien lainanlyhennysten yhteismäärä väheni 10,0 M€. Yhteen laskien koko lainakanta eli korollinen vieras pääoma kasvoi 2,7 M€.

Muut pääosin menojen jaksotuksiin liittyvät lyhyet velat kasvoivat 1,1 M€.

V A S T A T T A V A A	2015	2014
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	89 493	89 493
MUUT OMAT RAHASTOT	15 137	15 137
EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLIJÄÄMÄ	17 820	13 256
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-845	4 564
OMA PÄÄOMA	121 606	122 451
POISTOERO	950	1 210
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	950	1 210
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	150	150
PAKOLLISET VARAUKSET	150	150
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	24	97
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 866	1 510
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	91	86
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 980	1 694
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
LAINAT RAHOITUS-JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	31 924	19 211
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	1 743	1 664
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	33 668	20 875
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
LAINAT RAHOITUS-JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	16 287	6 287
SAADUT ENNAKOT	381	374
OSTOVELAT	6 589	6 437
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	1 088	971
SIIRTOVELAT	9 070	8 227
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	33 415	42 296
VIERAS PÄÄOMA	67 083	63 171
V A S T A T T A V A A	191 769	188 675

<u>Taseen tunnusluvut</u> (vuoden 2014 luvut suluissa)

Omavaraisuusaste: 64,0 % (65,7)

Omavaraisuusaste mittaa kaupungin vakavaraisuutta eli alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Tunnusluku lasketaan oman pääoman,

investointivarausten ja poistoeron osuutena taseen kokonaispääomasta. Kuntien keskimääräinen omavaraisuus oli vuonna 2014 61,1 %. Hyvänä tavoitetasona on pidetty 70%:n omavaraisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus: 52,2 % (48,1)

Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa, miten suuri osuus toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien määrästä tarvittaisiin vieraan pääoman maksamiseen.
Koko maan keskimääräinen suhdeluku vuonna 2014 oli 52,0 %

Kertynyt ylijäämä/ alijäämä (-) 867 €/as (904)

Vuonna 2014 kuntien keskimääräinen kertynyt ylijäämä oli 1 729 €/as

Lainakanta: 48,211 M€ (45,498)
2 461 €/as (2 308)

Lainakannalla tarkoitetaan pitkä- ja lyhytaikaista vierasta pääomaa pois lukien saadut ennakot, osto- ja siirtovelat ja muut korottomat velat. Kuntien keskimääräinen lainakanta vuonna 2014 oli 2697 euroa/asukas ja tilinpäätösennusteen mukaan vuonna 2015 2793 euroa/asukas.

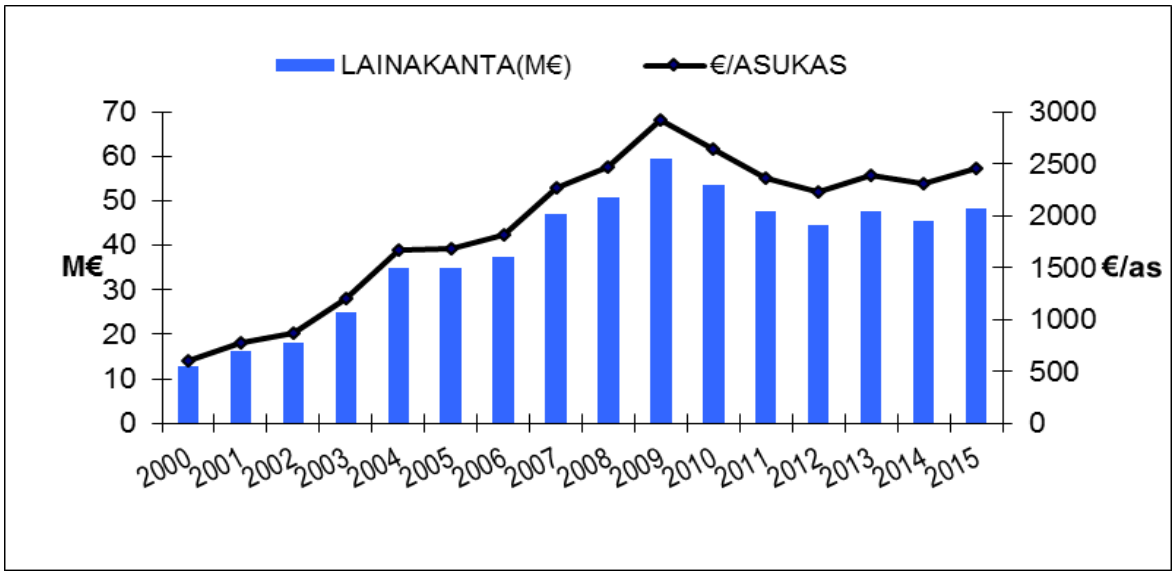

Lainasaamiset: 2,322 M€ (2,374)

Lainasaamisilla tarkoitetaan tässä kaupungin pysyviin vastaaviin sisältyviä tytär- ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen myönnettyjä antolainoja.

1.5. Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulot ja -menot -asetelma perustuu tuloslaskelmaan ja rahoituslaskelmaan ja käsittää vain ulkoiset tulot ja menot. Vesihuollon sisäiset korot mukaan lukien sisäisen laskutuksen tulot ja menot olivat 18,975 M€ (-14:13,981).

TULOT	M€	MENOT	M€
Toiminta		**Toiminta**	
Toimintatuotot	19,5	Toimintakulut	127,7
Verotulot	71,1	- Valmistus omaan käyttöön	-0,4
Valtionosuudet	37,4		
Korkotuotot	0,1	Korkokulut	0,8
Muut rahoitustuotot	5,1	Muut rahoituskulut	1,9
Satunnaiset tuotot	1,2	Satunnaiset kulut	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät Pakollisten varausten lis.(-), väh.(+)	0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-0,3	- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0,0
Investoinnit		**Investoinnit**	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,3	Investointimenot	8,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,5		
Rahoitustoiminta		**Rahoitustoiminta**	
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	Antolainasaamisten lisäykset	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	13,8
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	3,5
Oman pääoman lisäykset	0,0	Oman pääoman vähennykset	0,0
Kokonaistulot yhteensä	**155,0**	**Kokonaismenot yhteensä**	**155,3**

1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kaupunki ja sen välittömästi tai välillisesti omistamat yhteisöt sekä sellaiset yhteisöt, joissa kaupungilla on määräysvalta, muodostavat Heinola-konsernin. Kaupungin tilinpäätökseen liitetään konsernitase, -tuloslaskelma ja –rahoituslaskelma. Laskelmiin sisällytetään konserniyhteisöt ja näiden lisäksi kuntayhtymät omistusosuuden suuruudesta riippumatta, yhteisyhteisöt ja osakkuusyhteisöt eli yhteisöt, joissa kaupungilla on huomattava vaikutusvalta, sekä mahdolliset omistusyhteysyhteisöt.

Tytäryhteisöjen toiminnan luonne huomioon ottaen ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi asettaa niille vaatimuksia voittovarojen tulouttamisesta kaupungille.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä on esitetty kohdassa 1.2.

1.6.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä

Tytäryhteisöt	Yhdistetty
Yhtiöt	
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	2
Kuntayhtymät	5
Osakkuusyhteisöt	4
Yhteensä	**14**

1.6.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Tytäryhteisöille ei oltu asetettu vuositavoitteita kaupungin talousarviossa. Konserniyhteisöjen toiminnasta vastasivat hallitukset ja niiden toimitusjohtajat tai isännöitsijät. Konsernin toimintaa valvoi kaupunginhallitus, joka antoi tarvittaessa päätöksentekoon osallistuville kaupungin edustajille erilliset toimintaohjeet.

1.6.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Omistusrakenteessa ei ole tapahtunut vuodenvaihteen 2014 - 2015 jälkeen muutoksia. Heinolan vuokra-asunnot Oy käynnisti Marjatie 3:n asuintalon peruskorjauksen.

1.6.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote-ratkaisun myötä sosiaali- ja terveysalan kuntayhtymät ja Päijät-Hämeen liitto lakkaavat todennäköisesti vuonna 2019 ja niiden toiminnat siirtyvät maakunnalliselle itsehallintoalueelle. SOTE-uudistuksen vaikutuksista mm. kaupungin reaali-omaisuuteen, kuntayhtymäosuuksiin ja valtionosuusjärjestelmään ei ole tietoja, jotta vaikutuksia voisia ennakoida luotettavasti.

Konserniyhtiöiden kannalta tulevan kehityksen arvellaan olevan taloudellisesti neutraali. SOTE-uudistuksen synnyttämien uusien organisaatioiden palveluostojen arvioidaan jatkuvan ja Heinolan Työvalmennuskeskus Oy:n tehtävä alueellisena sote-

palvelujen tuottajana säilyy. Kaupungin toimintalinjana ollut asuinhuoneistojen hallinnan keskittäminen Heinolan vuokra-asunnot Oy:öön jatkuu.

1.6.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITULOSLASKELMA 31.12. (1000 €)

		2015		2014
Toimintatuotot		71 155		74 565
Toimintakulut		-175 485		-173 925
Osuus osakkuusyhteisön voitosta (tappiosta)		-1		21
TOIMINTAKATE		-104 331		-99 339
Verotulot		71 054		71 925
Valtionosuudet		37 385		38 385
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	74		71	
Muut rahoitustuotot	5 163		4 170	
Korkokulut	-1 164		-1 476	
Muut rahoituskulut	-1 892	2 181	-731	2 034
VUOSIKATE		6 289		13 005
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 108		-8 002	
Omistuksen eliminointierot	-279		0	
Arvonalentumiset	-15	-8 402	0	-8 002
Satunnaiset erät		1 123		62
Tilikauden tulos		-990		5 065
Tilinpäätössiirrot		-1		-1
Laskennalliset verot		-26		-62
Vähemmistöosuudet		10		4
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)		-1 007		5 006

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	41	(43)
Vuosikate / Poistot, %	78	(163)
Vuosikate, euroa / asukas	321	(660)
Asukasmäärä	19 589	(19 712)

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 31.12. (1000 €)

	2015	2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 289	13 005
Satunnaiset erät	1 123	62
Tulorahoituksen korjauserät	-125	79
	7 287	13 146
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 795	-6 327
Rahoitusosuudet investointimenoihin	383	397
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 217	339
	-9 195	-5 591
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 908	7 555
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4	-4
Antolainasaamisten vähennykset	8	2
	4	-2
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	21 312	18
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 688	-12 084
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 537	8 666
	2 087	-3 400
Oman pääoman muutokset	-911	164
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	104	-52
Vaihto-omaisuuden muutos	141	-278
Saamisten muutos	881	1 612
Korottomien velkojen muutos	921	971
	2 047	2 253
Rahoituksen rahavirta	3 227	-985
Rahavarojen muutos	1 319	6 570
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	79 383	78 063
Rahavarat 1.1.	78 064	71 493
	1 319	6 570

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT
(määrittely s. 22-23, vuoden 2014 luvut suluissa)

Investointien tulorahoitus, %	**61**	**(219)**
Pääomamenojen tulorahoitus, %	**24**	**(73)**
Lainahoitokate, %	**44**	**(107)**
Kassan riittävyys, pv	**141**	**(146)**

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITASE 31.12. (1000 €)

VASTAAVAA	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	639	735
Muut pitkävaikutteiset menot	39	43
Ennakkomaksut	1	0
	679	778
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	25 792	25 827
Rakennukset	74 935	76 605
Kiinteät rakenteet ja laitteet	16 184	15 567
Koneet ja kalusto	3 638	3 580
Muut aineelliset hyödykkeet	315	319
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 968	859
	124 832	122 757
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 538	2 226
Muut osakkeet ja osuudet	4 618	3 055
Muut lainasaamiset	198	206
Muut saamiset	19	16
	6 373	5 503
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	223	529
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	621	508
Muut toimeksiantojen varat	2	3
	846	1 040
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	74	94
Keskeneräiset tuotteet	174	176
Valmiit tuotteet/tavarat	344	514
Muu vaihto-omaisuus	405	397
	997	1 181
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	837	729
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 009	5 626
Lainasaamiset	13	53
Siirtosaamiset	1 411	2 927
Muut saamiset	1 647	1 462
	9 917	10 797
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	70 687	67 885
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 966	888
Muut arvopaperit	10	10
	72 663	68 783
Rahat ja pankkisaamiset	6 720	9 280
VASTAAVAA	223 027	220 119

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITASE 31.12. (1000 €)

VASTATTAVAA	2015	2014
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	89 493	89 493
Arvonkorotusrahasto	777	946
Muut omat rahastot	15 141	15 141
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	24 005	17 821
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 007	5 006
	128 409	128 407
VÄHEMMISTÖOSUUDET	50	49
VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 116	1 008
	1 116	1 008
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	315	734
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 866	1 510
Muut toimeksiantojen pääomat	202	230
	2 383	2 474
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	39 518	26 370
Lainat julkisyhteisöiltä	6 197	7 490
Muut pitkäaikaiset velat	1 743	1 664
Laskennalliset verovelat	160	134
	47 618	35 658
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 248	26 964
Lainat julkisyhteisöiltä	637	781
Saadut ennakot	431	418
Ostovelat	8 861	8 474
Siirtovelat	13 185	13 034
Muut lyhytaikaiset velat	3 089	2 852
	43 451	52 523
VASTATTAVAA	223 027	220 119

Konsernitaseen tunnusluvut
(määrittely s. 26-27,vuoden 2014 luvut suluissa)

Omavaraisuusaste, %	57,7	(58,5)
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	47,4	(47,4)
Kertynyt ylijäämä, 1000€	22 998	(19 649)
Kertynyt ylijäämä, €/ asukas	1 174	(997)
Konsernin lainakanta, 1000 €	63 330	(61 605)
Konsernin lainat, €/asukas:	3 233	(3 125)
Konsernin lainasaamiset 31.12. ,1000 €	198	(206)
Kaupungin asukasmäärä	19 589	(19 712)

1.7. Tilikauden tuloksen käsittely

Vuoden 2015 tulos on 1 104 744,45 euroa tappiollinen.
Kaupunginhallitus esittää:

1. Aiemmin kirjattuja poistoeroja tuloutetaan poistosuunnitelman mukaan 260 160,67 euroa.

2. Poistoeron tuloutuksen jälkeen muodostuva alijäämä 844 583,58 euroa siirretään taseeseen tilikauden alijäämä -tilille.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.2. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumien

Talousarvion määrärahat ja tuloarviot sitovat toimielimiä valtuustoon nähden sekä euromääräisesti että käyttötarkoituksen ja asetettujen sitovien tavoitteiden kautta.

Talousarvion käyttötalousosassa, tuloslaskelmaosassa ja rahoitusosassa sitovuus on tehtävätasolla paitsi erikoissairaanhoidossa (TH 260), joissa sitovuus on osatehtävillä. Määrärahat ja tuloarviot ovat pääosin erikseen sitovia eli bruttositovia. Poikkeuksen muodostavat Korot ja muu rahoitus (720), Lainananto (900) ja Talousarviolainat (910), jotka on määritelty nettositoviksi.

Sitovat investointimäärärahat ja -tulot on lueteltu talousarvion investointiosassa. Sitovuus on määritelty bruttositovuudeksi.

Katsauksessa esitetään määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen valtuustoon nähden sitovalla tasolla. Tehtävien numerointi viittaa talousarvion ja kirjanpidon numerointiin.

2.2.1 Käyttötalousosan toteutuminen

10 KONSERNIHALLINTO

KESKUSVAALILAUTAKUNTA
110 VAALIT

Vuonna 2015 käytiin eduskuntavaalit.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA
100 VAALIT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	34 000	0	34 000	34 097,70	-97,70	100,3
MENOT	-50 510	0	-50 510	-52 085,57	1 575,57	103,1
NETTO	-16 510	0	-16 510	-17 987,87	1 477,87	109,0

TARKASTUSLAUTAKUNTA
105 ULKOINEN TARKASTUS

Vastuuhenkilö: tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Pertti Ikonen 17.2.2015 alkaen
Juuso Seppälä 16.2.2015 saakka

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa sekä kiinnittää huomiota toiminnan, toimintatapojen ja palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen, laillisuuteen sekä julkisen luotettavuuden turvaamiseen. Lautakunta raportoi arvioinneistaan kaupunginvaltuustolle. Tarkastuslautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä ja toimielimen sihteerinä ja asioiden valmistelijana toimii sisäinen tarkastaja.

Kaupungin tilintarkastajana vuosina 2013 - 2018 toimii JHTT-yhteisö BDO-Audiator Oy. Tilintarkastaja tarkastaa, onko kaupungin hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti, ovatko tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja valtionosuuksien perusteista annetut tiedot oikeita sekä onko sisäinen valvonta järjestetty asianmukaisesti. Tilintarkastajan panos lakisääteisen tilintarkastuksen suorittamiseksi on 40 päivää vuodessa. Tilintarkastajan antamien suositusten toimeenpanoa kaupungissa valvoo sisäinen tarkastus.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain 9 luvun mukaan kunnan ulkoisen valvonnan toimijoita ovat tilintarkastaja ja tarkastuslautakunta. Ulkoiselle tarkastukselle ei ole erikseen asetettu sitovia tavoitteita.

TARKASTUSLAUTAKUNTA
105 ULKOINEN TARKASTUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
MENOT	**-72 120**	**0**	**-72 120**	**-63 203,97**	**-8 916,03**	**87,6**
NETTO	**-72 120**	**0**	**-72 120**	**-63 203,97**	**-8 916,03**	**87,6**
SUMU-POISTOT	**0**	**0**	**0**	**-108,73**	**108,73**	**0,0**

110 YLEISHALLINTO

Vastuuhenkilö: Hallinto- ja kehitysjohtaja Sinikka Malin

Yleishallinnon tehtävä koostuu valtuuston ja hallituksen päätöksenteosta ja sen edellyttämästä valmistelusta, suunnittelusta ja täytäntöönpanosta. Muita sisäisen palvelun osatehtäviä ovat keskitetyt talous-, henkilöstö-, atk- ja posti- ja telepalvelut. Lisäksi tehtävään kuuluvat elinkeinopalvelut hankkeineen, työllisyyden hoito mukaan lukien passiivisen työmarkkinatuen kuntaosuus sekä maakunnallinen yhteistyö projekteineen, ystävyyskaupunkitoiminta ja osuus valtion verohallinnon kustannuksiin.

Sitovat tavoitteet

Työttömyysaste enintään valtakunnan keskiarvo taso +2 %-yksikköä
Keskimäärin Heinolan työttömyysaste ylitti valtakunnan keskiarvon 3,75 prosentti-yksiköllä. Työttömien osuus työvoimasta oli joulukuun lopussa koko maassa 14,4 % ja Heinolassa 18,7 %.

Maankäytön suunnittelun siirto konsernihallintoon selvitetään
Siirron tarkoituksenmukaisuutta selvitettiin yhdessä teknisen toimen kanssa. Organisaatiomuutokset ratkaistaan hallintosäännön uudistamisen yhteydessä.

Passiivisen työmarkkinatuen saajien määrä on enintään 300
Työmarkkinatuen piirissä oli keskimäärin 395 henkilöä ja vuoden lopussa heitä oli 387.

Kaupungin toimintojen kuvaamisen ja arvioinnin käynnistäminen
Kaupungin toimintoja kuvattiin palvelustrategiatyössä. Arviointi ja kuvaaminen jatkuvat vuonna 2016 strategiatyön, taloussuunnittelun ja tiedonohjaustyön myötä.

Talousarvion toteutuminen

Tulot alittuivat 0,113 M€ johtuen elinkeinohankkeiden myöhentymisestä. Menot puolestaan alittuivat 0,424 M€ erityisesti hallinto- ja elinkeinopalveluissa. Myös työllistämisen ja passiivisen työmarkkinatuen menot alittuivat.

110 YLEISHALLINTO

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	1 457 960	137 980	1 595 940	1 483 045,46	112 894,54	92,9
MENOT	-8 137 360	-243 820	-8 381 180	-7 957 072,53	-424 107,47	94,9
NETTO	-6 679 400	-105 840	-6 785 240	-6 474 027,07	-311 212,93	95,4
SUMU-POISTOT	-222 600	0	-222 600	-191 960,21	-30 639,79	86,2

KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	1 491 960	137 980	1 629 940	1 517 143,16	112 796,84	93,1
MENOT	-8 259 990	-243 820	-8 503 810	-8 072 362,07	-431 447,93	94,9
NETTO	-6 768 030	-105 840	-6 873 870	-6 555 218,91	-318 651,09	95,4
SUMU-POISTOT	-222 600	0	-222 600	-192 068,94	-30 531,06	86,3

20 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja Kirsi Korttila

200 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN HALLINTO

Vastuuhenkilö: Sosiaali- ja terveysjohtaja Kirsi Korttila

Sitova tavoite

Talousvastuu tulosyksikkötasolla lisääntyy; yksiköiden talous ja toiminta ovat tasapainossa SPB-periaatteen mukaisesti.

Vuoden 2015 talousarvio laadittiin kaikissa tulosyksiköissä SPB-periaatteiden mukaisesti ja kaikki yksiköt seurasivat SPB-työkalua hyödyntäen neljännesvuosittain talouden ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Erityisesti henkilöstömenojen hallinta on parantunut aikaisempiin vuosiin verrattuna. Myös talousarvion 2016 laadinta toteutettiin SPB-työkalua hyödyntäen.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenille annettiin annettu katseluoikeudet suoriteperusteisen budjetoinnin sovellukseen.

200 SOSIAALI-JA TERVEYSTOIMEN HALLINTO

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	3 000	766 160	769 160	752 542,08	16 617,92	97,8
MENOT	-2 009 080	-159 790	-2 168 870	-1 998 225,89	-170 644,11	92,1
NETTO	-2 006 080	606 370	-1 399 710	-1 245 683,81	-154 026,19	89,0
SUMU-POISTOT	-251 000	0	-251 000	-193 725,88	-57 274,12	77,2

210 TUTKIMUS- JA TUKIPALVELUT

Vastuuhenkilöt: vanhus- ja hoitopalvelujohtaja Riitta West,
johtava ylilääkäri Aila Riusala 10.8.2015 saakka
johtava ylilääkäri Jaakko Larjo 11.8.2015 alkaen

Sitova tavoite

Rekrytointiyksikön henkilöstöä kohdennetaan optimaalisesti niin, että sosiaali- ja terveystoimen sijaismäärärahat eivät ylity.

Sitova tavoite ei toteutunut.
Perustelut: Sitova tavoite ei toteutunut, jos tarkastellaan vain rekrytointiyksikön sijaismäärärahojen käyttöä. Sijaismäärärahoja rekrytointiyksikön kautta on ylitetty 138% (290 800 euroa). Jos tarkastellaan sijaistettavan alueen ja rekrytointiyksikön

palkkamenoja kokonaisuutena (pois lukien työllistetyt), niin toteutuma on 100 % (-1750). Selitys tälle on siinä, että sijaisrahoja on käytetty niissäkin tilanteissa, kun vakituinen paikka vapautuu siihen asti, kun saadaan uusi vakituinen työntekijä tilalle, jolloin vakituisten palkkarahoja on säästynyt ja sijaisten palkkarahoja on kulunut.

Muut toiminnalliset tiedot

Rekrytointiyksikön tavoitteiden saavuttamisen teki erityisen haastavaksi vuodeosaston ylipaikkatilanteet (n.10 kk ajan), koulutukset ja sairaslomat eri yksiköissä. Näitä tilanteita oli enemmän kuin edellisenä vuonna. Haastetta lisäsi myös uudet toimintatavat sijaisten käytön osalta. Sijaisia on käytetty kriittisesti mutta kuitenkaan potilasturvallisuutta vaarantamatta. Rekrytointiyksikkö on pelastanut monesta päällekkäisestä poissaolosta eri yksiköissä, kun ulkopuolelta ei ole saatavilla joka tilanteessa osaavia sijaisia.

Talousarvion toteutuminen

Rekrytointiyksikön sijaismäärärahaylitysten (290 800 euroa) lisäksi erilliskorvauksiin oli varattu liian vähän rahaa ja ne ylittyivät 210 % (n. 273 000 euroa).

210 TUTKIMUS- JA TUKIPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**124 600**	**3 191 250**	**3 315 850**	**4 068 234,53**	**-752 384,53**	**122,7**
MENOT	**-4 529 350**	**-317 890**	**-4 847 240**	**-5 619 270,49**	**772 030,49**	**115,9**
NETTO	**-4 404 750**	**2 873 360**	**-1 531 390**	**-1 551 035,96**	**19 645,96**	**101,3**
SUMU-POISTOT	**-18 600**	**0**	**-18 600**	**-16 905,15**	**-1 694,85**	**90,9**

230 PERUSTERVEYDENHUOLTO

Vastuuhenkilöt: vanhus- ja hoitopalvelujohtaja Riitta West, johtava ylilääkäri Aila Riusala 10.8.2015 saakka ja johtava ylilääkäri Jaakko Larjo 11.8.2015 alkaen

Sitova tavoite

Vastaanotolla tehdään hoitosuunnitelmia työparia kohden 25 kpl/ vuosi.

Hoitosuunnitelmia on tehty 1059, työparia kohden keskimäärin 106 kappaletta (laskettu keskiarvo 10 tiimin mukaisesti). Sitova tavoite toteutuu. Vastaanottotoiminnassa on siirrytty 1.10.2015 alkaen pois lääkäreiden väestövastuusta ja työparimallista, joten tehtyjä hoitosuunnitelmia ei saa enää työpareittain.

Muut toiminnalliset tiedot

Perusterveydenhuollon vastaanottotoiminnassa on siirrytty pois väestövastuumallista 1.10.2015 alkaen.

Suun terveydenhuollossa pysyttiin hoitotakuussa siten, että kiireettömän hoidon jonon pituus oli 4½ kk joulukuussa 2015. Suun terveydenhuollon päivystys on toteutunut joka päivä klo 8-21 joko terveyskeskuksen hammashoitolassa tai Akuutti24:ssä. Terveyskeskuksen vuodeosastotoiminnan yhteydessä aloitettiin pilottina tehokotikuntoutustiimi ja kotisairaalatoiminta. Näihin toimintoihin siirrettiin muista yksiköistä palkkarahaa. Pilotit kestävät vuoden 2016 loppuun.

Talousarvion toteutuminen

Vastaanottotoiminnan tulot jäivät n. 37 000 euroa pienemmiksi ja menot ylittyivät n. 376 000 euroa käyttösuunnitelmasta. Netto oli 109 % (n. 414 000 euroa ylitystä). Suurimmat ylitykset olivat asiakaspalveluiden ostoissa (n. 61 000 euroa), muiden palveluiden ostoissa (n. 255 000 euroa) ja lääkkeissä sekä hoitotarvikkeissa (n. 139 000 euroa). Lääkäripulan vuoksi jouduttiin turvautumaan ostopalvelulääkäreihin, mikä nosti ostopalveluiden kustannuksia.

Vuodeosaston tulot jäivät n. 71 000 euroa ja menot n. 66 000 euroa pienemmiksi käyttösuunnitelmasta. Netto oli 103 % (n. 137 000 euroa ylitystä). Suurimmat ylitykset olivat eläkekulut (n. 221 000 euroa) ja asiakaspalvelujen ostot (n. 146 000 euroa). Vaativa kuntoutus (aivohalvaus) on keskitetty Lahteen ja mm. tämän tarve ylittyi selvästi arvioidusta.

230 PERUSTERVEYDENHUOLTO

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**1 479 100**	**0**	**1 479 100**	**1 487 120,25**	**-8 020,25**	**100,5**
MENOT	**-10 915 050**	**-988 770**	**-11 903 820**	**-12 399 868,21**	**496 048,21**	**104,2**
NETTO	**-9 435 950**	**-988 770**	**-10 424 720**	**-10 912 747,96**	**488 027,96**	**104,7**
SUMU-POISTOT	**-316 300**	**0**	**-316 300**	**-337 213,14**	**20 913,14**	**106,6**

2600 KAUPUNGINSAIRAALA
Leikkaustoiminta ja erikoislääkärivastaanotot

Vastuuhenkilöt: vanhus- ja hoitopalvelujohtaja Riitta West johtava ylilääkäri Aila Riusala 10.8.2015 saakka ja johtava ylilääkäri Jaakko Larjo 11.8.2015 alkaen

Sitova tavoite

Päiväkirurgisten toimenpiteiden määrä lisääntyy vuoden 2014 tasosta vähintään 30 %.

Tilastoista ei ole saatavilla vertailtavaa tietoa päiväkirurgisten toimenpiteiden määrästä vuodelta 2014, koska silloin osa kotiutettiin leikkausosastolta ja osa vuodeosastolta muiden leikkauspotilaiden ohella. Sen sijaan vertailukelpoista tietoa on päiväkirurgisten potilaiden määrästä. Vuonna 2014 heitä oli 172 ja vuonna 2015 heitä oli 166. Sitovaan tavoitteeseen ei päästy, koska päiväkirurgisia potilaita ei ollut riittävästi tavoitteen saavuttamiseksi.

2600 KAUPUNGINSAIRAALA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**250 000**	**0**	**250 000**	**162 716,25**	**87 283,75**	**65,1**
MENOT	**-1 067 560**	**-25 170**	**-1 092 730**	**-833 771,65**	**-258 958,35**	**76,3**
NETTO	**-817 560**	**-25 170**	**-842 730**	**-671 055,40**	**-171 674,60**	**79,6**
SUMU-POISTOT	**-67 000**	**0**	**-67 000**	**-66 976,03**	**-23,97**	**100,0**

2650 ERIKOISSAIRAANHOIDON OSTOPALVELUT

Vastuuhenkilö: johtava ylilääkäri Aila Riusala 10.8.2015 saakka
johtava ylilääkäri Jaakko Larjo 11.8.2015 alkaen

Sitova tavoite

Phsotey:n kustannukset pysyvät talousarvioon varattujen määrärahojen tasolla.

Erikoissairaanhoidon ostopalveluihin jouduttiin hakemaan 3 195 500 euron lisämääräraha, mikä riitti erikoissairaanhoidon kustannuksiin, toteutumisprosentti oli 98,5 %.

Phsoteyn palvelujen kysynnän määrä ylitti selvästi alkuperäisen palvelutilauksen vuodelle 2015. Akuutti24:ssä heinolalaisten 15–49 ikäryhmän käytön kasvu oli poikkeuksellista muihin kuntiin verrattuna. Muissa kunnissa kasvava potilasryhmä olivat iäkkäät ja Lahdessa lapset. Väestöpohjaan suhteutettuna päivystyksen käyttö oli Heinolassa kuitenkin vähäisempää kuin muissa kunnissa.

Heinolan lähetemäärät erikoissairaanhoitoon kasvoivat suhteessa enemmän kuin erikoissairaanhoidon kaikkien lähetteiden määrät; Heinolan lähetemäärät kasvoivat edellisestä vuodesta (syyskuun lopun tilanne) noin 13 %, kun erikoissairaanhoidon lähetemäärien kokonaiskasvu oli noin 6 %. Terveyskeskuksesta ja yksityisiltä saapuneet lähetemäärät kasvoivat eniten.

Kysynnän kasvua sovittiin hillittävän siirtämällä kontrollikäyntejä aktiivisesti perusterveydenhuoltoon ja sopimalla koko palveluketjua koskevat pelisäännöt sekä toimijoiden roolit ja täsmentämällä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistyönä.

2650 ERIKOISSAIRAANHOIDON OSTOPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
MENOT	**-20 602 670**	**-3 195 500**	**-23 798 170**	**-23 442 769,47**	**-355 400,53**	**98,5**
NETTO	**-20 602 670**	**-3 195 500**	**-23 798 170**	**-23 442 769,47**	**-355 400,53**	**98,5**

270 KOTI- JA VANHUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: vanhus- ja hoitopalvelujohtaja Riitta West

Sitovat tavoitteet

Asumispalvelu- ja vanhainkotipaikat täytetään niin, että asiakkaiden välinen vaihtoaika on keskimäärin korkeintaan neljä päivää.

Vaihtoaika on ollut omissa yksiköissä keskimäärin 5,7 päivää ja ostopalveluissa keskimäärin 11,5 pv. Viivettä vaihtoaikaan on tullut siitä, että asuntoa ei saatu aina heti tyhjäksi. Uuden asukkaan osalta omaiset eivät aina pystyneet tarpeeksi nopeasti järjestämään muuttoon liittyviä asioita. Omaisia informoitiin aina heti puhelimitse, kun paikka oli myönnetty, että muutto pitää hoitaa pikaisesti ilman viiveitä. Asunnon vuokranmaksu on aloitettu heti, kun omaiset /asiakas on ilmoittanut paikan vastaanottamisesta.

Jonotusaika asumispalveluihin on korkeintaan 3 kk.

Jonotusaika oli keskimäärin 5,1 kk vuoden 2015 aikana. Keskimääräinen jonotusaika viimeisellä neljänneksellä oli 7,6 kk. Tilanteeseen vaikuttaa se, että hakijoiden joukossa on useita yli vuoden jonossa olleita, joiden toimintakyky on kohentunut hakijaksi asettamisen jälkeen, eikä akuuttia sijoittamistarvetta ole ollut. Vapautuville paikoille on jouduttu sijoittamaan aina akuuteimmin ympärivuorokautista hoivaa tarvitsevat asiakkaat. Vanhusten asumispalveluiden piiriin odottaa 16 asiakasta (12.2.2016). Verrattuna lokakuun lopun tilanteeseen määrä on puolittunut (31 asiakasta 1.10.2015).

270 KOTI- JA VANHUSPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	3 739 100	63 630	3 802 730	3 884 530,27	-81 800,27	102,2
MENOT	-16 279 590	-2 672 990	-18 952 580	-18 848 538,91	-104 041,09	99,5
NETTO	-12 540 490	-2 609 360	-15 149 850	-14 964 008,64	-185 841,36	98,8
SUMU-POISTOT	-201 800	0	-201 800	-210 307,55	8 507,55	104,2

280 VAMMAISTEN ERITYISPALVELUT

Vastuuhenkilö: sosiaalipalvelujohtaja Päivi Nykänen

Sitova tavoite

Vuoden 2015 aikana selvitetään kehitysvammaisten palvelujen järjestämisen kokonaisuus eli missä määrin Eteva -kuntayhtymän tuottamia palveluja otetaan omaksi toiminnaksi.

Kunnallistamisasia käsiteltin Heinolan sosiaali- ja terveyslautakunnassa 18.8.2015 ja Etevan yhtymähallituksessa syyskuussa 2015. Sahanniemen asumispalvelut ja päiväaikainen toiminta otettiin Heinolan kaupungin omaksi toiminnaksi 1.1.2016 lukien.

Päiväaikaista toimintaa järjestetään Kanervalassa kehitysvammaisten ryhmäkodilla ja ostetaan Heinolan Työvalmennuskeskuksesta.

Talousarvion toteutuminen

Vammaisten erityispalveluissa talousarvion nettototeuma oli 109 %. Suurimmat menoylitykset olivat vammaisten henkilökohtaisessa avussa, vammaisten työ- ja päivätoiminnassa ja vammaisten laitospalveluissa. Vuoden 2015 talousarvion laadintavaiheessa edellä mainittuihin tehtäviin ei voitu varata riittävää määrärahaa.

280 VAMMAISTEN ERITYISPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**140 000**	**5 640**	**145 640**	**256 026,09**	**-110 386,09**	**175,8**
MENOT	**-5 527 170**	**-20 450**	**-5 547 620**	**-6 162 984,69**	**615 364,69**	**111,1**
NETTO	**-5 387 170**	**-14 810**	**-5 401 980**	**-5 906 958,60**	**504 978,60**	**109,3**
SUMU-POISTOT	**-500**	**0**	**-500**	**-552,73**	**52,73**	**110,5**

290 SOSIAALIPALVELUT

Vastuuhenkilö: sosiaalipalvelujohtaja Päivi Nykänen

Sitovat tavoitteet

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18- vuotiaiden lasten määrä vähenee ja on enintään kaksi prosenttia 0- 17- vuotiaiden määrästä.

Tavoite on saavutettu. Tilanteen 31.12.2015 mukaan alle 18- vuotiaita kodin ulkopuolelle sijoitettuja oli 51. Sijoitusperusteina olivat huostaanotto, kiireellinen sijoitus tai sijoitus avohuollon tukitoimena. Vastaava luku 31.12.2014 oli. 59. Jälkihuollossa tilanteen 31.12.2015 mukaan oli 5 18-21- vuotiasta nuorta. Vastaava luku 31.12.2014 oli 2.

Lapsiperheiden kotipalvelussa ja ehkäisevässä perhetyössä välittömän asiakastyön osuus on 60 % henkilökunnan työajasta.

Välittömän asiakastyön osuus oli 1. vuosineljänneksellä 36 %, 2.neljänneksellä 47 % 3. neljänneksellä 44 %, viimeisellä 69 %. Tavoitteeseen päästiin viimeisellä neljänneksellä. Välittömän asiakastyön lisäämiseksi on tehty pitkäjännitteistä työtä (tiedotus asiakkaille ja yhteistyökumppaneille, verkoston ja yhteistyön lisääminen yhteistyökumppaneiden kanssa, prosessien mallintaminen, uusien työmuotojen kehittäminen).

Kaikkiin lapsiperheiden kotipalvelun ja ehkäisevän perhetyön myöntämiskriteerit täyttäviin tilauksiin on pystytty vastaamaan.

Muut toiminnalliset tiedot

Aikuissosiaalityöhön kuuluvassa Työvoiman palvelukeskuksessa valmisteltiin kertomusvuonna siirtymistä Päijät-Hämeen alueella toimivaan Päijät-Hämeen työvoiman palvelukeskukseen.

ARA:n (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus) asumisneuvojahankkeen asumisneuvoja kehitti yhdessä palveluohjaajan kanssa mielenterveys- ja päihdekuntoutujien tukiasumista Telakkatiellä, Vuoksentiellä ja asiakkaiden kotona.

Terveysneuvonnassa kehitettiin sähköisen asioinnin palveluja: mm. sähköiset esitietolomakkeet ja sähköinen ajanvaraus neuvolassa otettiin käyttöön.

Lastenvalvoja ja terveysneuvonnan terveydenhoitajat valmistelivat uuden isyyslain mukana tuomia tehtäväsiirtoja lastenvalvojalta terveydenhoitajille. Jos avioliiton ulkopuolella syntyvän lapsen biologinen isyys on selvä, voi isyyden jatkossa tunnustaa jo ennen lapsen syntymää äitiysneuvolassa. Perheen ei enää tarvitse käydä lastenvalvojan luona lapsen syntymän jälkeen, kuten nykyisin. Muutos sisältyy uuteen isyyslakiin, joka tulee voimaan 1. tammikuuta 2016.

Terveysneuvonnassa kehitettiin sähköisen asioinnin palveluja (Hyvis.fi) : mm. sähköiset esitietolomakkeet ja sähköinen ajanvaraus neuvolassa.

Toimeentulotukea saaneita kotitalouksia oli vuonna 2013 1084, vuonna 2014 1161 ja vuonna 2015 1253 kotitaloutta. Työttömyydestä ja erityisesti pitkittyneestä johtuva tulojen aleneminen on merkittävin syy toimeentulotuen hakemiseen.

Talousarvion toteutuminen

Huomattavin menojen alitus tapahtui lastensuojelun laitospalvelujen ostoissa, joissa osamäärärahasta käytettiin 2,182 M€ (alitus 0,603 M€). Vuonna 2014 vastaa käyttö oli 2,669 M€.

290 SOSIAALIPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**2 246 500**	**1 210**	**2 247 710**	**1 914 987,60**	**332 722,40**	**85,2**
MENOT	**-12 673 200**	**-39 460**	**-12 712 660**	**-11 879 723,53**	**-832 936,47**	**93,4**
NETTO	**-10 426 700**	**-38 250**	**-10 464 950**	**-9 964 735,93**	**-500 214,07**	**95,2**
SUMU-POISTOT	**-23 700**	**0**	**-23 700**	**-27 946,63**	**4 246,63**	**117,9**

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**7 982 300**	**4 027 890**	**12 010 190**	**12 526 157,07**	**-515 967,07**	**104,3**
MENOT	**-73 603 670**	**-7 420 020**	**-81 023 690**	**-81 185 152,84**	**161 462,84**	**100,2**
NETTO	**-65 621 370**	**-3 392 130**	**-69 013 500**	**-68 658 995,77**	**-354 504,23**	**99,5**
SUMU-POISTOT	**-878 900**	**0**	**-878 900**	**-853 627,11**	**-25 272,89**	**97,1**

40 SIVISTYSTOIMI

Vastuuhenkilö: sivistystoimenjohtaja Pirjo Hepo-oja

400 OPETUS- JA KOULUTUSPALVELUIDEN HALLINTO

Vastuuhenkilö: sivistystoimenjohtaja Pirjo Hepo-oja

Sitovat tavoitteet

Sivistystoimi toimii kaupungin Aino Health Management – sairauspoissaolojen seurantajärjestelmän pilottina.
Sivistystoimi käytti järjestelmää aktiivisesti ja keräsi kokemuksia ja parannusehdotuksia henkilöstöhallinnolle, jotta järjestelmä toimisi mahdollisimman hyvin koko kaupungin käytössä.

Hallintoja yhdistetään.
Myllyojan ja Kirkonkylän koulujen rehtoreiden kanssa on sovittu uusista tehtävistä 1.8.2015 lukien. Sivistystoimen palveluverkkoselvityksen eri vaihtoehdot sisältävät malleja eri yksiköiden yhdistämisistä. Sivistyslautakunta on linjannut, että nuorisopalvelut mahdollisesti tulevaisuudessa yhdistyisivät liikuntapalveluiden kanssa. Sitova tavoite on vuoden 2015 osalta toteutunut.

400 OPETUS- JA KOULUTUSPALVELUJEN HALLINTO

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	0	0	0	450,00	-450,00	0,0
MENOT	-472 710	0	-472 710	-465 130,48	-7 579,52	98,4
NETTO	-472 710	0	-472 710	-464 680,48	-8 029,52	98,3
SUMU-POISTOT	-1 600	0	-1 600	-12 222,54	10 622,54	763,9

410 PERUSOPETUS

Vastuuhenkilö: koulutusjohtaja Johannes Rinkinen

Peruskoulutuksessa oli vuonna 2015 yhteensä 1628 oppilasta. (20.9.)

Seminaarin ja Myllyojan koulut ovat toimineet lukuvuoden 2014 - 2015 alusta lähtien väistötiloissa. Myllyojan koulun tontille on vuokrattu siirtokelpoiset toimitilat. Liikuntasali on vuokrattu SPR:ltä. Seminaarin koulun opetus järjestetään pääosin Salpaukselta vuokratuissa tiloissa Opintie 2:ssa. Lisäksi ryhmiä on Niemelän ja Tommolan koulujen tiloissa. Kouluopas-hankkeen toiminta kouluilla on lähtenyt käyntiin ja löytänyt toimintatapansa kolmen koulunuorisotyöntekijän ja yhden koulunkäyntiavustajan voimin.

Perusopetuksessa otetaan 1.8.2016 alkaen vaiheittain käyttöön uusi opetussuunnitelma. Opetussuunnitelmatyötä on tehty vuoden aikana sekä paikallisesti että seutukunnallisena yhteistyönä. Sivistyslautakunta teki 28.10.2015 § 141 päätöksen peruskoulujen osallistumisesta NPDL-ohjelmaan (New Pedagogies for Deep learning). Ohjelmalla tuetaan uuden opetussuunnitelman mukaisen opetuksen järjestämistä kouluilla.

Sivistystoimelle on nimetty ICT-työryhmä tieto-ja viestintätekniikan käytön suunnitelmallisen kehittämisen tueksi. Ryhmä on tehnyt suunnitelmia sekä laitehankinnoista että infrastruktuurihankkeista.

Sitovat tavoitteet

Sivistyspalveluiden palveluverkkoselvityksen toteuttaminen helmikuun 2015 loppuun mennessä.
Palveluverkkoselvitys toimenpide-ehdotuksineen on kokonaisuudessaan tehty. Asiaa koskevat päätökset on tehty (kv 15.6.2015 § 53).

Vähintään 50 % peruskoulun päättävistä hakee Heinolan lukioon.
Kevään 2015 yhteishaussa peruskoulun päättävistä 41 % (79) haki ensi sijaisena hakijana Heinolan lukioon. Vuonna 2014 peruskoulun päättäneistä lukioon haki 26 % (54).

Talousarvion toteutuminen

Perusopetuksen talousarvio toteutui suunnitellusti. Tulojen ylittyminen johtuu valtion-avustusten (hankkeet) lisääntymisestä.

410 PERUSKOULUTUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**424 500**	**12 040**	**436 540**	**626 637,39**	**-190 097,39**	**143,5**
MENOT	**-13 530 470**	**-23 980**	**-13 554 450**	**-13 478 032,15**	**-76 417,85**	**99,4**
NETTO	**-13 105 970**	**-11 940**	**-13 117 910**	**-12 851 394,76**	**-266 515,24**	**98,0**
SUMU-POISTOT	**-902 000**	**0**	**-902 000**	**-1 296 985,00**	**394 985,00**	**143,8**

416 LUKIOKOULUTUS

Vastuuhenkilö: koulutusjohtaja Johannes Rinkinen

Lukiokoulutuksessa oli 20.9. 231 opiskelijaa. Lisäksi kaksoistutkintoa suoritti 41 opiskelijaa.

TVT:n opetuskäyttöä on lisätty. Sähköisiä kokeita varten on rakennettu puitteet ja opettajia on tuettu kokeiden järjestämisessä. Sähköisen ylioppilaskokeen harjoituskoe suoritettiin lokakuussa. Lukio-opetuksen tarjontaa on pyritty lisäämään Suomen Urheiluopiston ja urheilun lajiliittojen kanssa. Syyslukukaudella alkoi lukion luovuuden teemavuosi.

Sivistyslautakunta teki 28.10.2015 § 141 päätöksen lukion osallistumisesta NPDL-ohjelmaan (New Pedagogies for Deep learning).

Sitova tavoite

Vähintään 50 % peruskoulun päättävistä hakee Heinolan lukioon.
Kevään 2015 yhteishaussa peruskoulun päättävistä 79 (41 %) haki ensisijaisena hakijana Heinolan lukioon. Vuonna 2014 peruskoulun päättäneistä Heinolan lukioon haki 54 (26 %).

Talousarvion toteutuminen
Lukiokoulutuksen tuloarvion ylittymiseen vaikuttivat myyntituottojen lisääntyminen (Jääkiekkoliitto, Suomen urheiluopisto ja Lahden ympäristökuntien lukiot) sekä vuokratuottojen lisääntyminen.

416 LUKIOKOULUTUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	125 000	0	125 000	130 945,90	-5 945,90	104,8
MENOT	-1 824 050	0	-1 824 050	-1 641 915,66	-182 134,34	90,0
NETTO	-1 699 050	0	-1 699 050	-1 510 969,76	-188 080,24	88,9
SUMU-POISTOT	-56 500	0	-56 500	-56 448,60	-51,40	99,9

417 MUSIIKKIOPETUS

Vastuuhenkilö: koulutusjohtaja Johannes Rinkinen

Musiikkiopistossa oli vuonna 2015 yhteensä 356 opiskelijaa.(20.9.)

Sitova tavoite

Musiikkiopisto hankkii aktiivisesti uusia opiskelijoita. Oppilasmäärä pysyy vähintään vuoden 2014 tasossa.
Tavoitetaso: Oppilasmäärä pysyy vähintään vuoden 2014 tasossa.
Toteutuma: Oppilasmäärä on pysynyt lähes edellisen vuoden tasolla (365 v. 2014 ja 356 opp. v. 2015).

Talousarvion toteutuminen
Musiikkiopetuksen talousarvion ylitys johtuu pääosin rehtorin rekrytointiprosessista aiheutuneista kustannuksista.

417 MUSIIKKIOPETUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	144 100	0	144 100	145 217,34	-1 117,34	100,8
MENOT	-606 610	0	-606 610	-635 594,11	28 984,11	104,8
NETTO	-462 510	0	-462 510	-490 376,77	27 866,77	106,0
SUMU-POISTOT	-40 000	0	-40 000	-41 412,84	1 412,84	103,5

418 MUU KOULUTUS

Vastuuhenkilö: koulutusjohtaja Johannes Rinkinen

Muu koulutus – tehtäväalue muodostuu seuraavasti:
- Aikuiskasvatus/Heinolan kansalaisopiston avustus
- Taiteen perusopetus /kuvataide (Heinolan kansalaisopisto)
- Päijät-Hämeen kesäyliopiston jäsenmaksu

418 MUU KOULUTUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
MENOT	**-269 800**	**0**	**-269 800**	**-263 728,60**	**-6 071,40**	**97,7**
NETTO	**-269 800**	**0**	**-269 800**	**-263 728,60**	**-6 071,40**	**97,7**

420 VARHAISKASVATUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja Miia Kemppi

Päivähoidossa ja esiopetuksessa syksyllä oli hoidossa vähemmän lapsia kuin kevätkaudella. Keväällä päivähoidossa käyttöaste oli 80 % ja syyskaudella 77 %. Syyskaudella lapsia aloitti päivähoidon hyvin eriaikaisesti sekä kesken kauden. Lasten hoidon tarve vaihteli muuttuneiden työtilanteiden kuten esim. lomautuksien vuoksi.

31.12.2015 0-6 -vuotiaista lapsista oli päivähoidossa ja esiopetuksessa 629 (noin 55 %) ja keväällä 30.5.2015 hoidossa olevien määrä oli 650 (noin 57 %). Lasten määrä laski loppuvuodesta noin 20:lla. Lasten kotihoidon tukea ja yksityisen hoidon tukea suoritettiin 259 lapsesta. Kotihoidon tuella olevien määrä laski hieman. Kuitenkin kuntalisän ja osittaisen hoitorahan summat ovat kasvaneet viime vuosina.

Kotihoidossa olevien lasten perheille tarjottuja avoimien varhaiskasvatuspalveluiden toimintamuotoja olivat avoin päiväkotitoiminta, ilta-avoin päiväkoti toiminta, liikuntapainotteinen leikkitupa ja pihaleikkitoiminta ja vauvakahvila. Uusia toimintamuotoja vuonna 2015 ovat olleet perhevalmennusohjelman teemaillat, Viro-illat, Yhdessä enemmän – ryhmä sekä Hoivaa ja leiki- ryhmät. Tilapäiseen hoidon tarpeeseen päiväkodeissa oli parkkihoitoa. Lisäksi perhekeskuksessa oli useita vertaisryhmiä ja teemailtoja sekä tapahtumia. Kokonaisuudessaan perhekeskustoiminnassa toteutui yhteensä lähes 6 000 käyntiä.

Rullan päiväkoti lakkautettiin ja toiminta yhdistettiin 1.8.2015 alkaen osaksi Tommola – talon varhaiskasvatusyksikköä. Varhaiskasvatuksessa aloitti palveluohjaaja 1.8.15 alkaen.

Toteutuneet kehittämiskohteet:
-varhaiskasvatuksen sähköiset järjestelmät ja palvelut; sähköiset palvelupäätökset
-esiopetuksen osalta opetussuunnitelman perusteiden uudistus
-Liikuttava lapsuus –hanke ja se päättyi 31.12
-Wlan - yhteydet kaikkiin esiopetuspaikkoihin
-laitehankintoja (tabletteja) esiopetusyksiköihin
-Valmistava opetus esiopetusikäisille käynnistyi 11/15

Sitova tavoite

Sivistyspalveluiden palveluverkkoselvityksen toteuttaminen yhteistyössä muiden osastojen kanssa.

Palveluverkkoselvitys toimenpide-ehdotuksineen on kokonaisuudessaan tehty. Toimielimien asiaa koskevat päätökset on tehty ja kiinteistöjen kuntoarviot ovat käynnissä.

Talousarvion toteutuminen
Menot alittuivat mm. perhepäivähoidon ja kotihoidon tuen osalta.

420 VARHAISKASVATUSPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**882 800**	**32 010**	**914 810**	**871 433,51**	**43 376,49**	**95,3**
MENOT	**-8 910 860**	**-142 010**	**-9 052 870**	**-8 708 091,40**	**-344 778,60**	**96,2**
NETTO	**-8 028 060**	**-110 000**	**-8 138 060**	**-7 836 657,89**	**-301 402,11**	**96,3**
SUMU-POISTOT	**-286 700**	**0**	**-286 700**	**-288 624,61**	**1 924,61**	**100,7**

430 KIRJASTOPALVELUT

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Liisa Häyrinen

Asiakaspalvelun uudistaminen ja suunnittelu jatkui ja syksyllä uusittiin koko asiakaspalvelu katukerroksessa. Uudet palvelupöydät, lajitteleva palautusautomaatti sekä toinen lainausautomaatti asennettiin ja uudella palvelukonseptilla kirjasto avattiin 2.11.2015.

Lehtisalista ja Kirjakellarista tehtiin Omatoimikirjasto, joka avattiin 9.11.2016.

Kirjastoauto seisoi pitkään kesällä, jotta pääkirjaston palvelut voitiin hoitaa. Toinen katkos asiakkaiden palveluissa oli palvelupisteen, automaattien ja Omatoimen asennus syksyllä.
Koululaisten kirjavinkkaukseen osallistui 23 koululaisryhmää. Hankerahoituksen avulla vinkkaamassa käytiin myös Sysmän kouluilla. Kuntayhteistyö Hartolan kanssa jatkui hyvin toimivana kirjastoautotoiminnan puitteissa.

Kirjailijavieraina kävivät kouluilla Timo Parvela ja Emilia Lehtinen sekä kirjastossa Teemu Keskisarja.

Asiakkaat ja toiminta	kpl
Lainat	277 532
Kävijät	197 689
Verkkokäynnit	65 243
Tapahtumat / kävijät	83 / 2752
Näyttelyt	16
Käyttäjäkoulutukset	112
Henkilöstö	12

Sitova tavoite

Senioreiden osaamista sähköisten palveluiden käyttäjinä lisätään.

Tavoite toteutui erittäin hyvin ja opastusta kaivataan edelleen hyvin paljon. Sähköisten palvelujen kysyntä oli koko vuoden erittäin vilkasta ja yhdessä kansalaisopiston Mediapajan kanssa järjestettiin 4 (4x2 h) peruskurssia, 2 ipad-kurssia (2x2,5 h) ja 6 tablettineuvontaa sekä e-aineistojen ja verkkokirjastonkäytön opetusta kolme kertaa. Huhtikuussa järjestettiin Verkkoilta ja lokakuussa Seniorsurf-tapahtuma yhdessä Mediapajan, kaikkien Heinolan pankkien, KELA:n, Terveyskeskuksen, Nettimuorin ja yhden yrittäjän kanssa. Kolmen tunnin aikana opastettavia kävijöitä oli 363.

Keväästä saakka on joka viikko annettu henkilökohtaista tietoteknistä neuvontaa ja kaikki ajat ovat olleet varattuja.

Kerätty asiakaspalaute on ollut positiivista ja neuvontaa ja ohjausta on toivottu paljon enemmän kuin sitä on voitu antaa. Neuvonnasta on tullut luonnollinen osa päivittäistä asiakaspalvelua ja siihen on koulutettu suurin osa henkilökunnasta. Koulutus jatkuu ja syvenee edelleen, jotta kysyntään voidaan vastata muiden palvelujen ohessa.

Henkilökunnan työpanosta vaaditaan yhä enemmän asiantuntevaan ohjaukseen ja opastukseen sekä tietopalveluun ja kokoelmatyöhön.

Seudullinen Lastu-kirjasto on osaltaan vaatinut ja vaatii kaikkien asiakasryhmien opastamista kirjastonkäyttöön.

Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2015 aikana kirjastopalveluiden suunniteltuja lisäkustannuksia olivat mm. vartijan palkkaaminen, henkilökunnan työnohjaus sekä infotaulun hankinta.

430 KIRJASTOPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**58 000**	**15 190**	**73 190**	**78 565,99**	**-5 375,99**	**107,3**
MENOT	**-923 690**	**-30 810**	**-954 500**	**-993 709,00**	**39 209,00**	**104,1**
NETTO	**-865 690**	**-15 620**	**-881 310**	**-915 143,01**	**33 833,01**	**103,8**
SUMU-POISTOT	**-29 700**	**0**	**-29 700**	**-29 644,97**	**-55,03**	**99,8**

440 NUORISOPALVELUT

Vastuuhenkilö: nuorisotoimenjohtaja Heli Warto 31.5.2015 saakka,
va. nuorisotoimenjohtaja Paula Tuominen 1.6. – 31.7.2015,
nuorisopalvelujohtaja Anne Pänkäläinen 1.8.2015 alkaen

Ohjatussa nuorisotalotoiminnassa oli käyntikertoja vuoden 2015 aikana 8812 käyntikertaa. Peruskoulun neljälle ikäluokalle järjestetyillä teemaviikoilla kohdattiin yhteensä reilut 800 lasta ja nuorta.

Nuorisopalveluissa työskenteli 12 vakituisessa ja 8 määräaikaisessa työsuhteessa.

Nuorisotakuuselvitys tehtiin kesäkuussa ja joulukuussa. Selvityksen tekemiseen osallistui laaja, monialainen nuorisotoimijoiden verkosto.

Nuorisokeskus Pleissi (Koulukatu 5) määrättiin käyttökieltoon terveystarkastajan tarkastuksen yhteydessä 19.11.~~2015~~ terveyshaittaepäilyjen perusteella. Uuteen väliaikaiseen tilaan päästiin sijoittumaan joulukuussa. Nuorisotila toiminta käynnistyi uudestaan 7.12.. Toimisto, varastot ja etsivät nuorisotyö muuttivat Kaivokatu 5-7 C:hen.

Saksalan seikkailukeskuksessa oli 3540 asiakasta(+1499), joista heinolalaisia 2707. Kaupungin omaa leiritoimintaa lisättiin ja suunnitelmissa on sen edelleen lisäys.

Sitovat tavoitteet

Pienryhmätoiminnan ja työllisyyspalveluiden tuottaminen yksiöllisiä ja tavoitteellisia menetelmiä käyttäen.
Työpajoilla oli 179 valmentautujaa eri sopimuksilla.

Etsivä nuorisotyö tavoitti 74, iältään 16–29 vuotiasta nuorta. Etsivät nuorisotyöntekijät järjestivät marraskuuhun saakka yksilö ohjauksen lisäksi joka torstai lautapeli-illan ja perjantai aamupäivisin Etsivä cafen, johon osallistui 5- 15 nuorta aikuista viikoittain.

Monipuolisen nuorisotoiminnan organisointia ja järjestämistä jatketaan yhdessä paikallisten toimijoiden, erityisesti yläkoulun ja kirjaston sekä Lahden seutukuntien kanssa.
Koulukiusaamisen vastainen Piste-toiminta, on toiminut Lyseonmäen koululla keskiviikkoisin. Toiminnassa on mukana nuorisopalvelut, Kouluopas-hanke, seurakunnat ja Etsivä nuorisotyö.

Kolmoscafé, toimii koulun ”nuorisotilassa” joka keskiviikko klo 14.00 -16.00. Caféén toiminnassa ovat mukana nuorisopalvelut ja Kouluopas-hanke.

Elo- syyskuussa järjestettiin kaikille 7. luokkalaisille ryhmäytymispäivät sekä 8. luokkalaisille Kasivaellus Seikkailukeskus Saksalassa. Päivät järjestettiin yhteistyössä koulun, kouluoppaiden ja seurakunnan toimijoiden kanssa.

Lukion kanssa sovittiin kerho-ohjaajakoulutuksen järjestämisestä toisen asteen opiskelijoille. Kurssista saa yhden lukiokurssin. Kurssin toteutuksesta vastaa nuorisopalvelut. Kerho-ohjaajat harjoittelevat kerhonohjausta nuorisopalveluiden toiminnoissa ja kerho-ohjaajakurssin käyneet voivat työllistyä nuorisopalveluiden kerhotoiminnan vetäjiksi. Kurssi jatkuu vuoden 2016 puolelle ja kerho-ohjaajia kurssin käyneistä saadaan toimintaan syksyn 2016 alussa.

Syyslomalla järjestettiin yhteistyössä kouluoppaiden kanssa kaksi 5-9 luokkalaisille suunnattua leiriä Seikkailukeskus Saksalassa ja kaupunkiseikkailu yhteistyössä liikuntatoimen kanssa.

Pienryhmätoimintaa lisätään ja nuorisotalojen teema-lauantaita järjestetään noin kerran kuukaudessa.

Toiminta	Käyntikerta
Pleissi 3-6 lk. toiminta	264
Pleissi yli 13 v.	4233
Käpylä iltapäiväkerho	2164
Käpylä 3-6 lk. toiminta	1048
Käpylä yli 13 v.	221
Vierumäki	48
Lusin kerho	327
Poikakerho	125
3- cafe	382
Saksala	3540
Yhteensä	12 352

Työpajoilla valmennusjaksoja oli yhteensä 519. Vuoden aikana tehtiin toiminnan muutoksia:

Matalan kynnyksen starttivalmennus siirtyi Torpan tiloihin.

Verhoomon toiminta lopetettiin verhoilun työvalmentajan jäädessä eläkkeelle ja vakituisen työvalmentajan työpanos kohdistettiin Juhla ja lahja -työpajaan, missä valmentautuminen takaa monipuolisempia jatkomahdollisuuksia. Verhoilu työpajaa olisi jatkettu, jos tehtävään olisi saatu sopiva palkkatukikelpoinen työvalmentaja.

Valmistetiin aikuisten työpaja toiminnan siirtoa vuoden 2016 alusta konsernihallintoon.

Työpaja Torppa hoiti Lintutalon kioskin kesällä 2015.

Koulutuskonserni Salpauksen ja Heinolan kaupungin yhteiselle OPINtie juurruttamishankkeelle saatiin jatkoa kaudelle 1.1.2015 – 30.6.2017. Hankkeeseen lähtivät mukaan myös Hartola ja Sysmä. Hankeen tavoitteena on tukea nuorta saamaan ammatillinen perustutkinto ja edelleen siirtymään työelämään. Tavoitteena on vakinaistaa ammatillinen opinpajatoiminta (OPINpaja) Koulutuskeskus Salpauksessa sekä juurruttaa matalan kynnyksen koulutuksellinen ohjauspalvelu (KohtaAmo) vakiintuneeksi käytännöksi Päijät-Hämeen alueella.

Talousarvion toteutuminen

Aikuisten työpaja Aittan suunnitellut alihankintatyöt suksitehdas Peltoselle eivät toteutuneet. Loppuvuoden nuorisotalon muutto toi lisämenoja.

440 NUORISOPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**766 240**	**5 450**	**771 690**	**643 540,65**	**128 149,35**	**83,4**
MENOT	**-1 597 980**	**-18 830**	**-1 616 810**	**-1 582 342,77**	**-34 467,23**	**97,9**
NETTO	**-831 740**	**-13 380**	**-845 120**	**-938 802,12**	**93 682,12**	**111,1**
SUMU-POISTOT	**-20 000**	**0**	**-20 000**	**-21 421,78**	**1 421,78**	**107,1**

SIVISTYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**2 400 640**	**64 690**	**2 465 330**	**2 496 790,78**	**-31 460,78**	**101,3**
MENOT	**-28 136 170**	**-215 630**	**-28 351 800**	**-27 768 544,17**	**-583 255,83**	**97,9**
NETTO	**-25 735 530**	**-150 940**	**-25 886 470**	**-25 271 753,39**	**-614 716,61**	**97,6**
SUMU-POISTOT	**-1 336 500**	**0**	**-1 336 500**	**-1 746 760,34**	**410 260,34**	**130,7**

LIIKUNTA - JA KULTTUURILAUTAKUNTA

450 KULTTUURIPALVELUT JA MUSEOT

Vastuuhenkilö: kulttuurisihteeri Saija Jäppinen

Kulttuuripalvelut tuottivat tapahtumia sekä tukivat heinolalaisia kulttuuritoimijoita. Runsaat tapahtumat elävöittivät kaupunkia sekä välittivät energisen ja innostavan kuvan luovasta kaupungista.

Heinolan kesäteatteri vietti 15-vuotisjuhlavuotta. Sen kunniaksi järjestettiin kaupunginmuseossa Hauskaa teatteri-iltaa näyttely. Juhlavuoden esitys oli Larry Shuen Ulkomaalainen. Farssi esitettiin yhteensä 40 kertaa. Esitys keräsi yhteensä n. 26.000 kävijää. Esityksen ohjasi Jaakko Saariluoma. Heinolassa Jyrää konsertti oli teemalla Vain Heinolaa. Esiintyjinä konsertissa olivat Laura Voutilainen, Irina ja Toni Virtanen.

Heinolan museoissa järjestettiin vuonna 2015 yhteensä yhdeksän eri näyttelyä. Kolmen paikallisen ravintolayrittäjän kanssa oli kesän ajan voimassa vastavuoroiset tarjoukset asiakkaille. Maksaneita kävijöitä kaikissa kohteissa oli yhteensä 4792; ilmaiskävijöitä yhteensä 5176 ja koululaisia yhteensä 1047. Ilmaiskävijöihin on laskettu Wanhan Ajan Joulu- ja loppiaistapahtumien museokävijät ja mm. kaikki avajaisvieraat. Museon kokoelmien digitointi edistyi työllistettyjen toimesta. Vuoden 2015 loppuun mennessä Musketti-järjestelmään on siirretty 4704 esineen tiedot.

Lintutarha hoiti loukkaantuneita luonnonvaraisia lintuja ja palautti niistä monet takaisin luontoon. Vuoden merkittävin asia oli toukokuussa varmistunut testamentti lintutarhan käyttöön. Perinnön yhteisarvo noin 330 000 euroa. Toinen kehityskohde on Qr-kooditekniikan valmistelu lintutarhalle. Sen tarkoitus on parantaa lintutarhan opetuksellista osuutta. Lintutieto saadaan älypuhelimeen tai vastaavaan lukemalla koodi laitteella ja tieto linnusta tulee laitteen näytölle. Tähän saatiin rahoitus ympäristöministeriöstä. Öljyisten lintujen pesukoulutusta jatkettiin yhteistyössä Suomen WWF:n kanssa. Koulutus järjestettiin 3 päiväisenä touko ja lokakuussa. Heinolan lintutarha oli koko vuoden hyvin esillä eri medioissa. Loukkaantuneiden lintujen ainutlaatuista hoitotyötä arvostetaan ja se kelpaa uutisoitavaksi kaikille tiedotusvälineille. Lintutarhan tekemä työ luo positiivista kuvaa Heinolasta.

Sitovat tavoitteet

Lintuhoitolan ulkopuolista rahoitusta lisätään.

Heinolan Lintutarhat saivat 330 000 euron perinnön.

Tapahtumien ja näyttelyiden yhteistyökumppaneiden määrää lisätään (mm. markkinointi- ja yhteistyöpaketit)

Yhteistyökumppaneiden määrä on lisääntynyt, samoin museoiden yhteistyö paikallisten yrittäjien kanssa.

Talousarvion toteutuminen
Kulttuuripalveluiden talousarvion tulot ylittyivät kesäteatterin tulojen ylittyessä.

450 KULTTUURIPALVELUT JA MUSEOT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**701 870**	**98 640**	**800 510**	**863 364,01**	**-62 854,01**	**107,9**
MENOT	**-1 490 860**	**-181 160**	**-1 672 020**	**-1 652 418,45**	**-19 601,55**	**98,8**
NETTO	**-788 990**	**-82 520**	**-871 510**	**-789 054,44**	**-82 455,56**	**90,5**
SUMU-POISTOT	**-47 900**	**0**	**-47 900**	**-48 225,70**	**325,70**	**100,7**

475 LIIKUNTAPALVELUT

Vastuuhenkilö: liikuntatoimenjohtaja Matti Nieminen

	yhteensä
Uimahallissa kävijöitä	34988
Kunnossa Kaiken Ikää -liikuntaryhmät käyntikertaa	11219
Erityisryhmien liikunnanohjausryhmät	15495

Toiminnan painopiste on ollut terveysliikuntapalvelujen suunnittelussa, kehittämisessä ja tuottamisessa. Teknisen toimen kanssa on sovittu kunnossapitotehtävien tuottamisesta huomioon ottaen kunnossapitotehtävät ja henkilöstöresurssit. Yhteistyössä on laadittu kunnossapitoluokitus eri liikuntapaikoille.

Sitovat tavoitteet

Liikuntapalveluissa otetaan käyttöön liikuntapaikkojen kunnossapitoluokitus (ulkokentät, uimarannat, ladut ja kuntopolut) teknisen toimen kanssa.
Liikuntapaikkojen kunnossapitoluokitus on otettu käyttöön. Kunnossapidon seurantajärjestelmän käyttöönottoa on valmisteltu yhteistyössä teknisen toimen kanssa.

Liikuntapaikkojen käyttöastetta lisätään
Kuntosalien aukioloaikoja on tarkistettu (lisätty). Tavoite käyttöasteen ja kävijämäärien lisäämisestä ei toteudu poikkeusolosuhteista johtuen(uimahallinperuskorjaus/uimahalli ja sen kuntosali pois käytöstä) . Käyttöastetta pyritään lisäämään erilaisten kampanjoiden avulla (esim. työmatkaliikunta -kampanja, liikunta-aktiivisuuden lisääminen työyhteisöissä, liikuntakuukausi -kampanja).

Talousarvion toteutuminen

Liikuntapalveluiden talousarvion menoihin vaikutti uimahallin käyttöajan jatkuminen ennakoitua pidempään sekä Valolinnan vuokraaminen korvaaviksi tiloiksi (sisäiset vuokrat ylittyivät 56 279 €). Tuloarvioon vaikuttivat jäähallin tulojen alittuminen.

475 LIIKUNTAPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	250 570	1 490	252 060	240 517,00	11 543,00	95,4
MENOT	-1 659 200	-6 590	-1 665 790	-1 695 702,98	29 912,98	101,8
NETTO	-1 408 630	-5 100	-1 413 730	-1 455 185,98	41 455,98	102,9
SUMU-POISTOT	-212 200	0	-212 200	-219 446,82	7 246,82	103,4

LIIKUNTA- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	952 440	100 130	1 052 570	1 103 881,01	-51 311,01	104,9
MENOT	-3 150 060	-187 750	-3 337 810	-3 348 121,43	10 311,43	100,3
NETTO	-2 197 620	-87 620	-2 285 240	-2 244 240,42	-40 999,58	98,2
SUMU-POISTOT	-260 100	0	-260 100	-267 672,52	7 572,52	102,9

SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	3 353 080	164 820	3 517 900	3 600 671,79	-82 771,79	102,4
MENOT	-31 286 230	-403 380	-31 689 610	-31 116 665,60	-572 944,40	98,2
NETTO	-27 933 150	-238 560	-28 171 710	-27 515 993,81	-655 716,19	97,7
SUMU-POISTOT	-1 596 600	0	-1 596 600	-2 014 432,86	417 832,86	126,2

50 TEKNINEN TOIMI

Vastuuhenkilö: teknisen toimen johtaja Tapio Pesonen.

Tekninen toimi vastaa yhdyskuntatekniikkaan, kaavoitukseen ja maankäyttöön, toimitiloihin, ruoka- ja siivoushuoltoon, rakennusvalvontaan, ympäristötoimeen sekä maaseututoimeen liittyvien palveluiden tarjoamisesta kaupungin toimialoille, rakentamiselle ja yritystoiminnalle. Toiminnassa painotetaan asiakaslähtöisyyttä, joustavuutta ja kestävän kehityksen periaatteiden noudattamista.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tekninen lautakunta vastaa muista tekniseen toimeen kuuluvista tehtävistä lukuun ottamatta rakennusvalvontatoimiston ja ympäristötoimiston tehtäviä.

500 TEKNISEN TOIMEN HALLINTO JA PELASTUSTOIMI

Vastuuhenkilö: va. hallintopäällikkö Asta Juvonen 1.2.2015 asti
hallintopäällikkö Marjo Nieminen 2.2.2015 alkaen

Hallinto-osasto vastaa teknisen lautakunnan, ympäristö- ja rakennuslautakunnan sekä teknisen toimen hallinto- ja talouspalveluista.

Maaseutuhallinnon palvelut on ostettu 1.1.2013 perustetulta Päijät-Hämeen alueelliselta maaseutuhallintoyksiköltä.

Pelastustoimen vastuuhenkilö: teknisen toimen johtaja Tapio Pesonen.

Pelastustoimi on hoidettu ostopalveluina Päijät-Hämeen liiton alaisena toimivalta Päijät-Hämeen pelastuslaitokselta. Tehtäväalue kattaa myös kaupungin vss-toiminnan kustannukset.

Sitova tavoite

Uusitaan teknisen toimen ulkoinen asiakaskysely
Asiakastyytyväisyyskysely on toteutettu.

500 TEKNISEN TOIMEN HALLINTO JA PELASTUSTOIMI

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	389 440	0	389 440	410 512,09	-21 072,09	105,4
MENOT	-3 168 950	0	-3 168 950	-3 119 399,64	-49 550,36	98,4
NETTO	-2 779 510	0	-2 779 510	-2 708 887,55	-70 622,45	97,5
SUMU-POISTOT	-185 300	0	-185 300	-167 291,54	-18 008,46	90,3

502 MAANKÄYTTÖ JA MITTAUSTOIMI

Vastuuhenkilö: va. kaavoituspäällikkö Marko Luukkonen

Sitovat tavoitteet

Kaupungin kunnallistekniikan piirissä olevien omakotitonttien varanto on vähintään 60 kpl.
Luovutettavissa olevia valmiita pientalotontteja on 72 kpl.

Kaupungin kunnallistekniikan piirissä olevien teollisuus/työpaikka-alueiden varanto on 50 ha.
Luovutettavissa olevia valmiita yritystontteja on 18,2 ha.
Kaavoitettuja yritystontteja, joilla ei ole kunnallistekniikkavalmiutta, on 32,5 ha.
Kunnallistekniikan rakentaminen ei ole maankäyttöosaston vastuulla.

Maa-/Maankäyttöpoliittinen ohjelma tarkistetaan.
Työ on kesken johtuen va. kaavoituspäällikön irtisanoutumisesta.

Otetaan käyttöön valtakunnallisesti käytössä oleva korkeusjärjestelmä N2000.
Korkeusjärjestelmä N2000 on otettu käyttöön 1/2016

Kaavoitusohjelma aikatauluineen
Kaavoitusohjelma on tehty vuosille 2017 - 2020

Suoritteet ja tunnusluvut

	2010	2011	2012	2013	2014	**2015**
Omakotitontit						
myydyt	2	3	5	-	1	**1**
myydyt vuokratontit	10	7	4	6	6	**4**
vuokratut	5	7	2	2	-	**2**
Tonttijaot	4	17	4	7	7	**3**
Kiinteistötoimitukset	36	20	19	12	16	**15**
Ilmakuvaus (ha)	415	-	-	2865	1600	**-**
Pohjakartan laadinta (ha)	3000	-	-	1435	1100	**1280**
Hyväksytyt kaavat						
yleiskaavat (kpl/1000 ha)	-	1/13,5	-	-	1/84	**-**
asemakaavat (kpl/ha)	4/7	3/10	3/37	7/309	1/4	**2/36**
ranta-asemakaavat (kpl/ha)	3/369	-	-	-	1/6	**1/13**
maankäyttösopimukset	4	2	3	2	1	**2**

Kaavoitusyksikössä v. 2015 oli vireillä 26 kaavahanketta, joista yleiskaavoja kolme ja kaksi ranta asemakaavan kumoamista. Kaavoituksen osalta kahdesta kaavasta on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Vuoden 2015 aikana oli moniin vuosiin verrattuna kaikki virat/toimet täytettyinä. Tämä mahdollisti aiemmilta vuosilta rästiin jääneiden töiden tekemisen. Loppuvuodesta 2015 tuli ikävä tieto va. kaavoituspäällikön irtisanoutumisesta.

502 MAANKÄYTTÖ JA MITTAUSTOIMI

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**1 436 200**	**11 490**	**1 447 690**	**1 586 892,93**	**-139 202,93**	**109,6**
MENOT	**-1 490 360**	**-31 390**	**-1 521 750**	**-1 398 373,45**	**-123 376,55**	**91,9**
NETTO	**-54 160**	**-19 900**	**-74 060**	**188 519,48**	**-262 579,48**	**-254,5**
SUMU-POISTOT	**-6 900**	**0**	**-6 900**	**-7 683,89**	**783,89**	**111,4**

504 METSÄ- JA KALATALOUS

Vastuuhenkilö: rakennuspäällikkö Ari Matteinen

Metsätoimiston toiminta-alue on kaupungin omistamien metsien hoito- ja hakkuutoiminta, kaavoitettujen alueiden metsänhoito, metsien virkistyskäytön edistäminen ja ylläpito sekä kaupungin omistamien ja hallitsemien vesialueiden kalatalous.

Tavoitteet 2015 – 2018

- Kaupungin metsäsuunnitelman tietokanta pidetään ajan tasalla.
- Metsäsuunnittelun uusi ForestKit-ohjelmisto otettaan täysimääräisesti käyttöön.
- Toteutetaan uusien kaava-alueiden hakkuut.
- Muuttuneiden metsälakien mahdollisuudet hakkuissa etenkin kansallisen kaupunkipuiston alueella otetaan käyttöön.
- Korjataan yksikön hoidossa olevan polkuverkoston pitkospuut ja muut rakenteet.
- Kalastuksen valvonnan näkyvyyttä kohennetaan.
- Rapukannat selvitetään ja niiden kehitystä seurataan ja tarvittaessa tehdään päätöksiä kantojen turvaamiseksi.
- Uudistuvan kalastuslain ja –asetuksen muutokset ja Heinolan kalastusalueen päätökset huomioidaan toiminnassa.

Tavoitteet saavutettiin vuoden 2015 osalta. Tavoitteiden toteuttamista jatketaan vuosina 2016-2018.

	2012	2013	2014	2015 (tavoite)	2015 (toteuma)
Metsänhoitotyöt, ha	146	157	165	110	145,8
Uudistushakkuut, ha	36	19	21	20	22,8
Kasvatushakkuut, ha	85	112	124	110	107,1
Urheilukalastusluvat, kpl	441	515	602	600	487
Rautjärven luvat, kpl	2301	2547	2236	2600	2590
Selkävesiluvat, kpl	2073	2240	2342	2300	1944

Sitova tavoite

Metsäsuunnitelman kuviotietokannasta 30 % tarkistetaan ja päivitetään uudella suunnitteluohjelmistolla uuden suunnitelman (v. 2019) pohjaksi.

Kuvioita päivitettiin 30 %.

504 METSÄ- JA KALATALOUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**515 410**	**0**	**515 410**	**510 109,87**	**5 300,13**	**99,0**
MENOT	**-304 450**	**-1 530**	**-305 980**	**-315 985,57**	**10 005,57**	**103,3**
NETTO	**210 960**	**-1 530**	**209 430**	**194 124,30**	**15 305,70**	**92,7**
SUMU-POISTOT	**-700**	**0**	**-700**	**-820,56**	**120,56**	**117,2**

505 KUNNALLISTEKNISET TYÖT JA PUISTOT

Vastuuhenkilö: rakennuspäällikkö Ari Matteinen

Tavoitteet
Annetut ja tulevat työvelvoitteet ja tavoitteet hoidetaan mahdollisimman hyvin ja kustannustietoisesti annettujen määrärahojen puitteissa, niin että kaupunkilaisten viihtyisyys ja turvallisuus taataan kaikissa tilanteissa niin kesällä kuin talvellakin. Lisäksi toiminnassa pyritään reagoimaan ja vastaamaan mahdollisimman nopeasti tulleeseen palautteeseen sekä kaupunkilaisten pyyntöihin mahdollisuuksien mukaan.
Lisäksi lisätään puistoalueiden turvallisuuden varmistamista niin istutusten kuin leikkialueidenkin osalta.

Alueiden (kadut ja yleiset alueet, puistot sekä metsät ja vesialueet) kunnossapito, hoito ja niihin liittyvät muut tehtävät suoritetaan myönnettyjen määrärahojen puitteissa.

Sitovat tavoitteet

Tavoite katujen hoidossa on 1,1 €/m^2.

Hoitokustannukset olivat 1,19 €/ m^2

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
0,98	0,95	1,07	1,08	1,01	1,11	0,99	1,14	1,07	1,19

Laaditaan ja otetaan käyttöön yhteistyössä sivistystoimen kanssa ulkoliikunta-paikoille (ulkokentät, uimarannat, ladut ja kuntopolut) kunnossapitoluokitus.

Kunnossapitoluokitus on valmistunut jo v. 2014.

Kalustoa on saatu osittain uusittua (2 uutta henkilöautoa, 5 uutta pakettiautoa, 1 käytetty traktori), mutta osa on vanhaa ja korjauskulut ovat korkeat.

Laituripaikkoja on tällä hetkellä 682 kpl ja rantapaikkoja 573 kpl. Sähköisen venepaikkajärjestelmän käyttöönoton valmistelutoimet aloitettiin ja niitä jatketaan vuonna 2016. Sähköinen venepaikkojen varausjärjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2017.

Osa Rantapuiston valaistuksesta uusittiin kuluneella kaudella, Kylpylänpuisto saneerattiin kalusteiden ja valaistuksen osalta sekä Pirttiniemen leikkipuiston

leikkivälineet uusittiin. Leikkipaikoista lopetettiin Koppelontien ja Veljeskylän leikkipaikat niiden huonokuntoisuuden ja vähäisen käytön vuoksi.

Suoritteet ja tunnusluvut	2014	2015
Hoidettuja puistoja	55	+0,5 ha
Puistometsiä	188	+0 ha
Niittyjä	11	+0 ha
Piha-alueita	44	+0 ha
Katuviheralueita	44	
Leikkipuistoja	21 kpl	-2 kpl
Leikkipuistojen saneeraukset	2	+1
Vene- ja laituripaikkoja	1255 kpl	+0 kpl
Matonpesupaikkoja maalla	5 kpl	+0
Liikuntapaikkoja	97 ha	+0
Puunkaatoluvat	218 kpl	147 kpl

Talousarvion toteutuminen

Teiden kulumisesta johtuvan paikkaamistarpeen sekä talvikunnossapidon kustannusten noususta johtuva budjettiylityksen osuus on katuyksikön budjetoiduista menoista noin 200 000 euroa ja joukkoliikenteen osuus ylityksistä on noin 50 000 euroa. Kustannustasoa tarkasteltaessa vertailukohtana on käytetty vuoden 2014 toteutuneita kustannuksia.

Viherpalveluisen tulot alittuivat budjetoidusta noin 200.000 euroa johtuen kuntouttavan työtoiminnan tekemistä kiinteistöjen hoitotöistä.

505 KUNNALLISTEKNISET TYÖT JA PUISTOT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**2 224 060**	**39 850**	**2 263 910**	**2 160 475,12**	**103 434,88**	**95,4**
MENOT	**-4 940 800**	**-112 430**	**-5 053 230**	**-5 218 986,52**	**165 756,52**	**103,3**
NETTO	**-2 716 740**	**-72 580**	**-2 789 320**	**-3 058 511,40**	**269 191,40**	**109,7**
SUMU-POISTOT	**-1 236 600**	**0**	**-1 236 600**	**-1 174 976,87**	**-61 623,13**	**95,0**

516 VESIHUOLTO

Vastuuhenkilö: rakennuspäällikkö Ari Matteinen

Sitovat tavoitteet

Vedenjakelussa vuotovedet ja laskuttamaton vesi alle 15 % pumpatusta vesimäärästä.

Vuotovesien ja laskuttamattoman veden osuus oli 13,4 %.

Jäteveden viemäröinnissä vuotovesien osuus on alle 50 % jätevedenpuhdistamolle johdetusta jätevesimäärästä.

Vuotovesien osuus oli 47,8 % jätevedenpuhdistamolle johdetusta jätevesimäärästä.

Vesihuoltolaitoksen maksama pääoman sisäinen korko eli korvaus jäännöspääomasta 5%.

Vesihuolto eriytettiin vuoden 2015 alusta kirjanpidollisesti. Valtuusto on vahvistanut vesihuollon peruspääoman (9,102 M€) ja sitä perittäväksi korvaukseksi 6 %. Hulevesien käsittely on eriytetty vesihuoltolaitoksesta laskennallisesti ja taseen jäännöspääoman koroksi valtuusto on vahvistanut myös 6 %.

Korvausta vesihuollon peruspääomasta maksettiin 0,455 M€ ja korvausta huleveden jäännöspääomasta 0,063 M€.

Vesihuollolle on laadittu tuloslaskelma, jonka mukaan tilikauden tulos on 0,332 M€. Peruspääoman 6%:n pääomakorvaus mukaan lukien vesihuollon tuotto on 0,787 M€ eli 8,65 % peruspääomalle. Hulevesien tuloslaskelma osoittaa 0,161 M€:n tappiota.

Muut toiminnalliset tiedot

Keskusta-kirkonkylä varmuusvesiyhteyden sekä kirkonkylästä pohjoiseen johtavan vesilinjan parantamisesta oli solmittu urakka, joka valmistui vuoden jälkipuoliskolla. Luhtapauni - Vuohkallio -paineviemäri ja Luhtapaunin jätevedenpumppaamo otettiin käyttöön. Vuohkallio - Luhtapauni varmuusvesiyhde ja Luhtapaunin paineenkorotus-asema otetaan käyttöön vuoden 2016 alkupuolella.

Viemärien vuotovesisaneerausta tehtiin Kauppakadun mäessä.

Vuoden 2015 aikana käynnistettiin Kausantien ja Aholantien jätevedenpumppaamoiden saneeraussuunnittelu. Suunnitelmien mukaan pumppaamot varustetaan ylivuodon talteenotto- ja käsittelyjärjestelmin.

On selvitetty myös mahdollisuuksia uusien pohjavedenottojen rakentamiseen. Valtuusto on hyväksynyt vesihuollon kehittämissuunnitelman ja uudet vesihuoltolaitoksen toiminta-alueet vuoden 2013 alkupuolella. Asian käsittely jatkuu valitusten johdosta korkeimmassa hallinto-oikeudessa edelleen.

Jätevedenpuhdistamo sai vuoden 2014 jälkipuoliskolla aluehallintovirastosta uuden ympäristölupapäätöksen, josta tekninen lautakunta on valittanut hallinto-oikeuteen. Käsittely Vaasan hallinto-oikeudessa on kesken. Jätevedenpuhdistamo jatkaa toistaiseksi entisin lupaehdoin. Vuonna 2014 aloitettu jtevedenpuhdistamon automaation saneeraus valmistui.

Jätevedenpuhdistamon kuivatun lietteen kuljetus ja käsittely kilpailutettiin uusi palvelusopimus.

Jätevedenpuhdistamon koko vuoden puhdistettu vesimäärä oli 2 271 076 m^3, keskimäärin 6 222 m^3/vrk. Suurin vuorokausivirtaama oli huhtikuussa 12 817 m^3/vrk. Ohituksia ei ollut. Sakokaivolietettä otettiin vastaan 8 499 m^3. Rajavuoren kaatopaikan suotovesiä käsiteltiin kesäkuusta lähtien 3 426 m^3. Lietettä kuljetettiin kompostoitavaksi Labio Oy:lle Kujalaan 3 005 m^3. Liete analysoitiin kaksi kertaa vuoden aikana ja lietteen raskasmetallipitoisuudet alittivat Maa- ja metsätalousministeriön lannoitevalmisteasetuksen (24/2011) enimmäispitoisuudet.

Koko vuotta tarkastellen jätevedenpuhdistamo toimi typenpoistoa lukuun ottamatta hyvin.

Tunnusluvut ja suoritteet

vesijohtoverkoston pituus	224 km
viemäriverkoston pituus	182 km
myydyn veden määrä	1 177 183 m^3
pumpatun veden määrä	1 359 195 m^3
vastaanotetun jäteveden määrä	2 271 076 m^3
laskutetun jäteveden määrä	1 185 804 m^3
varaston kiertonopeus	3,41
varaston nimikkeitä	775 kpl

516 VESIHUOLTO

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**3 680 080**	**0**	**3 680 080**	**3 710 617,11**	**-30 537,11**	**100,8**
MENOT	**-2 725 590**	**-23 440**	**-2 749 030**	**-2 719 399,35**	**-29 630,65**	**98,9**
NETTO	**954 490**	**-23 440**	**931 050**	**991 217,76**	**-60 167,76**	**106,5**
SUMU-POISTOT	**-828 800**	**0**	**-828 800**	**-819 726,64**	**-9 073,36**	**98,9**

520 RAKENNUKSET JA ISÄNNÖINTI

Vastuuhenkilö: kiinteistöpäällikkö Ilpo Hyytiä

Sitova tavoite

Tavoitteena on toiminnan järjestäminen siten, että käyttökustannusten nousu ei ylitä yleistä kiinteistöjen ylläpidon kustannusnousua.

Tilastokeskuksen julkaisema kiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksin nousu oli 1,4 %. Hoitokulujen nousun vertailu tilastoon päättyneeltä vuodelta vaikeuttaa se seikka, että viime vuonna korotuksena tuli käyttömenoihin Myllyojan koulun purkukustannukset 210 000 €, sekä se, että käytössä on vuokratiloja Myllyojan ja Seminaarin koulut. Näistä menee vuokria ja käyttökustannukset ovat suuret Myllyojan väistötiloissa (sähkölämmitys). Hoitokustannukset ovat nousseet n. 547 000 euroa edellisestä vuodesta sisältäen edellä mainitun lisämäärärahan.

Käyttötalousmenojen kehitys (t€)

Vuosi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kulut	5537	5313	5481	6993	5708	6082	6629

Muut toiminnalliset tiedot

Uimahallin peruskorjausurakka aloitettiin kesäkuussa 2015 ja se valmistuu elokuussa 2016. Hopeasillan palveluasumisyksikön uudisrakennukseen urakoinnista pyydettiin tarjoukset, mutta urakoitsijoita ei ole valittu vireillään olevista valituksista johtuen. Myllyojan vanha koulu purettiin.

520 RAKENNUKSET JA ISÄNNÖINTI

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**5 893 630**	**22 850**	**5 916 480**	**6 035 713,62**	**-119 233,62**	**102,0**
MENOT	**-6 576 760**	**-293 090**	**-6 869 850**	**-6 629 348,96**	**-240 501,04**	**96,5**
NETTO	**-683 130**	**-270 240**	**-953 370**	**-593 635,34**	**-359 734,66**	**62,3**
SUMU-POISTOT	**-177 300**	**0**	**-177 300**	**-178 963,46**	**1 663,46**	**100,9**

550 RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Vastuuhenkilö: Elsi Lääveri, palvelupäällikkö

Ruokapalvelu yksikkö tuottaa ateriapalveluja kaupungin kaikille asiakasryhmille. Asiakkaita ovat päivähoito yksiköt, oppilaitokset, sairaala, koti- ja vanhuspalvelun eri asiakasryhmät, sekä henkilöstö. Lisäksi ateriapalveluja myydään Heinolan työvalmennuskeskukselle.

Siivouspalveluyksikkö tuottaa siivouspalveluja kaupungin kiinteistöissä, sekä sairaala-apulaispalveluja sairaalassa ja Mäntylässä.

Tavoitteet 2015 - 2018
Luomu- ja lähiruoan käyttöä lisätään saatavuuden ja määrärahojen puitteissa.
Hankinnoissa huomioidaan kotimaisuus ja ympäristönäkökohdat.
Toimintaprosessien kehittäminen
Yhteistyöratkaisut

Sitovat tavoitteet

Ruokapalvelujen ajantasaisen laskutuksen pilottihanke.
Hanketta tarkasteltiin kriittisesti ja todettiin, että hanke ei anna riittävästi lisäarvoa, vaan toimintaa voidaan parantaa nykyisiä toimintoja kehittämällä.

Uudeksi sitovaksi tavoitteeksi määriteltiin: **Palvelusopimuksen ja-kuvausten laatiminen ja niiden käyttöönotto.**
Palvelusopimuksiin ja – kuvauksiin liittyvät toimet ovat merkittävä toiminnan kehittämisen työkalu, jonka kautta saadaan toiminnallista ja taloudellista vaikuttavuutta ruokapalvelun toimintaan.

Palvelusopimus ja-kuvaukset on laadittu ja käyttöönotettu. Dokumentit on saatavilla Intran ryhmätyötilassa.

Työmäärämitoitusten päivittäminen palvelusopimusten mukaisiksi kouluilla ja päiväkodeilla.

Siivouspalvelut on toteuttanut tavoitteessa mainitut työmäärämitoitukset. Työmäärä

mitoitukset on dokumentoitu mitoitusohjelmaan Atops-s. Työn organisoinnissa on huomioitu päivitetyt työmäärämitoitukset.

550 RUOKA-JA SIIVOUSPALVELUT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	6 265 100	19 120	6 284 220	5 908 327,19	375 892,81	94,0
MENOT	-6 247 510	-97 590	-6 345 100	-5 907 446,37	-437 653,63	93,1
NETTO	17 590	-78 470	-60 880	880,82	-61 760,82	-1,4
SUMU-POISTOT	-50 400	0	-50 400	-60 057,19	9 657,19	119,2

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	20 403 920	93 310	20 497 230	20 322 647,93	174 582,07	99,1
MENOT	-25 454 420	-559 470	-26 013 890	-25 308 939,86	-704 950,14	97,3
NETTO	-5 050 500	-466 160	-5 516 660	-4 986 291,93	-530 368,07	90,4
SUMU-POISTOT	-2 486 000	0	-2 486 000	-2 409 520,15	-76 479,85	96,9

594 YMPÄRISTÖTOIMI

Vastuuhenkilö: ympäristöpäällikkö Jukka Inkilä

Ympäristötoimen yksikkö hoiti vuonna 2015 ympäristönsuojelun tehtävät sekä toimi hankintaorganisaationa Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä ostettavissa ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon tehtävissä. Talousarvioon sisältyivät myös ympäristö- ja rakennuslautakunnan määrärahat.

Sitova tavoite

Kaupungin ympäristöohjelmien päivityksen tuloksista laaditaan Heinolan kaupungin ympäristötilinpäätös.

Ympäristötilinpäätös on valmis, sitova tavoite on toteutunut.

Muut toiminnalliset tiedot

Ympäristötoimi hoiti Hartolan ja Sysmän kutien ympäristönsuojelun tehtävät kuntien välisten ostopalvelusopimusten mukaisesti. Ilmanlaadun mittausta jatkettiin yhteistyössä paikkakunnan yritysten kanssa. Kestävän kehityksen kansalaisfoorumin toiminta sekä syyskuussa järjestetty ympäristöviikko organisoitiin yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa.

594 YMPÄRISTÖTOIMI

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	125 500	11 610	137 110	141 924,60	-4 814,60	103,5
MENOT	-692 860	-24 920	-717 780	-681 874,08	-35 905,92	95,0
NETTO	-567 360	-13 310	-580 670	-539 949,48	-40 720,52	93,0
SUMU-POISTOT	-14 100	0	-14 100	-15 103,14	1 003,14	107,1

596 RAKENNUSVALVONTA

Vastuuhenkilö: vastaava rakennustarkastaja Juha Mara

Sitovat tavoitteet

Rakennuslupien käsittelyaika pidetään enintään neljässä (4) viikossa.
Tavoite on toteutunut, keskimääräinen käsittelyaika ollut noin kolme (3) viikkoa.

Rakennusvalvonnasta aiheutuvat kulut katetaan vähintään 75 %:sti lupa- ja valvontamaksuilla.
Tavoite on toteutunut, lupa- ja valvontamaksuilla katettiin menoista 90 %.

Muut toiminnalliset tiedot

Rakentamisen ohjaus järjestetään uuden rakennusjärjestyksen mukaisesti. Uusi rakennusjärjestys astui voimaan v.2012. Se on ohjannut rakentamista sen jälkeen. Rakentaminen jatkui edelleen suhteellisen vilkkaana. Lupamäärät kuitenkin laskivat 13 % vuoden 2014 tasosta. Raukeamassa olevia tai rauenneita rakennuslupia selvitettiin ja työ jatkuu edelleen. Sähköisen arkistoinnin tekeminen on aloitettu arkiston skannauksella.

596 RAKENNUSVALVONTA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	330 000	2 290	332 290	334 098,07	-1 808,07	100,5
MENOT	-392 170	-4 590	-396 760	-370 887,02	-25 872,98	93,5
NETTO	-62 170	-2 300	-64 470	-36 788,95	-27 681,05	57,1
SUMU-POISTOT	-1 800	0	-1 800	-2 179,21	379,21	121,1

YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	455 500	13 900	469 400	476 022,67	-6 622,67	101,4
MENOT	-1 085 030	-29 510	-1 114 540	-1 052 761,10	-61 778,90	94,5
NETTO	-629 530	-15 610	-645 140	-576 738,43	-68 401,57	89,4
SUMU-POISTOT	-15 900	0	-15 900	-17 282,35	1 382,35	108,7

TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	20 859 420	107 210	20 966 630	20 798 670,60	167 959,40	99,2
MENOT	-26 539 450	-588 980	-27 128 430	-26 361 700,96	-766 729,04	97,2
NETTO	-5 680 030	-481 770	-6 161 800	-5 563 030,36	-598 769,64	90,3
SUMU-POISTOT	-2 501 900	0	-2 501 900	-2 426 802,50	-75 097,50	97,0

KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	33 686 760	4 437 900	38 124 660	38 442 642,62	-317 982,62	100,8
MENOT	-139 689 340	-8 656 200	-148 345 540	-146 735 881,47	-1 609 658,53	98,9
NETTO	-106 002 580	-4 218 300	-110 220 880	-108 293 238,85	-1 927 641,15	98,3
SUMU-POISTOT	-5 200 000	0	-5 200 000	-5 486 931,41	286 931,41	105,5

2.2.2. Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tässä yhteydessä käsitellään tuloslaskelman rivien ”verotulot”, ”valtionosuudet” sekä ”rahoitustuotot ja kulut” toteutuma ja verrataan niitä talousarvion tuloarvioihin ja määrärahoihin.

Tuloslaskelman poistoerojen ja varausten kirjaukset ovat tuloksenkäsittelyeriä, joihin ei varauduta talousarviossa. Tilinpäätökseen liittyvät toimenpiteet on selostettu esityksessä tilikauden tuloksen käsittelyksi (s.33).

Energiarahasto sisältyy kaupungin omaan pääomaan ja sen on muodostettu ylijäämäisestä tuloksesta vuoden 1999 tilinpäätöksessä. Rahaston alkuperäisestä peruspääomasta on jäljellä taseeseen kertyneiden alijäämien kattamisten jälkeen 15,1 M€ (38%).

Kun puhutaan energiarahaston varoista tai sijoituksista, tarkoitetaan Heinola Energia Oy:n osakkeiden myynnistä saatua kauppahintaa (51,6 M€), joka sijoitettiin vuonna 1999 kokonaisuudessaan arvopaperimarkkinoille. Rahaston pääomalla (15,1 M€) ja kaupunginhallituksen hallinnoitavana olevilla rahaston varoilla (n. 77 M€) ei ole siten keskenään kirjanpidollista yhteyttä.

Rahaston sijoitusten tuotot ja kulut käsitellään tuloslaskelmaosan tehtävässä 720.

700 VEROTUS

Vuoden 2014 verotus valmistui lokakuussa 2014. Kunnallisveroprosentti oli edelleen 20,50 ja maksuunpannut kunnallisverot kasvoivat 0,7 %. Koko maan keskimääräinen veroprosentti oli 19,74 (2013:19,38) ja maksuunpannut kunnallisverot kasvoivat 3,7 %. Verotuksessa tehtävät vähennykset huomioiden kaupungin efektiivinen kunnallisveroveroaste oli 15,07 %, kun se koko maassa oli keskimäärin 14,95 %.

Vuoden 2015 kunnallisveroprosentiksi oli päätetty myös 20,50. Kunnallisveroja tilitettiin yhteensä 61,6 M€, mikä oli 1,6 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Koko maan keskimääräinen veroprosentti oli 19,84 ja kunnallisverotuloja tilitettiin 1,8 % edellisvuotta enemmän.

Yhteisöverotuloissa kuntaryhmän jako-osuutta on korotettu vuodesta 2009 lähtien mm. suhdannesyistä n. 10 prosenttiyksikköä tavanomaista osuutta suuremmaksi. Korotettu jako-osuus oli vuonna 2015 36,87%. Kaupungin jako-osuus kuntaryhmän sisällä on ollut laskusuunnassa:

2003: 0,4665 %	2004: 0,3699 %	2005: 0,3140 %	2006: 0,3148 %	2007: 0,2897 %
2008: 0,2885 %	2009: 0,3120 %	2010: 0,2821 %	2011: 0,2229 %	2012: 0,2278 %
2013: 0,2631 %	2014: 0,2348 %	2015: 0,2106 %	2016: 0,1920	

Vuonna 2015 yhteisöverojen tuotto Heinolassa oli 3,5 M€ eli 1,8 % edellisvuotta suurempi. Kaikkiaan kuntien yhteisöverojen kasvu oli 12,2 %.

Vuoden 2015 kiinteistöveroprosentit oli päätetty entisen suuruisiksi. Kiinteistöveron kokonaistuotto oli 5,96 M€ eli 0,4% edellisvuotta enemmän.

Koko maassa kiinteistöverotuotot kasvoivat 6,1 %.

Kaikki verolajit yhteen laskien verotulojen muutos edellisvuodesta oli Heinolassa -1,2 % ja koko maassa +2,5 %.

Verotulojen erittely (1000 euroa)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot yhteensä	**70 850**	**0**	**70 850**	**71 054**	**+204**
Kunnan tulovero	**61 600**	**0**	**61 600**	**61 577**	**-23**
Osuus yhteisöveron tuotosta	**2 800**	**0**	**2 800**	**3 518**	**+718**
Kiinteistövero	**6 450**	**0**	**6 450**	**5 960**	**-490**

Oheisessa taulussa on kuvattu kunnallisveroprosentin ja maksuun pannun kunnallisveron kehitystä vuosina 1997- 2014. Maksuunpannut verot ovat kasvaneet keskimäärin 3,20 %/v, josta veronkorotusten vaikutus on 1,11 prosenttiyksikköä.

Verovuosi	Tuloveroprosentti	Maksuun pantu kunnallisvero , milj.€	Muutos %
1997	**17,00**	**36,499**	**0,8**
1998	**17,50**	**38,950**	**6,7**
1999	**17,50**	**39,272**	**0,8**
2000	**17,50**	**40,815**	**3,9**
2001	**17,50**	**41,873**	**2,6**
2002	**18,00**	**43,873**	**4,8**
2003	**18,75**	**46,591**	**6,2**
2004	**18,75**	**47,342**	**1,6**
2005	**19,00**	**48,702**	**2,9**
2006	**19,00**	**50,505**	**3,7**
2007	**19,00**	**53,857**	**6,6**
2008	**19,00**	**56,031**	**4,1**
2009	**20,00**	**57,064**	**1,8**
2010	**21,00**	**60,287**	**5,6**
2011	**20,50**	**59,989**	**- 0,5**
2012	**20,50**	**60,266**	**0,5**
2013	**20,50**	**61,949**	**2,8**
2014	**20,50**	**62,385**	**0,7**
2015	**20,50**		

700 VEROTUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	**70 850 000**	**0**	**70 850 000**	**71 054 396,63**	**-204 396,63**	**100,3**
NETTO	**70 850 000**	**0**	**70 850 000**	**71 054 396,63**	**-204 396,63**	**100,3**

710 KÄYTTÖTALOUDEN VALTIONOSUUDET

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on negatiivinen johtuen tilityksistä vähennettävästä omarahoitusosuudesta. Talousarvio oli jouduttu valmistelemaan epävarmojen ennusteiden varaan.

Valtionosuuksien erittely (1000 €)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet yhteensä	38 400	0	38 400	37 385	-1 015
Kunnan peruspalvelujen (ns. yhden putken valtionosuus ml. tasaukset	40 500	0	40 500	40 590	+90
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 100	0	-2 100	-3 205	-1 105
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0	0

710 KÄYTTÖTALOUDEN VALTIONOSUUDET

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	38 400 000	0	38 400 000	37 384 699,00	1 015 301,00	97,4
NETTO	38 400 000	0	38 400 000	37 384 699,00	1 015 301,00	97,4

720 KOROT JA MUU RAHOITUS

Tehtävän talousarvio on nettositova. Energiarahaston sijoitussalkkujen kirjanpidollinen nettotuotto oli 3,197 M€ (-14: 3,374), kun talousarviossa tuotoksi oli arvioitu 2,370 €.

Sijoitustoiminnassa matala korkotaso jatkoi alenemista vastoin odotuksia. Osakesijoitusten ohella myös korkosijoituksista saatiin ennakoitua parempi tuotto. Energiarahaston sijoitusten markkina-arvoilla laskettu vuosituotto oli 3,12%. Vuoden lopussa sijoituksista 78% oli korkorahastoissa ja käteisvaroissa (-14: 76 %), 21 % osakerahastoissa (-14: 22 %) ja 1 % indeksilainoissa (-14: 2 %).

Energiarahaston sijoitusten kirjanpitoarvo oli vuoden päättyessä 71,0 M€ (-14: 67,8), mihin sisältyy 0,780 M€:n (-14: 0,326) arvonalennuskirjaukset, jotka ovat myöhemmin kurssikehityksen salliessa tuloutettavissa. Kirjanpitoarvoon sisältymättömiä arvonnousuja oli vastaavasti 5,842 M€ (-14: 6,714). Energiarahaston sijoitusten markkina-arvo oli vuoden lopussa 76,871 M€ (-14: 74,544).

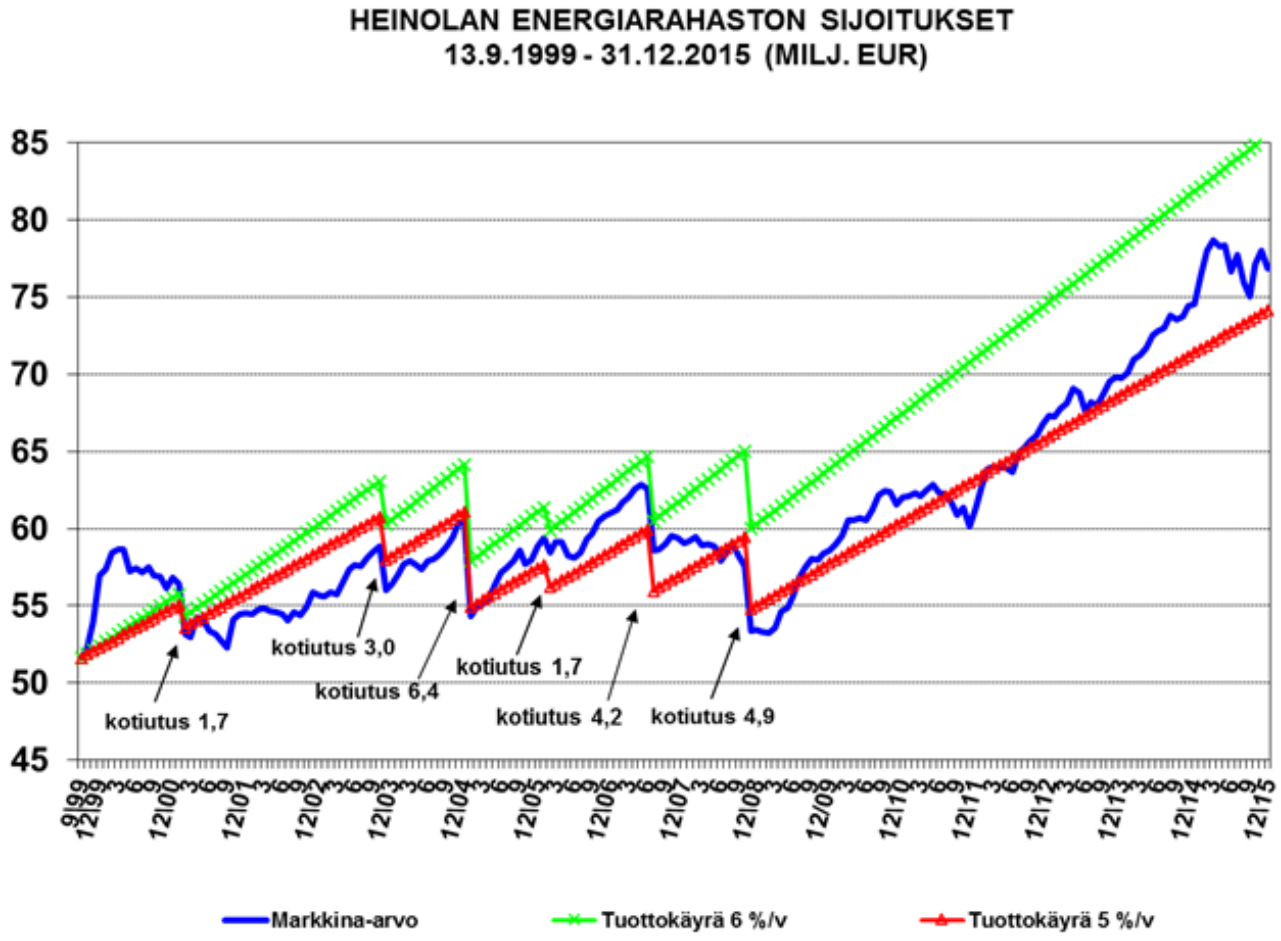

Rahaston sijoitusten keskimääräinen tuotto jaksolla 9/99 – 12/15 on ollut 5,3 %.
Sijoituksia on kotiutettu yhteensä 21,868 M€.

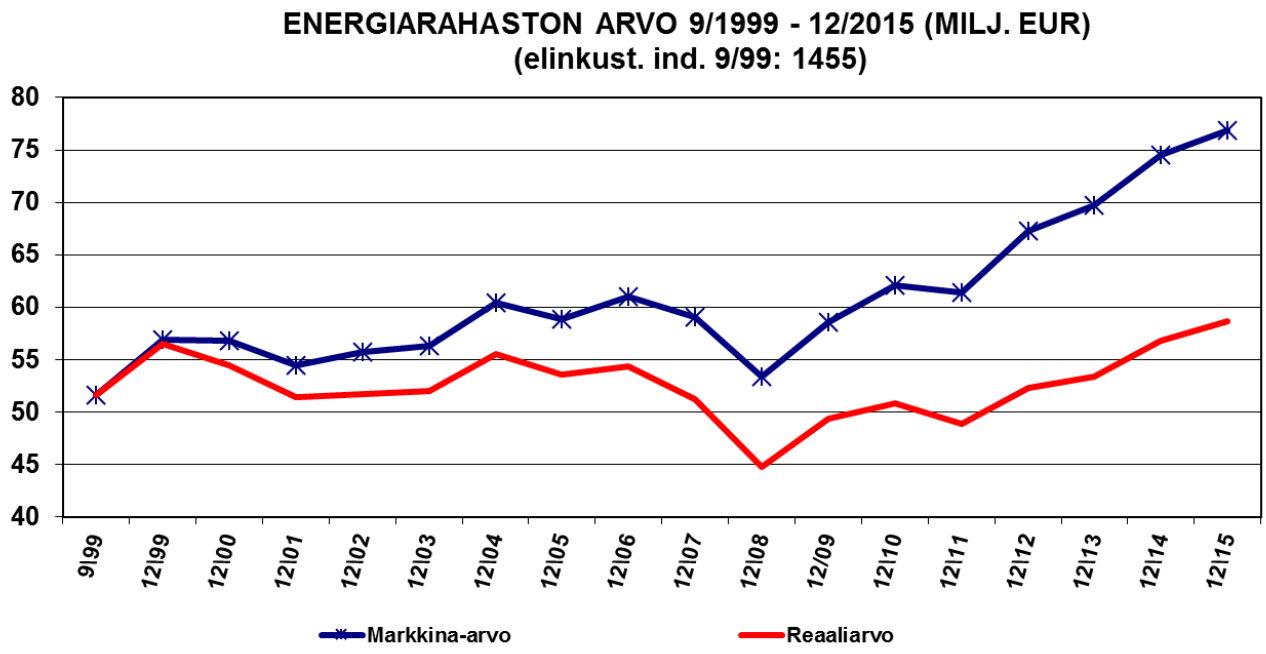

Sijoitusten arvo sijoitustoiminnan alkaessa oli 51,6 M€. Vuoden 2015 lopussa sijoitusten (76,9 M€) reaaliarvo vuoden 1999 hintatasoon muutettuna oli 58,7 M€.

Muiden tehtävään sisältyvien rahoituserien nettomenot alittivat talousarvion 1,451 M€:lla. Lamk Oy:n perustamiseen liittyvässä Ph-koulutuskuntayhtymän jäsenosuuden vähenemisessä realisoitui 1,2 M€:n satunnainen tuotto. Lainojen korkokulut alittuivat 0,3 M€. Korkomenot olivat 0,832 M€ (-14: 1,061). Lyhytaikaiset kassalainat (9 M€) mukaan lukien koko lainakannan keskikorko vuodenvaihteessa oli 1,18 % (-14:1,72).

720 KOROT JA MUU RAHOITUS

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	3 478 000	0	3 478 000	6 921 126,10	-3 443 126,10	199,0
MENOT	-1 520 000	0	-1 520 000	-2 684 795,92	1 164 795,92	176,6
NETTO	1 958 000	0	1 958 000	4 236 330,18	-2 278 330,18	216,4

TULOSLASKELMAOSA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	112 728 000	0	112 728 000	115 360 221,73	-2 632 221,73	102,3
MENOT	-1 520 000	0	-1 520 000	-2 684 795,92	1 164 795,92	176,6
NETTO	111 208 000	0	111 208 000	112 675 425,81	-1 467 425,81	101,3

2.2.3. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
KIINTEISTÖJEN OSTO JA MYYNTI						
Myytyjen tonttien kauppahinnat olivat yhteensä 0,287 M€, joista kirjattiin tuloslaskelmaan nettomääräisesti 0,233 M€ myyntivoittoa.						
INVESTOINTIMYYNNIT	300 000	0	300 000	54 172,55	245 827,45	18,1
INVESTOINTIHANKINNAT	-600 000	0	-600 000	-44 052,98	-555 947,02	7,3
NETTO	-300 000	0	-300 000	10 119,57	-310 119,57	-3,4
OSAKKEET JA ELINKEINOJEN KEHITTÄMISINVESTOINNIT						
Ammattikorkeakoulun yhtiöittämiseen liittyen PH-koulutuskonsernin peruspääomaosuutta palautui kaupungille siten, että investointitulot ylittyivät 0,216 M€.						
Koulutuskonsernilta siirtyneet omaisuuserät siirtyivät apporttina Lamk Oy:n osakkeiden hankintamenoon, mihin talousarviossa ei ollut määrärahavarausta. Menot ylittyivät tästä johtuen 1,411 M€.						
INVESTOINTIMYYNNIT	9 000	0	9 000	224 756,00	-215 756,00	2 497
INVESTOINTIHANKINNAT	0	0	0	-1 411 063,87	1 411 063,87	0,0
NETTO	9 000	0	9 000	-1 186 307,87	1 195 307,87	-13 181
KONSERNIHALLINNON IRTAIMISTO						
Tietokoneohjelmistot 0,042 M€, tietokoneet 0,024 M€, viestintälaitteet 0,062 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	-115 000	0	-115 000	-127 488,09	12 488,09	110,9
NETTO	-115 000	0	-115 000	-127 488,09	12 488,09	110,9
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN IRTAIMISTO						
Tietokoneohjelmistot 0,110 M€, tietokoneet 0,069 M€, muut koneet ja kalusto 0,067 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	-425 940	0	-425 940	-246 562,00	-179 378,00	57,9
NETTO	-425 940	0	-425 940	-246 562,00	-179 378,00	57,9
OPETUS- JA KOULUTUSPALVELUJEN IRTAIMISTO						
Perusopetuksen langattoman verkon laitteet ja tablet-tietokoneeet						
INVESTOINTIHANKINNAT	-60 000	0	-60 000	-61 199,00	1 199,00	102,0

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
KIRJASTOPALVELUJEN IRTAIMISTO						
Palautusautomaatti, kaksi lainaus-palautusautomaattia ja omatoimikirjaston automatiikka						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-32 000**	**0**	**-32 000**	**-35 783,00**	**3 783,00**	**111,8**
TALO-OSASTON RAKENNUKSET						
Ravintola Heinolan Heilin piharakennuksen peruskorjaus 0,241 M€; kaupungintalon ikkunoiden uusinta ja varavoimakoneen hankinta 0,180 M€; LVI-kaukovalvontalaitteet 0,069 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-402 000**	**-130 000**	**-532 000**	**-489 518,45**	**-42 481,55**	**92,0**
VARHAISKASVATUKSEN RAKENNUKSET						
Kettukallion päiväkodin kiinteistöautomatiikan uusiminen ja pihan kunnostus 0,025 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-25 000**	**0**	**-25 000**	**-24 670,50**	**-329,50**	**98,7**
KOULURAKENNUKSET						
Lyseonmäen koulun peruskorjauksen valtionavustuksen viimeinen erä 0,055 M€ Tommolan koulu 0,022 M€; Kirkonkylän koulu 0,037 M€, Jyrängön koulu 0,047 M€; Niemelän koulu 0,068 M€; Nuorisoparlamentin esittämät hankkeet 0,018 M€						
INVESTOINTIAVUSTUKSET	**0**	**0**	**0**	**55 412,00**	**-55 412,00**	**0,0**
INVESTOINTIHANKINNAT	**-436 000**	**130 000**	**-306 000**	**-198 672,43**	**-107 327,57**	**64,9**
NETTO	**-436 000**	**130 000**	**-306 000**	**-143 260,43**	**-162 739,57**	**46,8**
MUUT SIVISTYSTOIMEN RAKENNUKSET						
Investointiavustukset: Jäähallin kaukalo 0,020 M€; Uimahallin peruskorjaus 0,270 M€ Hankinnat: Uimahallin peruskorjaus 2,502 M€; Jäähalli 0,129 M€; kk:n liikuntahalli 0,040 M€; Taidemuseo 0,032 M€; Kirjasto 0,020M€						
INVESTOINTIAVUSTUKSET	**0**	**20 000**	**20 000**	**290 000,00**	**-270 000,00**	**1 450**
INVESTOINTIHANKINNAT	**-2 124 000**	**-90 000**	**-2 214 000**	**-2 722 699,98**	**508 699,98**	**123,0**
NETTO	**-2 124 000**	**-70 000**	**-2 194 000**	**-2 432 699,98**	**238 699,98**	**110,9**
TERVEYDENHUOLLON RAKENNUKSET						
Terveyskeskus-sairaala 0,103 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-106 000**	**0**	**-106 000**	**-103 026,02**	**-2 973,98**	**97,2**

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
SOSIAALIHUOLLON RAKENNUKSET						
Hopeasillan palvelukeskuksen rakentaminen 0,142 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-4 500 000**	**0**	**-4 500 000**	**-141 539,95**	**-4 358 460,05**	**3,1**
KATUJEN, VIEMÄRIEN JA VESIJOHTOJEN RAKENTAMINEN						
Katuvalaistus 0,288 M€. Erilliset päällystyskohteet 0,348 M€; Isiäisen alueen kadut 0,277 M€; Sinitaival 0,271 M€; Jyrängön silta 0,042M€; Liikenneturvallisuus 0,10 M€; Muut kohteet 0,042 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-1 130 000**	**0**	**-1 130 000**	**-1 274 717,24**	**144 717,24**	**112,8**
PUISTOT JA YLEISET ALUEET						
Pirttiniemen leikkipuisto 0,026 M€; Kylpylänpuisto 0,016 M€; Rantapuisto 0,12 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-55 000**	**0**	**-55 000**	**-53 528,45**	**-1 471,55**	**97,3**
TEKNISEN TOIMEN IRTAIMISTO						
Henkilö- ja pakettiautot 0,137 M€; Muut koneet 0,068 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-205 000**	**0**	**-205 000**	**-205 000,00**	**0,00**	**100,0**
VESIHUOLTOLAITOS						
Keskusta - kirkonkylä yhdysvesijohto 0,575 M€; Vuotovesiselvitykseen liittyneet korjaukset 0,143 M€; Jätevesipumppaamot 0,126 M€; Verkoston rakentaminen 0,082 M€; Yleissuunnitelman tarkistus 0,011 M€						
INVESTOINTIHANKINNAT	**-890 000**	**0**	**-890 000**	**-941 024,24**	**51 024,24**	**105,7**
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ						
INVESTOINTIAVUSTUKSET	**0**	**20 000**	**20 000**	**345 412,00**	**-325 412,00**	**1 727,1**
INVESTOINTIMYYNNIT	**309 000**	**0**	**309 000**	**278 928,55**	**30 071,45**	**90,3**
INVESTOINTITULOT	**309 000**	**20 000**	**329 000**	**624 340,55**	**-295 340,55**	**189,8**
INVESTOINTIHANKINNAT	**-11 105 940**	**-90 000**	**-11 195 940**	**-8 080 546,20**	**-3 115 393,80**	**72,2**
NETTO	**-10 796 940**	**-70 000**	**-10 866 940**	**-7 456 205,65**	**-3 410 734,35**	**68,6**

2.2.4. Rahoitusosan toteutuminen

900 LAINANANTO

Paikallisten järjestöjen EU-hankkeiden rahoittamiseen myönnettyjä lainoja lyhennettiin 89 235 €. Uusia lainoja ei haettu. Tehtävä on nettositova.

900 LAINANANTO

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	40 000	0	40 000	89 234,83	-49 234,83	223,1
MENOT	-40 000	0	-40 000	0,00	-40 000,00	0,0
NETTO	0	0	0	89 234,83	-89 234,83	0,0

910 TALOUSARVIOLAINAT

Talousarviolainoissa käsitellään kaupungin pitkäaikaisten ottolainojen nostot ja lyhennykset. Tehtävä on nettositova. Vanhoja lainoja erääntyi lyhennettäväksi 13,787 M€. Uusia pitkäaikaisia lainoja nostettiin 20,00 M€.

Yhteensä pitkäaikaisia talousarviolainoja oli vuodevaihteessa 39,2 M€. Lisäksi oli lyhytaikaisia maksuvalmiusluottoja 9,0 M€ (-14: 12,5). Korollinen vieras pääoma eli lainakanta oli tilikauden päättyessä 48,2 M€ (-14: 45,5; ks. sivu 26).

910 TALOUSARVIOLAINAT

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	22 000 000	0	22 000 000	20 000 000,00	2 000 000,00	90,9
MENOT	-16 539 000	0	-16 539 000	-13 786 778,00	-2 752 222,00	83,4
NETTO	5 461 000	0	5 461 000	6 213 222,00	-752 222,00	113,8

RAHOITUSOSA YHTEENSÄ

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TULOT	22 040 000	0	22 040 000	20 089 234,83	1 950 765,17	91,1
MENOT	-16 579 000	0	-16 579 000	-13 786 778,00	-2 792 222,00	83,2
NETTO	5 461 000	0	5 461 000	6 302 456,83	-841 456,83	115,4

2.2.5. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 2015

			Alkuper.	TA:n	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
	Sitovuus		talousarvio	muutokset	muut.jälkeen		
KÄYTTÖTALOUSOSA							
KESKUSVAALILAUTAKUNTA							
100 Vaalit	Brutto	Määräraha	-50 510	0	-50 510	-52 086	1 576
	Brutto	Tuloarvio	34 000	0	34 000	34 098	-98
TARKASTUSLAUTAKUNTA							
105 Tarkastustoimi	Brutto	Määräraha	-72 120	0	-72 120	-63 204	-8 916
KAUPUNGINHALLITUS							
110 Yleishallinto	Brutto	Määräraha	-8 137 360	-243 820	-8 381 180	-7 957 073	-424 107
	Brutto	Tuloarvio	1 457 960	137 980	1 595 940	1 483 045	112 895
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA							
200 Sosiaali- ja terveystoimen hallinto	Brutto	Määräraha	-2 009 080	-159 790	-2 168 870	-1 998 226	-170 644
	Brutto	Tuloarvio	3 000	766 160	769 160	752 542	16 618
210 Tutkimus- ja tukipalvelut	Brutto	Määräraha	-4 529 350	-317 890	-4 847 240	-5 619 270	772 030
	Brutto	Tuloarvio	124 600	3 191 250	3 315 850	4 068 235	-752 385
230 Perusterveydenhuolto	Brutto	Määräraha	-10 915 050	-988 770	-11 903 820	-12 399 868	496 048
	Brutto	Tuloarvio	1 479 100	0	1 479 100	1 487 120	-8 020
2600 Kaupunginsairaala	Brutto	Määräraha	-1 067 560	-25 170	-1 092 730	-833 772	-258 958
	Brutto	Tuloarvio	250 000	0	250 000	162 716	87 284
2650 Erikoissairaanhoidon ostopalvelut	Brutto	Määräraha	-20 602 670	-3 195 500	-23 798 170	-23 442 769	-355 401
270 Koti- ja vanhuspalvelut	Brutto	Määräraha	-16 279 590	-2 672 990	-18 952 580	-18 848 539	-104 041
	Brutto	Tuloarvio	3 739 100	63 630	3 802 730	3 884 530	-81 800
280 Vammaisten erityispalvelut	Brutto	Määräraha	-5 527 170	-20 450	-5 547 620	-6 162 985	615 365
	Brutto	Tuloarvio	140 000	5 640	145 640	256 026	-110 386
290 Sosiaalipalvelut	Brutto	Määräraha	-12 673 200	-39 460	-12 712 660	-11 879 724	-832 936
	Brutto	Tuloarvio	2 246 500	1 210	2 247 710	1 914 988	332 722
SIVISTYSLAUTAKUNTA							
400 Opetus-ja koulutuspalvelujen hallinto	Brutto	Määräraha	-472 710	0	-472 710	-465 130	-7 580
	Brutto	Tuloarvio	0	0	0	450	-450
410 Peruskoulutus	Brutto	Määräraha	-13 530 470	-23 980	-13 554 450	-13 478 032	-76 418
	Brutto	Tuloarvio	424 500	12 040	436 540	626 637	-190 097
416 Lukiokoulutus	Brutto	Määräraha	-1 824 050	0	-1 824 050	-1 641 916	-182 134
	Brutto	Tuloarvio	125 000	0	125 000	130 946	-5 946
417 Musiikkiopetus	Brutto	Määräraha	-606 610	0	-606 610	-635 594	28 984
	Brutto	Tuloarvio	144 100	0	144 100	145 217	-1 117
418 Muu koulutus	Brutto	Määräraha	-269 800	0	-269 800	-263 729	-6 071
420 Varhaiskasvatuspalvelut	Brutto	Määräraha	-8 910 860	-142 010	-9 052 870	-8 708 091	-344 779
	Brutto	Tuloarvio	882 800	32 010	914 810	871 434	43 376

			Alkuper.	TA:n	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
	Sitovuus		talousarvio	muutokset	muut.jälkeen		
430 Kirjastopalvelut	Brutto	Määräraha	-923 690	-30 810	-954 500	-993 709	39 209
	Brutto	Tuloarvio	58 000	15 190	73 190	78 566	-5 376
440 Nuorisopalvelut	Brutto	Määräraha	-1 597 980	-18 830	-1 616 810	-1 582 343	-34 467
	Brutto	Tuloarvio	766 240	5 450	771 690	643 541	128 149
LIIKUNTA- JA KULTTUURILAUTAKUNTA							
450 Kulttuuripalvelut ja museot	Brutto	Määräraha	-1 490 860	-181 160	-1 672 020	-1 652 418	-19 602
	Brutto	Tuloarvio	701 870	98 640	800 510	863 364	-62 854
475 Liikuntapalvelut	Brutto	Määräraha	-1 659 200	-6 590	-1 665 790	-1 695 703	29 913
	Brutto	Tuloarvio	250 570	1 490	252 060	240 517	11 543
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
500 Teknisen toimen hallinto ja pelastustoimi	Brutto	Määräraha	-3 168 950	0	-3 168 950	-3 119 400	-49 550
	Brutto	Tuloarvio	389 440	0	389 440	410 512	-21 072
502 Maankäyttö ja mittaustoimi	Brutto	Määräraha	-1 490 360	-31 390	-1 521 750	-1 398 373	-123 377
	Brutto	Tuloarvio	1 436 200	11 490	1 447 690	1 586 893	-139 203
504 Metsä- ja kalatalous	Brutto	Määräraha	-304 450	-1 530	-305 980	-315 986	10 006
	Brutto	Tuloarvio	515 410	0	515 410	510 110	5 300
505 Kunnallistekniset työt ja puistot	Brutto	Määräraha	-4 940 800	-112 430	-5 053 230	-5 218 987	165 757
	Brutto	Tuloarvio	2 224 060	39 850	2 263 910	2 160 475	103 435
516 Vesihuolto	Brutto	Määräraha	-2 725 590	-23 440	-2 749 030	-2 719 399	-29 631
	Brutto	Tuloarvio	3 680 080	0	3 680 080	3 710 617	-30 537
520 Rakennukset ja isännöinti	Brutto	Määräraha	-6 576 760	-293 090	-6 869 850	-6 629 349	-240 501
	Brutto	Tuloarvio	5 893 630	22 850	5 916 480	6 035 714	-119 234
550 Ruoka-ja siivouspalvelut	Brutto	Määräraha	-6 247 510	-97 590	-6 345 100	-5 907 446	-437 654
	Brutto	Tuloarvio	6 265 100	19 120	6 284 220	5 908 327	375 893
YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA							
594 Ympäristötoimi	Brutto	Määräraha	-692 860	-24 920	-717 780	-681 874	-35 906
	Brutto	Tuloarvio	125 500	11 610	137 110	141 925	-4 815
596 Rakennusvalvonta	Brutto	Määräraha	-392 170	-4 590	-396 760	-370 887	-25 873
	Brutto	Tuloarvio	330 000	2 290	332 290	334 098	-1 808
TULOSLASKELMAOSA							
KAUPUNGINHALLITUS							
700 Verotus	Brutto	Tuloarvio	70 850 000	0	70 850 000	71 054 397	-204 397
710 Käyttötalouden valtionosuudet	Brutto	Tuloarvio	38 400 000	0	38 400 000	37 384 699	1 015 301
720 Korot ja muu rahoitus	Netto	Nettotulo-arvio	1 958 000	0	1 958 000	4 236 330	-2 278 330

			Alkuper.	TA:n	Talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
	Sitovuus		talousarvio	muutokset	muut.jälkeen		
INVESTOINTIOSA							
KAUPUNGINHALLITUS							
Kiinteistöjen osto ja myynti	Brutto	Määräraha	-600 000	0	-600 000	-44 053	-555 947
	Brutto	Tuloarvio	300 000	0	300 000	54 173	245 827
Osakkeet ja elinkeinojen kehittämisinvestoinnit	Brutto	Määräraha	0	0	0	-1 411 064	1 411 064
	Brutto	Tuloarvio	9 000	0	9 000	224 756	-215 756
Konsernihallinnon irtaimisto	Brutto	Määräraha	-115 000	0	-115 000	-127 488	12 488
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA							
Sosiaali- ja terveystoimen irtaimisto	Brutto	Määräraha	-425 940	0	-425 940	-246 562	-179 378
SIVISTYSLAUTAKUNTA							
Opetus- ja koulutuspalvelujen irtaimisto	Brutto	Määräraha	-60 000	0	-60 000	-61 199	1 199
Kirjastopalvelujen irtaimisto	Brutto	Määräraha	-32 000	0	-32 000	-35 783	3 783
TEKNINEN LAUTAKUNTA							
Talo-osaston rakennukset	Brutto	Määräraha	-402 000	-130 000	-532 000	-489 518	-42 482
Varhaiskasvatuksen rakennukset	Brutto	Määräraha	-25 000	0	-25 000	-24 671	-330
Koulurakennukset	Brutto	Määräraha	-436 000	130 000	-306 000	-198 672	-107 328
	Brutto	Tuloarvio	0	0	0	55 412	-55 412
Muut sivistystoimen rakennukset	Brutto	Määräraha	-2 124 000	-90 000	-2 214 000	-2 722 700	508 700
	Brutto	Tuloarvio	0	20 000	20 000	290 000	-270 000
Terveydenhuollon rakennukset	Brutto	Määräraha	-106 000	0	-106 000	-103 026	-2 974
Sosiaalihuollon rakennukset	Brutto	Määräraha	-4 500 000	0	-4 500 000	-141 540	-4 358 460
Katujen, viemärien ja vesijohtojen rakentaminen	Brutto	Määräraha	-1 130 000	0	-1 130 000	-1 274 717	144 717
Puistot ja yleiset alueet	Brutto	Määräraha	-55 000	0	-55 000	-53 528	-1 472
Teknisen toimen irtaimisto	Brutto	Määräraha	-205 000	0	-205 000	-205 000	0
Vesihuoltolaitos	Brutto	Määräraha	-890 000	0	-890 000	-941 024	51 024
RAHOITUSOSA							
KAUPUNGINHALLITUS							
900 Lainananto	Netto	Nettotulo-arvio	0	0	0	89 235	-89 235
910 Talousarviolainat	Netto	Nettotulo-arvio	5 461 000	0	5 461 000	6 213 222	-752 222
YHTEENSÄ		Määräraha	-150 795 280	-8 746 200	-159 541 480	-154 816 248	-4 725 052
		Tuloarvio	145 203 760	4 457 900	149 661 660	151 742 409	-2 080 749
		Nettositovat tuloarviot	7 419 000	0	7 419 000	10 538 787	-3 119 787

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1.1. Tuloslaskelma (ulkoinen)

	2015	2014
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	5 689 877,03	5 956 248,25
Maksutuotot	7 337 469,74	7 349 694,60
Tuet ja avustukset	2 716 764,65	3 711 116,79
Vuokratuotot	3 102 974,76	2 958 001,01
Muut toimintatuotot	605 629,24	402 275,99
	19 452 715,42	20 377 336,64
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	439 474,99	401 011,16
	19 892 190,41	20 778 347,80
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-43 087 549,66	-42 823 853,19
Eläkekulut	-11 545 406,59	-11 465 591,17
Muut henkilösivukulut	-2 724 657,23	-2 417 341,18
	-57 357 613,48	-56 706 785,54
Palvelujen ostot	-52 302 781,07	-50 359 377,24
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 273 493,50	-7 630 678,24
Avustukset	-8 461 281,14	-7 504 620,33
Vuokrakulut	-1 803 581,77	-1 635 169,05
Muut toimintakulut	-491 790,13	-373 859,00
	-127 690 541,09	-124 210 489,40
TOIMINTAKATE	-107 798 350,68	-103 432 141,60
VEROTULOT	71 054 396,63	71 925 559,72
VALTIONOSUUDET	37 384 699,00	38 384 597,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
Korkotuotot	107 269,98	101 998,09
Muut rahoitustuotot	5 133 614,30	4 154 671,77
Korkokulut	-832 043,84	-1 060 853,36
Muut rahoituskulut	-1 862 956,29	-703 691,67
	2 545 884,15	2 492 124,83
VUOSIKATE	3 186 629,10	9 370 139,95
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 486 931,41	-5 073 335,42
SATUNNAISET ERÄT		
Satunnaiset tuotot	1 195 557,86	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-1 104 744,45	4 296 804,53
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	260 160,87	267 215,25
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	-844 583,58	4 564 019,78

3.1.2. Tuloslaskelma 2015 (sisäinen)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	14 593 390	3 959 700	18 553 090	18 492 982,34	60 107,66	99,7
Maksutuotot	7 288 370	29 000	7 317 370	7 347 427,02	-30 057,02	100,4
Tuet ja avustukset	2 385 550	449 200	2 834 750	2 716 764,65	117 985,35	95,8
Vuokratuotot	8 803 950	0	8 803 950	8 807 315,34	-3 365,34	100,0
Muut toimintatuotot	311 000	0	311 000	605 629,24	-294 629,24	194,7
	33 382 260	4 437 900	37 820 160	37 970 118,59	-149 958,59	100,4
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	354 500	0	354 500	439 474,99	-84 974,99	124,0
	33 736 760	4 437 900	38 174 660	38 409 593,58	-234 933,58	100,6
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-44 179 580	-200 430	-44 380 010	-43 087 549,66	-1 292 460,34	97,1
Eläkekulut	-11 639 100	-57 370	-11 696 470	-11 545 406,59	-151 063,41	98,7
Muut henkilösivukulut	-2 413 730	27 800	-2 385 930	-2 724 657,23	338 727,23	114,2
	-58 232 410	-230 000	-58 462 410	-57 357 613,48	-1 104 796,52	98,1
Palvelujen ostot						
Asiakaspalvelujen ostot	-32 758 100	-3 267 500	-36 025 600	-35 772 180,82	-253 419,18	99,3
Muiden palvelujen ostot	-25 701 380	-4 440 700	-30 142 080	-29 954 639,73	-187 440,27	99,4
	-58 459 480	-7 708 200	-66 167 680	-65 726 820,55	-440 859,45	99,3
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	-7 707 250	0	-7 707 250	-7 393 411,42	-313 838,58	95,9
Avustukset	-7 777 330	-718 000	-8 495 330	-8 461 281,14	-34 048,86	99,6
Vuokrakulut	-6 697 800	0	-6 697 800	-6 776 979,16	79 179,16	101,2
Muut toimintakulut	-235 070	0	-235 070	-491 838,51	256 768,51	209,2
	-139 109 340	-8 656 200	-147 765 540	-146 207 944,26	-1 557 595,74	98,9
TOIMINTAKATE	-105 372 580	-4 218 300	-109 590 880	-107 798 350,68	-1 792 529,32	98,4
VEROTULOT	70 850 000	0	70 850 000	71 054 396,63	-204 396,63	100,3
VALTIONOSUUDET	38 400 000	0	38 400 000	37 384 699,00	1 015 301,00	97,4
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
Korkotuotot	46 000	0	46 000	107 269,98	-61 269,98	233,2
Muut rahoitustuotot	3 382 000	0	3 382 000	5 651 347,30	-2 269 347,30	167,1
Korkokulut	-1 167 000	0	-1 167 000	-832 043,84	-334 956,16	71,3
Muut rahoituskulut	-933 000	0	-933 000	-2 380 689,29	1 447 689,29	255,2
	1 328 000	0	1 328 000	2 545 884,15	-1 217 884,15	191,7
VUOSIKATE	5 205 420	-4 218 300	987 120	3 186 629,10	-2 199 509,10	322,8
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
SUMU-poistot	-5 200 000	0	-5 200 000	-5 486 931,41	286 931,41	105,5
SATUNNAISET ERÄT						
Satunnaiset tuotot	0	0	0	1 195 557,86	-1 195 557,86	0,0
TILIKAUDEN TULOS	5 420	-4 218 300	-4 212 880	-1 104 744,45	-3 108 135,55	26,2
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	0	0	0	260 160,87	-260 160,87	0,0
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ (-)	5 420	-4 218 300	-4 212 880	-844 583,58	-3 368 296,42	20,0

3.2. Rahoituslaskelma

	2015	2014
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	3 186 629,10	9 370 139,95
Satunnaiset erät	1 195 557,86	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-242 213,46	-93 730,03
	4 139 973,50	9 276 409,92
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-8 080 546,20	-4 151 268,76
Rahoitusosuudet investointimenoihin	345 412,00	191 720,12
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	521 142,01	232 759,93
	-7 213 992,19	-3 726 788,71
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 074 018,69	5 549 621,21
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	52 067,86	252,28
	52 067,86	252,28
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 786 778,00	-10 786 778,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 500 000,00	8 500 000,00
	2 713 222,00	-2 286 778,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	173 233,60	-46 429,88
Vaihto-omaisuuden muutos	151 405,95	-227 373,23
Saamisten muutos	1 215 118,99	637 321,73
Korottomien velkojen muutos	1 198 689,65	-11 248,33
	2 738 448,19	352 270,29
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 503 738,05	-1 934 255,43
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 429 719,36	3 615 365,78
Rahavarat 31.12.	73 218 118,42	70 788 399,06
Rahavarat 1.1.	70 788 399,06	67 173 033,28

3.3. Tase

V A S T A A V A A	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	380 094,48	468 741,63
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	380 094,48	468 741,63
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	24 391 854,38	24 401 973,95
RAKENNUKSET	46 120 611,50	48 230 443,53
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	16 055 151,08	15 409 189,45
KONEET JA KALUSTO	1 521 227,68	1 555 119,12
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	310 628,68	310 628,68
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	2 645 860,79	266 365,86
AINEELLISET HYÖDYKKEET	91 045 334,11	90 173 720,59
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	18 341 755,44	17 155 447,57
MUUT LAINASAAMISET	2 321 611,19	2 373 679,05
SIJOITUKSET	20 663 366,63	19 529 126,62
PYSYVÄT VASTAAVAT	112 088 795,22	110 171 588,84
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYISKATTEET	611 620,49	498 240,52
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	611 620,49	498 240,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
VALMIIT TUOTTEET / TAVARAT	333 065,55	484 471,50
VAIHTO-OMAISUUS	333 065,55	484 471,50
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET	3 393 642,34	3 342 868,59
LAINASAAMISET	12 900,00	52 515,80
MUUT SAAMISET	935 275,71	799 941,09
SIIRTOSAAMISET	1 175 793,01	2 537 404,57
LYHYTAIKAISET SAAMISET	5 517 611,06	6 732 730,05
SAAMISET	5 517 611,06	6 732 730,05
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	70 687 569,25	67 885 623,18
SIJOITUKSET RAHAMARKKINAINSTRUMENTTEIHIN	422 228,74	5 422,15
RAHOITUSARVOPAPERIT	71 109 797,99	67 891 045,33
RAHAT JA PANKKISAAMISET		
RAHAT	3 876,60	3 813,00
PANKKISAAMISET	2 104 443,83	2 893 540,73
RAHAT JA PANKKISAAMISET	2 108 320,43	2 897 353,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT	79 068 795,03	78 005 600,61
V A S T A A V A A	191 769 210,74	188 675 429,97

V A S T A T T A V A A	2015	2014
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	89 492 847,89	89 492 847,89
MUUT OMAT RAHASTOT	15 137 317,25	15 137 317,25
EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLIJÄÄMÄ	17 820 356,35	13 256 336,57
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-844 583,58	4 564 019,78
OMA PÄÄOMA	121 605 937,91	122 450 521,49
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
POISTOERO	950 227,86	1 210 388,73
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	950 227,86	1 210 388,73
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	150 000,00	150 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	150 000,00	150 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	24 057,11	97 306,13
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	1 865 676,21	1 510 121,65
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	90 625,48	86 317,45
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 980 358,80	1 693 745,23
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
LAINAT RAHOITUS-JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	31 924 457,00	19 211 235,00
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT	1 743 163,13	1 663 657,02
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	33 667 620,13	20 874 892,02
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
LAINAT RAHOITUS-JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	16 286 778,00	26 286 778,00
SAADUT ENNAKOT	381 411,54	374 024,85
OSTOVELAT	6 589 146,59	6 436 701,78
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	1 087 532,88	971 127,34
SIIRTOVELAT	9 070 197,03	8 227 250,53
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	33 415 066,04	42 295 882,50
VIERAS PÄÄOMA	67 082 686,17	63 170 774,52
V A S T A T T A V A A	191 769 210,74	188 675 429,97

3.4. Konsernilaskelmat

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITULOSLASKELMA 31.12. (1000 €)

		2015		2014
Toimintatuotot		71 155		74 565
Toimintakulut		-175 485		-173 925
Osuus osakkuusyhteisön voitosta (tappiosta)		-1		21
TOIMINTAKATE		-104 331		-99 339
Verotulot		71 054		71 925
Valtionosuudet		37 385		38 385
Rahoitustuotot ja kulut				
Korkotuotot	74		71	
Muut rahoitustuotot	5 163		4 170	
Korkokulut	-1 164		-1 476	
Muut rahoituskulut	-1 892	2 181	-731	2 034
VUOSIKATE		6 289		13 005
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 108		-8 002	
Omistuksen eliminointierot	-279		0	
Arvonalentumiset	-15	-8 402	0	-8 002
Satunnaiset erät		1 123		62
Tilikauden tulos		-990		5 065
Tilinpäätössiirrot		-1		-1
Laskennalliset verot		-26		-62
Vähemmistöosuudet		10		4
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)		-1 007		5 006

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 31.12. (1000 €)

	2015	2014
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 289	13 005
Satunnaiset erät	1 123	62
Tulorahoituksen korjauserät	-125	79
	7 287	13 146
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 795	-6 327
Rahoitusosuudet investointimenoihin	383	397
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 217	339
	-9 195	-5 591
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 908	7 555

Rahoituksen rahavirta	2015	2014
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-4	-4
Antolainasaamisten vähennykset	8	2
	4	-2
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	21 312	18
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 688	-12 084
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 537	8 666
	2 087	-3 400
Oman pääoman muutokset	-911	164
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	104	-52
Vaihto-omaisuuden muutos	141	-278
Saamisten muutos	881	1 612
Korottomien velkojen muutos	921	971
	2 047	2 253
Rahoituksen rahavirta	3 227	-985
Rahavarojen muutos	1 319	6 570
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	79 383	78 063
Rahavarat 1.1.	78 064	71 493
	1 319	6 570

HEINOLAN KAUPUNKI - KONSERNITASE 31.12. (1000 €)

VASTAAVAA	2015	2014
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	639	735
Muut pitkävaikutteiset menot	39	43
Ennakkomaksut	1	0
	679	778
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	25 792	25 827
Rakennukset	74 935	76 605
Kiinteät rakenteet ja laitteet	16 184	15 567
Koneet ja kalusto	3 638	3 580
Muut aineelliset hyödykkeet	315	319
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	3 968	859
	124 832	122 757
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	1 538	2 226
Muut osakkeet ja osuudet	4 618	3 055
Muut lainasaamiset	198	206
Muut saamiset	19	16
	6 373	5 503

TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2015	2014
Valtion toimeksiannot	223	529
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	621	508
Muut toimeksiantojen varat	2	3
	846	1 040
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	74	94
Keskeneräiset tuotteet	174	176
Valmiit tuotteet/tavarat	344	514
Muu vaihto-omaisuus	405	397
	997	1 181
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	837	729
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	6 009	5 626
Lainasaamiset	13	53
Siirtosaamiset	1 411	2 927
Muut saamiset	1 647	1 462
	9 917	10 797
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	70 687	67 885
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 966	888
Muut arvopaperit	10	10
	72 663	68 783
Rahat ja pankkisaamiset	6 720	9 280
VASTAAVAA	223 027	220 119

VASTATTAVAA	2015	2014
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	89 493	89 493
Arvonkorotusrahasto	777	946
Muut omat rahastot	15 141	15 141
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	24 005	17 821
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 007	5 006
	128 409	128 407
VÄHEMMISTÖOSUUDET	50	49
VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 116	1 008
	1 116	1 008
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	315	734
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 866	1 510
Muut toimeksiantojen pääomat	202	230
	2 383	2 474

VIERAS PÄÄOMA	2015	2014
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	39 518	26 370
Lainat julkisyhteisöiltä	6 197	7 490
Muut pitkäaikaiset velat	1 743	1 664
Laskennalliset verovelat	160	134
	47 618	35 658
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 248	26 964
Lainat julkisyhteisöiltä	637	781
Saadut ennakot	431	418
Ostovelat	8 861	8 474
Siirtovelat	13 185	13 034
Muut lyhytaikaiset velat	3 089	2 852
	43 451	52 523
VASTATTAVAA	223 027	220 119

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

ARVOSTUS- JA JAKSOTUSPERIAATTEET SEKÄ –MENETELMÄT

Pysyvien vastaavien arvostus
Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseessa hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja saaduilla rahoitusosuuksilla. Poistot on laskettu valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelma on tuloslaskelman liitetietona.

Sijoitusten arvostus
Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus
Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenon tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus
Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimus
Kunta on tehnyt suojaamistarkoituksessa koronvaihtosopimuksen, jolla pitkäaikaisen lainan vaihtuva korko on vaihdettu kiinteäksi koroksi.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus
Konsernitilinpäätökseen on yhdistely kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Heinolan Matkailupalvelu Oy:tä, josta ei ole tilinpäätöstietoja.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat
Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi
Kaupungin ja tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet
Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä pääomasta konsernitaseessa.

Osakkuusyhteisöt
Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

TOIMINTATUOTOT TULOSALUEITTAIN	Kunta (1000€)		Konserni (1000€)	
	2015	2014	2015	2014
Konsernihallinto	370	976	370	976
Sosiaali- ja terveystoimi	7 881	8 127	44 795	44 571
Sivistystoimi	3 462	3 616	10 447	14 289
Tekninen toimi	8 179	7 950	15 543	14 619
Tuloslaskelmaosa	0	110	0	110
Yhteensä	19 892	20 779	71 155	74 565

VEROTULOJEN ERITTELY (1000 €)	2015	2014
Kunnan tulovero	61 577	62 537
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 518	3 455
Kiinteistövero	5 960	5 933
Verotulot yhteensä	71 054	71 926

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY (1000 €)	2015	2014
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ilman tasauksia	33 959	39 194
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 631	3 374
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	-211
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-3 205	-3 972
Valtionosuudet yhteensä	37 385	38 385

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Poistonalaisten hyödykkeiden poistot on määritelty poisto-suunnitelman ja arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Hankintamenoltaan alle 10 000 euron suuruiset hankinnat on kirjattu käyttömenoiksi tai poistettu sumu-poistoina.

HEINOLAN KAUPUNGIN POISTOSUUNNITELMA alkaen 1.1.2013 KV 27.8.2012

		POISTOTAPA	
	Poistoaika, vuosia	Tasa	Meno-jäännös
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	5	20,00 %	
Kehittämismenot	3	33,33 %	
Liikearvo	5	20,00 %	
Muut pitkäaikaiset menot			
Atk-ohjelmat	3	33,33 %	
Muut	3	33,33 %	
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poisteta		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	40	2,50 %	
Terveyskeskus-sairaala	30	3,33 %	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30	3,33 %	
Talousrakennukset	20	5,00 %	
Vapaa-ajan rakennukset	30	3,33 %	
Asuinrakennukset	40	2,50 %	
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot			15,00 %
Sillat, laiturit ja uimalat			10,00 %
Muut maa- ja vesirakenteet			15,00 %
Vedenjakeluverkosto			7,00 %
Viemäriverkko			7,00 %
Sähköjohdot ulkovalaistuslaitteet			20,00 %
Vesihuoltol. laitoskoneet ja laitteet			20,00 %
Liikenteen ohjauslaitteet			25,00 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet			25,00 %
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	15	6,67 %	
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8	12,50 %	
Muut kuljetusvälineet	7	14,29 %	
Muut liikkuvat työkoneet	5	20,00 %	
Muut raskaat koneet	10	10,00 %	
Muut kevyet koneet	5	20,00 %	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5	20,00 %	
Atk-laitteet	3	33,33 %	
Muut laitteet ja kalusteet	3	33,33 %	
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukaan		
Taide- ja arvoesineet	ei poisteta		
Keskeneräiset hankinnat	ei poisteta		
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poisteta		

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN JA POISTON ALAISTEN INVESTOINTIEN VASTAAVUUDESTA

Vuosina 2014-2019:	
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	**5 346 378**
Keskimääräinen poiston alaisten investointien omahankintameno	**9 897 297**
Ero (€)	**-4 550 920**
Ero	**-46,0 %**

Investointi- ja poistotason johtuu pääosin siitä, että merkittävät talonrakennusinvestoinnit lykkääntyivät vuosina 2009 -2012 ja 2014, jolloin investoitiin huomattavasti alle poistotason. Taloussuunnitelmaan vuosille 2016-2019 on siksi kerääntynyt poikkeuksellisen suuria talonrakennus-, liikenneväylä- ja vesihuoltohankkeita, joista osan toteutusedellytyksiä vielä tutkitaan.

PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOKSET

	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Entisen saha-alueen ympäristövastuu 1.1.	150 000	150 000	150 000	150 000
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Ympäristövastuu 31.12.	150 000	150 000	150 000	150 000
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1.			857 515	599 211
Lisäykset tilikaudella			237 614	387 938
Vähennykset tilikaudella			-129 127	-129 634
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12.			966 002	857 515

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN MYYNTIVOITOT JA -TAPPIOT

	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Muut toimintatuotot				
Maa-ja vesialueiden myyntivoitot	240 566,22	88 797,29	250 162	90 463
Rakennusten myyntivoitot			51 559	1 152
Muut myyntivoitot	10 086,00	21 231,17	18 367	28 498
Satunnaiset tuotot				
Maa-ja vesialueiden myyntivoitot				7 777
Rakennusten myyntivoitot				48 747
Muut myyntivoitot			31	9 150
Myyntivoitot yhteensä	250 652,22	110 028,46	320 119	185 787

	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Muut toimintakulut				
Maa-ja vesialueiden myyntitappiot	8 438,76	4 971,60	8 439	4 972
Rakennusten myyntitappiot				0
Muut myyntitappiot		11 326,83		11 327
Satunnaiset kulut				
Maa-ja vesialueiden myyntitappiot				
Rakennusten myyntitappiot				
Muut myyntitappiot			72 783	
Myyntitappiot yhteensä	8 438,76	16 298,43	81 222	16 299

TASEEN LIITETIEDOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 31.12.2015

	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	AINEELLISET HYÖDYKKEET						
	Aineettomat oikeudet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	468 742	24 401 974	48 230 444	15 409 189	1 555 119	310 629	266 366	90 173 721
Lisäykset tilikauden aikana	153 678	44 053	854 224	2 389 947	578 085		2 649 495	6 515 804
Rahoitusosuudet tilikaudella			-55 412	-20 000			-270 000	-345 412
Vähennykset tilikauden aikana		-54 173						-54 173
Siirrot erien välillä								0
Tilikauden poisto	-242 325		-2 908 644	-1 723 986	-611 977	0		-5 244 606
Poistamaton hankintameno 31.12.	380 094	24 391 854	46 120 612	16 055 151	1 521 228	310 629	2 645 861	91 045 334
Olennaiset lisäpoistot								
Myllyojan koulu			-388 580					

MAA- JA VESIALUEET	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Kiinteistöjen liittymismaksut	0,00	0,00	363 432	362 256
Muut maa- ja vesialueet	24 391 854,38	24 401 973,95	25 428 337	25 464 552
Maa- ja vesialueet yhteensä	24 391 854,38	24 401 973,95	25 791 769	25 826 808

KUNTAYHTYMÄOSUUKSIEN ARVON MUUTOKSET

	Tase-arvo 1.1.2015	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tase-arvo 31.12.2015	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta	Ero
P-H koulutuskonserni	1 612 902,46	37,70	215 506,00	1 397 434,16	3 943 164,42	2 545 730,26
Eteva kuntayhtymä	311 519,42	0,00	0,00	311 519,42	140 393,32	-171 126,10
Itä-Suomen päihde-huollon ky	42 363,02	0,00	0,00	42 363,02	42 716,37	353,35

SIJOITUKSET (1000 €)

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					JVK-, laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet osakkuus yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osak-keet ja osuudet	Yht.	JVK-laina-saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yht.
Hankintameno 1.1.	8 105	502	7 760	788	17 155	0	2 180	129	64	2 373
Lisäykset										
Vähennykset	-9		-215	1 411	1 187		-45		-7	-52
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12.	8 096	502	7 545	2 199	18 342	0	2 135	129	57	2 321
Arvonalennukset/ -korotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 096	502	7 545	2 199	18 342	0	2 135	129	57	2 321

HEINOLAN KAUPUNGIN OMISTUS MUISSA YHTEISÖISSÄ 31.12. 2015

		Kuntakonsernin suhteellinen osuus (1000€)		
	Kaupungin omistus (%)	Omasta po:sta	Vieraasta po:sta	Tilik. voitosta/ tappiosta
TYTÄRYHTEISÖT / Heinola				
Heinolan Vuokra-asunnot Oy	100,00	5 027	13 335	0
Kiint. Oy Marjatie 13	98,18	29	333	0
Kiint. Oy Mustikkatie 2	98,10	49	321	0
Kiint.Oy Heinolan Höyläpenkki	60,00	82	24	-16
Heinolan Työvalmennuskeskus Oy	100,00	275	265	-48

	Kaupungin omistus (%)	Omasta po:sta	Vieraasta po:sta	Tilik. voitosta/ tappiosta
OSAKKUUSYHTEISÖT / Heinola				
As.Oy Puumera	25,35	157	872	0
Kangaspolun Lämpö Oy	40,00	3	1	-2
K-Oy Heinolan Tietokeskus	41,43	945	60	0
As. Oy Vanhatie 4	35,25	56	2	0

KUNTAYHTYMÄT	Kotipaikka	Omistus (%)	Omasta po:sta	Vieraasta po:sta	Tilik. voitosta / tappiosta
Päijät-Hämeen koulutus-ky	Lahti	8,30	6 576	1 453	-150
Eteva kuntayhtymä	Mäntsälä	0,87	122	451	21
Päijät-Hämeen liitto	Lahti	11,36	675	450	96
Päijät-Hämeen sote-yhtymä	Lahti	9,53	5 858	9 667	45
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	Mäntyharju	2,35	43	15	-1

SAAMISET TYTÄRYHTEISÖILTÄ, KUNTAYHTYMILTÄ JA OSAKKUUSYHTEISÖILTÄ

Lyhytaikaiset saamiset	2015	2014
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	71 760,45	59 191,34
Siirtosaamiset	0,00	814,30
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		
Myyntisaamiset	128 012,96	83 042,88
Siirtosaamiset	0,00	6 700,00
Saamiset osakkuusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	2 990,01	1 875,15
YHTEENSÄ	202 763,42	151 623,67

SIIRTOSAAMISET	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Ennakkomenot	209 735,82	194 350,79	227 132	236 202
Kelan korvaus työterveydenhuoltoon	218 436,00	192 270,00	301 418	351 994
Lyseonmäen koulun saneeraus, valtionavustus	0,00	396 498,00	0	396 498
Tommola-talo, valtionavustus	220 287,00	293 716,00	220 287	293 716
Avustus joukkoliikenteen tukemiseen	105 031,42	196 000,00	105 031	196 000
Muut valtionosuussaamiset/EU- ym tuet ja avustukset	156 399,94	804 909,54	180 840	952 326
Muut siirtosaamiset	265 902,83	459 660,24	376 017	500 620
YHTEENSÄ	1 175 793,01	2 537 404,57	1 410 725	2 927 356

RAHOITUSARVOPAPERIT	2015	2014
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta 31.12.	76 597 249,27	74 640 651,13
Kirjanpitoarvo 31.12.	70 687 569,25	67 885 623,18
Erotus	5 909 680,02	6 755 027,95
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Jälleenhankintahinta 31.12.	422 228,74	5 422,15
Kirjanpitoarvo 31.12.	422 228,74	5 422,15
Erotus	0,00	0,00
Rahoitusarvopaperit yhteensä		
Jälleenhankintahinta 31.12.	77 019 478,01	74 646 073,28
Kirjanpitoarvo 31.12.	71 109 797,99	67 891 045,33
Erotus	5 909 680,02	6 755 027,95

OMA PÄÄOMA	Kunta		Konserni (1000 €)	
	2015	2014	2015	2014
Peruspääoma 01.01.	89 492 847,89	89 492 847,89	89 493	89 526
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0	0
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0	-33
Peruspääoma 31.12.	89 492 847,89	89 492 847,89	89 493	89 493
Arvonkorotusrahasto 01.01.			946	1 073
Arvonkorotusten lisäykset tilikaudella			0	0
Arvonkorotusten vähennykset tilikaudella			-169	-127
Arvonkorotusrahasto 31.12.			777	946
Muut omat rahastot				
Heinolan energiarahaston pääoma 01.01.	15 137 317,25	15 137 317,25	15 137	15 137
Siirrot rahastoon tilikaudella	0,00	0,00	0	0
Siirrot rahastosta tilikaudella	0,00	0,00	0	0
Heinolan energiarahaston pääoma 31.12.	15 137 317,25	15 137 317,25	15 137	15 137
Käyttörahaston pääoma 01.01.			2	2
Siirrot rahastoon tilikaudella			0	0
Siirrot rahastosta tilikaudella			0	0
Käyttörahaston pääoma 31.12.			2	2
Rakennusrahaston pääoma 01.01.			0	169
Siirrot rahastoon tilikaudella			0	0
Siirrot rahastosta tilikaudella			0	-169
Rakennusrahaston pääoma 31.12.			0	0
Muut omat rahastot 01.01.			2	111
Lisäykset tilikaudella			0	0
Vähennykset tilikaudella			0	-109
Muut omat rahastot 31.12.			2	2
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	17 820 356,35	13 256 336,57	24 005	17 821
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-844 583,58	4 564 019,78	-1 007	5 006
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	121 605 937,91	122 450 521,49	128 409	128 407

PITKÄAIKAISET VELAT

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai pidemmän ajan kuluttua

	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 760 000,00	3 680 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Yhteensä	12 760 000,00	3 680 000,00

VELAT TYTÄRYHTEISÖILLE, KUNTAYHTYMILLE JA OSAKKUUSYHTEISÖILLE

Lyhytaikainen vieras pääoma	2015	2014
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	55 662,00	3 470,62
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	1 146 834,00	1 016 274,89
Siirtovelat	1 462 785,00	915 967,00
Velat osakkuusyhteisöille		
Ostovelat	0,00	0,00
YHTEENSÄ	2 665 281,00	1 935 712,51

PAKOLLISET VARAUKSET	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Varaus ent. Helsingin kaupungin saha-alueen kunnostamiseksi	150 000,00	150 000,00	150 000	150 000
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu			966 002	857 515
Yhteensä	150 000,00	150 000,00	1 116 002	1 007 515

SIIRTOVELAT	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	7 174 267,82	7 099 532,92	10 860 105	11 053 427
Korkojaksotus	108 985,17	32 022,72	198 144	137 783
PHSOTEY, lopullinen maksuosuus	1 462 785,00	915 967,00	1 323 382	828 675
Opetus-ja kulttuuritoimen valtionosuus	10 379,00	100 550,00	10 379	100 550
Perustoimeentulotuen valtionosuuden palautus	73 109,20	52 575,87	73 109	52 576
Maankäyttösopimusten korvaukset	144 608,00	0,00	144 608	0
Potilasvakuutuspooli		0,00	129 127	129 634
Tuloennakot		0,00	128 809	375 367
Muut siirtovelat	96 062,84	26 602,02	317 064	355 618
YHTEENSÄ	9 070 197,03	8 227 250,53	13 184 727	13 033 630

HUOLLETTAVIEN VARAT 1000 € (taseen ulkopuolella)	2015	2014
Huollettavien varat 31.12.	196	212

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Vastuusitoumukset	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Takaukset tytäryhteisöjen puolesta				
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Heinolanvatro	124 825,26	141 038,68		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Muikkuojanpuisto	281 938,46	300 343,24		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Lähteentie 8	3 160,00	6 298,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Kangasveikko	0,00	14 055,09		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Opinkaari	65 589,66	83 153,44		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Marjatie 9	897 808,75	932 122,51		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Lammaskallionkatu 17	63 157,49	69 473,25		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Kurpanvatro	319 223,27	351 145,59		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Marjatie 14	1 202 884,61	572 923,07		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Tuomipelto	26 061,54	27 641,02		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Läpiänkatu 7	147 875,00	148 300,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Siltakatu 15	91 000,00	0,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Aleksinrivi	65 000,00	0,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Härkälänrivi	65 000,00	0,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Jauhopekka	65 000,00	0,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Nyynäistenranta	130 000,00	0,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Konsulinkatu 6	130 000,00	0,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/Marjatie 3	91 300,00	0,00		
Heinolan Vuokra-asunnot Oy/osakehuoneistot (täytetak.)	24 711,23	32 355,14		
KOY Marjatie 13	323 586,21	351 724,12		
KOY Mustikkatie 2	305 344,78	331 896,52		
Takaukset tytäryhteisöjen puolesta yhteensä	4 423 466,26	3 362 469,67		
Takaukset muiden puolesta				
Eteva Kuntayhtymän antamat takaukset			22 941	24 008
Takaukset yhteensä	4 423 466,26	3 362 469,67	22 941	24 008

	Kunta	
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2015	2014
Osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	93 923 470,70	91 170 697,48
Osuus Kuntien takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista	0,00	0,00
Mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	66 930,41	63 032,83

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta			375 339	351 262
Vakuudeksi annetut kiinnitykset			664 786	666 325

Vakuudet	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset			4 355	4 355

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista aiheutuvat velvoitteet	704 323,35	541 215,35	704 323	541 215
Ympäristöluvat	10 000,00	10 000,00	10 000	10 166
Vuokravastuut	206 285,48	209 056,86	801 764	1 065 206
Muut sopimusvastuut			576 969	657 684
Sopimusvastuut yhteensä	920 608,83	760 272,21	2 093 056	2 274 271
Johdannaissopimukset				
Valuuttatermiinit			-99 759	-107 595
Korkotermiinit			2 321 188	2 431 898
Arvonlisäveron palautusvastuu	3 296 844,56	3 766 805,80	3 897 514	4 393 326
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu			332 664	321 829
Muut vastuut			153 207	168 777

LEASINGVASTUUT (sis. alv / 1000 €)	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	278	206	621	546
Myöhemmin maksettavat	353	411	826	889
Yhteensä	631	616	1447	1 435

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖKULUT	Kunta		Konserni (1000€)	
	2015	2014	2015	2013
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	57 357 613	56 706 786		57 849
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0	0	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	57 357 613	56 706 786		57 849

HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ TULOSALUEITTAIN 31 .12.

Kaupungin palveluksessa oli 1343 työntekijää ja työllistettyjä näistä oli 63 (2014: 50).
Tilikaudelta on laadittu erillinen henkilöstökertomus

	Kunta		Konserni	
	2015	2014	2015	2014
Konsernihallinto	51	51	51	51
Sosiaali- ja terveystoimi	545	560	569	591
Sivistystoimi	503	504	503	504
Tekninen toimi	244	250	249	255
Yhteensä	1343	1 365	1372	1401

Tilintarkastajan palkkiot

	2015	2014
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	18 735	22 762
Muut palkkiot	5 692	8 962
Palkkiot yhteensä	24 427	31 724

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2015	2014
KOK	10 849,50	10 504,50
KESK	1 187,00	1 145,00
VAS	151,50	204,00
KD	1 515,00	1 614,50
SDP	7 485,98	6 846,00
VIHR	120,00	48,00
SKP	366,00	280,00
PaHe	1 733,00	1 657,00
PS	2 108,50	2 210,00
Yhteensä	25 516,48	24 509,00

5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

Laadintaperiaatteet / vesihuoltolaitos

Vesilaitoksella tarkoitetaan puhtaan veden jakelusta ja jätevesien viemäröinnistä vastaavaa osaa vesihuoltolaitoksesta. Vesihuoltolaitos vastaa vesilaitostoiminnan lisäksi määrätyllä alueella hulevesien eli sade- ja suotovesien pois johtamisesta.

Vesilaitos on eriytetty 1.1.2015 alkaen muusta kaupungin toiminnasta kirjanpidollisesti. Kaupungin lainoista ei ole erotettu laitoksille omia lainoja vaan pitkäaikainen velka sisältyy laitoksen peruspääomaan. Kaupunginvaltuusto on vahvistanut peruspääoman ja vuoden 2015 avaavan taseen 25.1.2016.

Vesilaitoksen liittymismaksut ovat palautus- ja siirtokelpoisia ja ne on käsitelty KILA:n ohjeen mukaan pitkäaikaisessa vieraassa pääomassa.

Hulevesien käsittelyn tilinpäätöslaskelmat on erotettu vesihuoltolaitoksesta laskennallisesta eriyttämisestä annetun suosituksen mukaisesti. Kaupungin lainoista ei ole erotettu hulevesikäsittelylle omia lainoja vaan laskennallinen pitkäaikainen velka sisältyy jäännöspääomaan.

HEINOLAN VESILAITOKSEN TULOSLASKELMA	**1.1. - 31.12.2015**	
LIIKEVAIHTO		**3 403 383,77**
Valmistus omaan käyttöön		16 618,09
Liiketoiminnan muut tuotot		235 827,02
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-525 567,63	
Palvelujen ostot	-794 314,56	-1 319 882,19
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-514 156,37	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-186 348,16	
Muut henkilösivukulu	-34 454,18	-734 958,71
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-742 528,95	-742 528,95
Liiketoiminnan muut kulut		-72 313,75
LIIKEYLIJÄÄMÄ		**786 145,28**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 205,64	
Korvaus peruspääomasta	-455 111,00	
Muut rahoituskulut	-1,03	-453 906,39
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä		332 238,89
Yli-/alijäämä ennen varauksia		332 238,89
Poistoeron vähennys (+)		14,90
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		**332 242,79**

Vesihuoltolaitokseen sijoitetun pääoman tuotto oli 8,65 %.
Laitoksen toimintakertomus on esitetty sivuilla 58-60.

VESILAITOKSEN TASE

V A S T A A V A A	31.12.2015	1.1.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Rakennukset	4 102 435,98	4 253 353,76
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 015 852,20	7 428 156,38
Koneet ja kalusto	3 318,56	19 432,54
AINEELLISET HYÖDYKKEET	12 121 606,74	11 700 942,68
PYSYVÄT VASTAAVAT	12 121 606,74	11 700 942,68
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS	88 402,97	92 957,43
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	887 084,77	856 931,17
Siirtosaamiset	4 776,75	0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	891 861,52	856 931,17
SAAMISET	891 861,52	856 931,17
VAIHTUVAT VASTAAVAT	980 264,49	949 888,60
V A S T A A V A A	13 101 871,23	12 650 831,28

V A S T A T T A V A A		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	9 102 227,76	9 102 227,76
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	1 368 683,08	1 368 683,08
Tilikauden ylijäämä	332 253,79	0,00
OMA PÄÄOMA	10 803 164,63	10 470 910,84
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	84,46	99,36
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	84,46	99,36
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
Muut pitkäaikaiset velat	1 743 163,13	1 663 657,02
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	1 743 163,13	1 663 657,02
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA		
Ostovelat	242 149,71	299 219,24
Muut lyhytaikaiset velat	198 772,11	115 974,15
Siirtovelat	114 537,19	100 970,67
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA	555 473,91	516 164,06
VIERAS PÄÄOMA	2 298 637,04	2 179 821,08
V A S T A T T A V A A	13 101 871,23	12 650 831,28

VESILAITOKSEN TALOUSARVIOVERTAILU 2015

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot%
Myyntituotot	3 469 630	0	3 469 630	3 431 732,97	37 897,03	98,9
Vuokratuotot	199 400	0	199 400	199 413,67	-13,67	100
Muut toimintatuotot	3 050	0	3 050	8 064,15	-5 014,15	264,4
Muut rahoitustuotot	0	0	0	1 205,64	-1 205,64	0
Valmistus omaan käyttöön	8 000	0	8 000	16 618,09	-8 618,09	207,7
TULOT	3 680 080	0	3 680 080	3 657 034,52	23 045,48	99,4
Palkat ja palkkiot	-539 560	0	-539 560	-514 335,08	-25 224,92	95,3
Eläkekulut	-172 970	-23 440	-196 410	-186 348,16	-10 061,84	94,9
Muut henkilösivukulut	-29 400	0	-29 400	-34 454,18	5 054,18	117,2
Henk.korv. ja muut oikaisuerät	2 700	0	2 700	178,71	2 521,29	6,6
Muiden palvelujen ostot	-756 120	0	-756 120	-794 314,56	38 194,56	105,1
Ostot tilikauden aikana	-545 200	0	-545 200	-525 567,63	-19 632,37	96,4
Vuokrakulut	-60 390	0	-60 390	-60 212,48	-177,52	99,7
Muut toimintakulut	-24 650	0	-24 650	-12 101,27	-12 548,73	49,1
Muut rahoituskulut	-600 000	0	-600 000	-455 112,03	-144 887,97	75,9
MENOT	-2 725 590	-23 440	-2 749 030	-2 582 266,68	-166 763,32	93,9
NETTO	954 490	-23 440	931 050	1 074 767,84	-143 717,84	115,4
SUMU-poistot	-828 800	0	-828 800	-742 528,95	-86 271,05	89,6

HULEVESIEN KÄSITTELYN TULOSLASKELMA 2015

Liikevaihto	
Vesimaksut (sis.)	53 582,59
Materiaalit ja palvelut	
Palvelujen ostot	-74 510,67
Poistot ja arvonalentumiset	-77 197,69
Liikealijäämä (.)	**-98 179,77**
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korvaus jäännöspääomasta	-62 622,00
Yli-/ alijäämä ennen varauksia	**-160 747,77**
Tilikauden alijäämä(-)	**-160 747,77**

HULEVESIEN KÄSITTELYN TASE

VASTAAVAA	31.12.2015	1.1.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	966 502,31	1 043 700,00
	966 502,31	1 043 700,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	1 882,00	0,00
VASTAAVAA	968 384,31	1 043 700,00
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	1 129 132,08	1 043 700,00
Tilikauden alijäämä	-160 747,77	
	968 384,31	1 043 700,00
VASTATTAVAA	968 384,31	1 043 700,00

HULEVESIEN KÄSITTELYN RAHOITUSLASKELMA

	2015
TOIMINNAN RAHAVIRTA	
Liikealijäämä	-98 125,77
Poistot ja arvonalennukset	77 197,69
Rahoitustuotot ja kulut	-62 622,00
	-83 550,08
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	0,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-83 550,08
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	
Muut maksuvalmiuden muutokset	
Saamisten muutos	-17 882,56
	-17 882,56
RAHAVAROJEN MUUTOS	-101 432,64

HULEVESIEN KÄSITTELYN TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU 2015

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muut.jälkeen	Toteutuma
Muut sisäiset myyntituotot (sis)	0	0	0	53 582,59
MYYNTITUOTOT	0	0	0	53 582,59
TULOT	**0**	**0**	**0**	**53 582,59**
Muut puhtaanapito-ja pesulapalvelut	0	0	0	-74 510,67
MUIDEN PALVELUJEN OSTOT	0	0	0	-74 510,67
Korvaus jäännöspääomasta (sis)	0	0	0	-62 622,00
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	-62 622,00
MENOT	**0**	**0**	**0**	**-137 132,67**
NETTO	**0**	**0**	**0**	**-83 550,08**
SUMU-poistot	0	0	0	-77 197,69

Tilapalvelu / eriyttämisen periaatteet

Tilapalvelun tilinpäätöslaskelmat on johdettu kunnan kirjanpidosta laskennallisesta eriyttämisestä annetun suosituksen mukaisesti. Kaupungin lainoista ei ole erotettu laitoksille omia lainoja vaan laskennallinen pitkäaikainen velka sisältyy jäännöspääomaan. Tilapalvelun jäännöspääomalle ei ole määritelty korkoa.

TILAPALVELUN TULOSLASKELMA	**2015**	**2014**
Liikevaihto		
Myyntituotot (ulk)	61 654,75	46 666,94
Myyntituotot (sis)	60 219,55	61 076,15
Vuokratuotot (ulk.)	1 099 329,53	1 084 370,24
Vuokratuotot (sis.)	4 710 267,16	4 603 072,18
Valmistus omaan käyttöön	69 074,40	77 303,43
Liiketoiminnan muut tuotot	35 168,23	20 517,26
	6 035 713,62	**5 893 006,20**
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikaudella	-1 959 806,82	-2 210 206,59
Palvelujen ostot	-1 644 995,68	-1 819 302,53
Henkilöstökulut		
Palkat	-1 000 702,76	-957 792,76
Työnantajamaksut	-497 724,60	-500 645,39
Liiketoiminnan muut kulut	-1 526 119,10	-594 290,25
Poistot ja arvonalentumiset	-178 963,46	-158 294,26
Liikealijäämä (-)	**-772 598,80**	**-347 525,58**
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus jäännöspääomasta	0,00	0,00
Alijäämä ennen varauksia (-)	**-772 598,80**	**-347 525,58**
Poistoeron vähennys	5 456,40	5 456,40
Tilikauden alijäämä (-)	**-767 142,40**	**-342 069,18**

RAKENNUKSET JA ISÄNNÖINTI / TILAPALVELU
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 2015 JA TILINPÄÄTÖS 2014

	Tilinpäätös 2014	Talousarvio +muutokset	Toteutunut	Poikkeama	Tot%
Myyntituotot	107 743	71 020	121 874,30	-50 854,30	171,6
Maksutuotot	5 495	0	11 052,96	-11 052,96	0,0
Tuet ja avustukset	14 424	22 850	22 868,65	-18,65	100,1
Vuokratuotot	5 687 442	5 777 610	5 809 596,69	-31 986,69	100,6
Muut toimintatuotot	598	0	1 165,90	-1 165,90	0,0
Valmistus omaan käyttöön	77 303	45 000	69 074,40	-24 074,40	153,5
Muut rahoitustuotot	0	0	80,72	-80,72	0,0
TULOT	**5 893 006**	**5 916 480**	**6 035 713,62**	**-119 233,62**	**102,0**
Palkat ja palkkiot	-957 793	-997 460	-1 000 702,76	3 242,76	100,3
Eläkekulut	-445 296	-458 970	-445 900,29	-13 069,71	97,2
Muut henkilösivukulut	-64 040	-52 260	-64 161,18	11 901,18	122,8
Henkilöstökorvaukset ja muut oik.erät	8 690	5 500	12 336,87	-6 836,87	224,3
Muiden palvelujen ostot	-1 819 303	-1 678 430	-1 644 995,68	-33 434,32	98,0
Ostot tilikauden aikana	-2 210 207	-2 206 080	-1 959 806,82	-246 273,18	88,8
Vuokrakulut	-571 309	-1 448 650	-1 482 674,40	34 024,40	102,3
Muut toimintakulut	-22 969	-33 500	-43 443,59	9 943,59	129,7
Muut rahoituskulut	-12	0	-1,11	1,11	0,0
MENOT	**-6 082 238**	**-6 869 850**	**-6 629 348,96**	**-240 501,04**	**96,5**
NETTO	**-189 231**	**-953 370**	**-593 635,34**	**-359 734,66**	**62,3**
SUMU-poistot	-158 294	-177 300	-178 963,46	1 663,46	100,9

TILAPALVELUN RAHOITUSLASKELMA

	2015	**2014**
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
LIIKEYLIJÄÄMÄ	-772 598,80	-347 525,58
POISTOT JA ARVONALENNUKSET	178 963,46	158 294,26
	-593 635,34	-189 231,32
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-552 347,51	-119 950,32
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	16 963,01
	-552 347,51	-102 987,31
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**-1 698 330,36**	**-292 218,63**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
Vaihto-omaisuuden	-189,88	964,16
Saamisten muutos	4 260,65	3 962,90
Korottomien velkojen muutos	1 810,00	1 980,00
	5 880,77	6 907,06
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-1 692 449,59**	**-285 311,57**

Tilapalvelun toimintakertomus on esitetty sivuilla 60-61.

TILAPALVELUN TASE

VASTAAVAA	**2015**	**2014**
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	2 750 198,67	2 253 461,40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	32 129,71	43 104,34
Koneet ja kalusto	0,00	22 909,92
	2 782 328,38	2 319 475,66
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	7 640,00	7 450,12
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Vuokrasaamiset	5 727,31	9 987,96
	13 367,31	17 438,08
VASTAAVAA	**2 795 695,69**	**2 336 913,74**

VASTATTAVAA	**2015**	**2014**
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	3 473 294,54	2 585 792,97
Tilikauden yli- / alijäämä (-)	-767 142,40	-342 069,18
	2 706 152,14	2 243 723,79
POISTOERO JA VARAUKSET		
Poistoero	18 283,55	23 739,95
	18 283,55	23 739,95
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	71 260,00	69 450,00
	71 260,00	69 450,00
VASTATTAVAA	**2 795 695,69**	**2 336 913,74**

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Heinolassa 21.3.2016

KAUPUNGINHALLITUS

Raili Hildén	Marko Heino	Kimmo Huvinen
Ilkka Jaakkola	Sanna Karppinen	Kauko Kekkonen
Kirsi Lehtimäki	Niina Varjo	Timo Virtanen

KAUPUNGINJOHTAJA Jussi Teittinen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on annettu tänään kertomus,

Heinolassa 20 päivänä huhtikuuta 2016

BDO Audiator Oy

Aki Rusanen, JHTT, HTM
vastuunalainen tilintarkastaja

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Kirjanpitokirjat

Kirjauspäiväkirjat sähköisessä arkistossa
Pääkirja sähköisessä arkistossa
Ostoreskontran päiväkirjat sähköisessä arkistossa
Myyntireskontran päiväkirjat sähköisessä arkistossa
Käyttöomaisuuskirjanpito sähköisessä arkistossa
Talousarvion toteutuma sähköisessä arkistossa
Tasekirja

Käytetyt tositelajit

1 Pankkitositteet
2 Kassatositteet
3 Palkkatositteet
6 Myyntireskontrasuoritukset
7 Myyntireskontrasuoritukset Intrum Justitia
8 Mr-suoritukset korttisaatavat
10 Muistiotositteet rahatsto
11 Muistiotositteet teke
20 Ostoreskontramaksut
21 Ostoreskontralaskut
22 CPU kassasaatavat
30 Myyntilaskut kanslia
31 Myyntilaskut taloushallinto
32 Myyntilaskut Intime päivähoito
33 Myyntilaskut koulutoimi
34 Myyntilaskut tekninen toimi
35 Myyntilaskut Intime terveystoimi
36 Myyntilaskut musiikkiopisto
37 Myyntilaskut kulttuuritoimi
38 Myyntilaskut kirjasto
39 Myyntilaskut liikuntatoimi
40 Myyntilaskut sosiaalitoimi
41 Myyntilaskut maa-alueet
42 Myyntilaskut vesihuoltolaitos
43 Myyntilaskut vesilaskut
44 Myyntilaskut asuntotoimi
45 Myyntilaskut ympäristötoimi
46 Myyntilaskut rak.valv./Intime
47 Myyntilaskut rak.valv./XCITY
48 Myyntilaskut venepaikat
53 Myyntilaskut vanhustyö
54 Myyntilaskut Effica päivähoito
55 Myyntilaskut hammashuolto
56 Myyntilaskut Effica terveystoimi
60 Sisäiset laskut vesi
79 Poistot
80 Varastot terveystoimi
81 Varastot WM tekninen toimi
88 Vyörytykset SL
89 Kirjanpidon tulos
90 Sisäisen laskennan tulos
91 Alv:n jako
92 Laskennalliset SL
93 Automaattikirjaukset SL
94 SEB
98 Evli Pankki
99 Alfred Berg